

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ο Δ Η Γ Ο Σ Σ Π Ο Υ Δ Ω Ν
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
2 0 0 8 - 2 0 0 9

ΑΘΗΝΑ 2008

Επιμέλεια έκδοσης:

Α. Ραμού-Χαψιάδη, Κ. Γαγανάκης, Ε. Χατζηβασιλείου
Π. Βαλαβάνης, Β. Κέπετζη

Εξώφυλλο: Πάρι Πρέκα, Άλογο από τη ζωφόρο του Παρθενώνα, 1992. Ελαιογραφία σε μουσαμά. Διαστάσεις 97X 97 εκ., Συλλογή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	
1. Διοίκηση του Τμήματος και των Τομέων	7
2. Σπουδαστήρια	8
3. Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας	8
4. Εργαστήριο Πολυμέσων	8
5. Μουσείο Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	8
6. Αρχαιολογικό Πάρκο	9
7. Φωτογραφικό Εργαστήριο	9
8. Επιτροπή Προγράμματος	9
9. Σύμβουλοι Σπουδών για το 2007-2008	9
10. Κατάσταση μελών ΔΕΠ	10
11. Γνωστικά Αντικείμενα και Επιστημονικό Προσωπικό	13
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	17
A. Στόχοι	17
I. Αντικείμενο της Ιστορικής Επιστήμης	17
II. Αντικείμενο και κλάδοι της Επιστήμης της Αρχαιολογίας και της Ιστορίας της Τέχνης	17
B. Οργάνωση του Προγράμματος Σπουδών	20
I. Γενικά	20
II. Κατανομή μαθημάτων	23
III. Συνοπτική θεώρηση του Προγράμματος και Ενδεικτικό Πρόγραμμα	29
1. Γενικά	29
2. Προτεινόμενο Ενδεικτικό Πρόγραμμα	30
IV. Περιγραφή Μαθημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας	35
1. Μαθήματα Ιστορίας	35
2. Μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	55
ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΑΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	69
ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΟΔΑΠ ΚΑΙ ΣΥΣΤ. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	72
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS	73
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	77
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	84
ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	96
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ	113
ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	115
ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	116

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Πρότανης Χρ. Κίττας
Αντιπρότανης Δ. Ασημακόπουλος
Αντιπρότανης Γ. Κρεατσάς
Αντιπρότανης Ι. Καρακώστας

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Κοσμήτωρ Μ. Θωμαδάκη

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Γενικά

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι ένα από τα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
(Διεύθυνση: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών / Φιλοσοφική Σχολή / Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου / Αθήνα 157 84)

Το Τμήμα αποτελείται από δύο Τομείς: α. Τομέας Ιστορίας β. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Διαθέτει δύο ειδικές Βιβλιοθήκες (Σπουδαστήρια), που στεγάζονται στον 6^ο όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής και λειτουργούν τις εργάσιμες ημέρες (Δευτέρα έως Παρασκευή) από 8π.μ. έως 6μ.μ. (Ιστορικό) και 9π.μ. έως 7μ.μ. (Αρχαιολογικό).

Διαθέτει επίσης:

- Εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών που λειτουργεί στο πλαίσιο του Αναμορφωμένου Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών για την πραγματοποίηση μαθημάτων.
- Εργαστήριο πολυμέσων.
- Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης
- Αρχαιολογικό Πάρκο
- Φωτογραφικό Εργαστήριο

1. Διοίκηση του Τμήματος

Πρόεδρος

Γ. Κοκκορού - Αλευρά

Αναπλ. Πρόεδρος

Δ. Παντελοδήμος

Γραμματέας

Ελ. Μαντζουράνη

Προσωπικό Γραμματείας

Αιμ. Νικολακάκη

Ειρ. Κατσικαρέλη

Α. Ταχμιτζής

Ελπ. Χριστοδούλου

Α. Ζαφειρόπουλος

Αγγ. Μπερερή

Διευθύντρια Μεταπτυχιακών

Ό. Κατσιαρδή-Hering

Σπουδών

Ε.Τ.Ε.Π. (Μεταπτυχιακών Σπουδών)

Κ. Μποϊλέ

Γ. Λαμπροπούλου

2. Διοίκηση των Τομέων

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Διευθύντρια

Α. Παπαδία-Λάλα

Διοικητικός

Στ. Τζαγάκη

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Διευθύντρια
Ε.Τ.Ε.Π.

Α. Λαιμού
Μ. Γκιώνη

3. Εκπρόσωποι στη Σύγκλητο Πρόκειται να εκλεγούν

4. Σπουδαστήρια του Τμήματος

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Διευθύντρια
Βιβλιοθηκονόμοι
Διοικητικοί Π.Ε.

Ε.Τ.Ε.Π.

Π. Αθανασιάδη
Μ. Καρασούλη
Μ. Σκούντζου
Χρ. Κούκου
Γ. Μπαρμπαρούσης

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Διευθύντρια
Βιβλιοθηκονόμοι

Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά
Μ. Ασημακοπούλου
Μ. Μένη
Στ. Κανακάκη

5. Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας

Διευθύντρια

Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου

6. Εργαστήριο Πολυμέσων

Διευθύντρια

Β. Κουταβά-Δεληβοριά

7. Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημοσίου Βίου των Βυζαντινών

Διευθύντρια

Α. Κόλια-Δερμιτζάκη

8. Μουσείο Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Διευθύντρια:
Υπεύθυνες Συλλογής Εκμαγείων:

Σ. Καλοπίση-Βέρτη
Ο. Παλαγγιά
Λ. Παλαιοκρασά

Υπεύθυνη Βυζαντινής Συλλογής:
Υπεύθυνη Προϊστορικής Συλλογής:
Υπεύθυνη Κλασικής Συλλογής:

Σ. Καλοπίση-Βέρτη
Π. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα,
Ελ. Σερμπέτη

Υπεύθυνη Διαμεσογειακής -
Διαχρονικής Συλλογής:

Π. Κούρου

Υπεύθυνη Συλλογής
Πανεπιστημιακής Ανασκαφής
Μακρυγιάννη:

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής
Συλλογής: I. Καραλή-Γιαννακοπούλου
Υπεύθυνος Συλλογής Δ. Παυλόπουλος
Σύγχρονης Τέχνης:
Υπεύθυνη Συλλογής Πετρωμάτων,
Μεταλλευμάτων,
Ημιπολύτιμων Λίθων: Γ. Κοκκορού-Αλευρά
Κλάδος Επιστατών Δ.Ε.: Χρ. Τραγουδάρας

9. Αρχαιολογικό Πάρκο
Ε.Ι.Δ.Ι.Π

Λ. Αραχωβίτης

10. Φωτογραφικό Εργαστήριο
Υπεύθυνη:
Ε.Τ.Ε.Π.

Ελ. Μαντζουράνη
Ν. Μπάκα

11. Επιτροπή Προγράμματος

Μ. Ευθυμίου,
Α. Λαιμού

12. Σύμβουλοι Σπουδών για το Ακαδημαϊκό Έτος 2008-2009

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

(Δεν έχουν ορισθεί ακόμη)

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Β. Κέπετζη (χειμ. εξάμηνο)
Π. Βαλαβάνης (εαρ. εξάμηνο)

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ***

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΓΡΑΦΕΙΟ	ΟΡΟΦΟ
1.	ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ ΠΟΛΥΜΝΙΑ	403	4 ^{ος}
2.	ΑΝΕΖΙΡΗ ΣΟΦΙΑ	403	4 ^{ος}
3.	ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	717	7 ^{ος}
4.	ΓΑΓΑΝΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	408	4 ^{ος}
5.	ΓΑΡΔΙΚΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	646	6 ^{ος}
6.	ΓΕΩΡΓΙΟΥ-ΓΚΕΚΑ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ	612	6 ^{ος}
7.	ΓΙΑΝΤΣΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ	646	6 ^{ος}
8.	ΓΚΙΟΛΕΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	406	4 ^{ος}
9.	ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΜΑΡΙΑ	408	4 ^{ος}
10.	ΚΑΛΟΠΙΣΗ-ΒΕΡΤΗ ΣΟΦΙΑ	408	4 ^{ος}
11.	ΚΑΡΑΛΗ-ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΙΟΥΛΙΑ	405	4 ^{ος}
12.	ΚΑΡΑΠΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	403	4 ^{ος}
13.	ΚΑΤΣΙΑΡΔΗ-HERING ΟΛΓΑ	408	4 ^{ος}
14.	ΚΕΠΕΤΖΗ ΒΙΚΤΩΡΙΑ	406	4 ^{ος}
15.	ΚΟΚΚΟΡΟΥ-ΑΛΕΥΡΑ ΓΕΩΡΓΙΑ	404	4 ^{ος}
16.	ΚΟΛΙΑ-ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ ΑΘΗΝΑ	401	4 ^{ος}
17.	ΚΟΝΟΡΤΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ	631	6 ^{ος}
18.	ΚΟΥΡΤΕΣΗ-ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	719	7 ^{ος}
19.	ΚΟΥΤΑΒΑ-ΔΕΛΗΒΟΡΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	401	4 ^{ος}
20.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	408	4 ^{ος}
21.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ	720	7 ^{ος}
22.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΥΔΑΚΗ-ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΟΥ Μ.	406	4 ^{ος}
23.	ΛΑΙΜΟΥ ANNA	404	4 ^{ος}
24.	ΛΙΑΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	616	6 ^{ος}
25.	ΜΑΝΙΑΤΗ-ΚΟΚΚΙΝΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΤΣΑ	401	4 ^{ος}

* Πληροφορίες για τις ώρες υποδοχής των μελών ΔΕΠ παρέχονται από τους αντίστοιχους τομείς. Τομέας Ιστορίας: 210 7277400 – Τομέας Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης: 210 7277426, 210 7277432.

26.	ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΕΛΕΝΗ	423	4 ^{ος}
27.	ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ ΕΥΘΥΜΙΑ	613	6 ^{ος}
28.	ΜΕΝΤΖΟΥ-ΜΕΪΜΑΡΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ	401	4 ^{ος}
29.	ΜΠΙΡΓΑΛΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	409	4 ^{ος}
30.	ΜΠΟΖΑΝΑ-ΚΟΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	404	4 ^{ος}
31.	ΜΠΟΥΡΑΖΕΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	616	6 ^{ος}
32.	ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ		
33.	ΝΤΟΥΡΟΥ-ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ	403	4 ^{ος}
34.	ΠΑΛΑΓΓΙΑ-ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ	404	4 ^{ος}
35.	ΠΑΛΛΙΟΚΡΑΣΣΑ ΛΥΔΙΑ	405	4 ^{ος}
36.	ΠΑΝΤΕΛΟΔΗΜΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	409	4 ^{ος}
37.	ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	405	4 ^{ος}
38.	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ ΑΝΝΑ	404	4 ^{ος}
39.	ΠΑΠΑΔΙΑ-ΛΑΛΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	408	4 ^{ος}
40.	ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ- ΣΕΡΜΠΕΤΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	419	4 ^{ος}
41.	ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	613	6 ^{ος}
42.	ΠΕΠΠΑ-ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΕΙΡΗΝΗ	718	7 ^{ος}
43.	ΠΕΤΡΙΔΗΣ ΠΛΑΤΩΝ	406	4 ^{ος}
44.	ΠΛΑΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	419	4 ^{ος}
45.	ΠΟΛΥΧΡΟΝΑΚΟΥ-ΣΓΟΥΡΙΤΣΑ ΝΑΓΙΑ	405	4 ^{ος}
46.	ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	408	4 ^{ος}
47.	ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	408	4 ^{ος}
48.	ΣΗΜΑΝΤΩΝΗ-ΜΠΟΥΡΝΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	404	4 ^{ος}
49.	ΦΛΑΪΣΕΡ ΧΑΓΚΕΝ	403	4 ^{ος}
50.	ΧΑΣΙΑΚΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ	612	6 ^{ος}
51.	ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΥΑΝΘΗΣ	403	4 ^{ος}
52.	ΧΡΗΣΤΟΥ ΕΙΡΗΝΗ	401	4 ^{ος}

ΛΟΙΠΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

53.	ΡΑΠΤΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ	409	4 ^{ος}
54.	ΣΠΑΝΟΥΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	403	4 ^{ος}
55.	ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	422	4 ^{ος}
56.	ΣΥΝΝΕΦΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Π.	409	4 ^{ος}
57.	ΣΧΙΝΑ ΑΘΗΝΑ	612	4 ^{ος}

I. ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

A. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Αρχαία Ιστορία

<i>Καθηγητές / Καθηγήτριες</i>	Κωνσταντίνος Μπουραζέλης Πολύμνια Αθανασιάδη
<i>Λέκτορες</i>	Σοφία Ανεζίρη Νικόλαος Μπιργάλιας
<i>Βοηθοί</i>	Παναγιώτα Συννεφοπούλου-Ανδρουτσοπούλου Πηνελόπη Ράπτου

Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως

<i>Αναπλ. Καθηγήτρια</i>	Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου
<i>Επικ. Καθηγήτρια</i>	Νικολέττα Γιαντσή-Μελετιάδη

Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους

<i>Καθηγήτριες</i>	Κωνσταντίνα Μέντζου-Μεϊμάρη (σε εκπαιδευτική άδεια κατά το χειμ. εξάμηνο) Βαρβάρα Κουταβά-Δεληβοριά Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη Αικατερίνη Καραπλή Αικατερίνη Νικολάου
<i>Αναπλ. Καθηγήτρια</i>	Ειρήνη Χρήστου
<i>Επικ. Καθηγήτριες</i>	Χρήστος Σπανούδης
<i>Λέκτωρ</i>	
<i>Επιστημονικός Συνεργάτης</i>	

Ιστορία Πρώιμων Νεότερων Χρόνων:

Ιστορία Νέου Ελληνισμού (από τον 13^ο αι. έως την Ελληνική Επανάσταση)

<i>Καθηγήτριες</i>	Αναστασία Παπαδία-Λάλα Όλγα Κατσιαρδή-Hering
<i>Αναπλ. Καθηγήτρια</i>	Μαρία Ευθυμίου (σε εκπαιδευτική άδεια κατά το εαρ. εξάμηνο)
<i>Λέκτορες</i>	Βασιλική Σειρηνίδου Αικατερίνη Κωνσταντινίδου

Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία (16^ο-18^ο αι.)

Επίκουρος Καθηγητής

Κωνσταντίνος Γαγανάκης (σε εκπαιδευτική άδεια κατά το εαρ. εξάμηνο)

Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Αναπλ. Καθηγητής

Παρασκευάς Κονόρτας

Νεώτερη και Σύγχρονη Ιστορία, 19^{ος}-21^{ος} αι. (Ελλάδα, Ευρώπη, Κόσμος):

Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού (από την Ελληνική Επανάσταση έως σήμερα)

*Καθηγητής
Επικ. Καθηγήτρια*

Αντώνιος Λιάκος
Κατερίνα Γαρδίκια

Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου

Επικ. Καθηγητής

Ευάνθης Χατζηβασιλείου

Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Καθηγητές

Δημήτριος Παντελοδήμος
Χάγκεν Φλάισερ

Επικ. Καθηγητής

Κωνσταντίνος Ράπτης

B. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Προϊστορική Αρχαιολογία

Καθηγητές/ Καθηγήτριες

Παναγιώτα Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα (σε εκπαιδευτική άδεια κατά το χειμ. εξάμηνο)
Ιουλία Καραλή-Γιαννακοπούλου (σε εκπαιδευτική άδεια κατά το εαρ. εξάμηνο)
Ελένη Μαντζουράνη (σε εκπαιδευτική άδεια κατά το εαρ. εξάμηνο)
Ελευθέριος Πλάτων
Γεωργία Κουρτέση-Φιλιππάκη

Επικ. Καθηγητές/Καθηγήτριες

Λέκτορες

Άννα Παπαδημητρίου-Γραμμένου

Βοηθός

Κλασική Αρχαιολογία
Καθηγητές / Καθηγήτριες

Αναπλ. Καθηγήτρια

Λέκτωρ

Βυζαντινή Αρχαιολογία
Καθηγητές / Καθηγήτριες

Αναπλ. Καθηγήτριες

Επίκ. Καθηγήτριες/Καθηγητές

Ιστορία της Τέχνης
Λέκτορες

Επιστημονική Συνεργάτις

Αφροδίτη Χασιακού-Αργυράκη
Ιωάννης Παπαδάτος
Γεώργιος Σταθόπουλος

Όλγα Παλαγγιά
Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά
Ευαγγελία Σημαντώνη-Μπουρνιά
Παναγιώτα Κούρου
Λυδία Παλαιοκρασσά
Ελευθερία Σερμπέτη (σε εκπαιδευτική
άδεια κατά το εαρ. εξάμηνο)
Πάνος Βαλαβάνης (σε εκπαιδευτική άδε-
ια κατά το χειμ. εξάμηνο)
Άννα Λαιμού
Ειρήνη Πέππα-Παπαϊωάννου (σε εκπαι-
δευτική άδεια κατά το χειμ. εξάμηνο)
Περσεφόνη Γεωργίου-Γκέκα (σε εκπαι-
δευτική άδεια κατά το χειμ. εξάμηνο)

Νικόλαος Γκιολές
Σοφία Καλοπίση-Βέρτη
Μαρία Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου
Χαρίκλεια Κωνσταντινίδη
Βικτωρία Κέπετζη
Πλάτων Πετρίδης

Δημήτριος Παυλόπουλος
Ευθυμία Μαυρομιχάλη
Αθηνά Σχινά

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΣΤΟΧΟΙ

I. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Η Ιστορία έχει επίκεντρό της τον άνθρωπο ως κοινωνικό ον, τη ζωή του, τις πράξεις του σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας (πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, πολιτισμικό), όπως αυτές διαμορφώνονται από τη σχέση με το φυσικό-γεωγραφικό περιβάλλον.

Η ανασύνθεση ενός γίνεσθαι, με τη βοήθεια των μαρτυριών που έχουν περισωθεί, στοιχειοθετεί το αντικείμενο της ιστορικής επιστήμης και το σκοπό του ιστορικού. Το ενδιαφέρον εντοπίζεται στην ανεύρεση και εξακρίβωση των γεγονότων, στην αναζήτηση της σχέσης αιτίου-αιτιατού και της αλληλεξάρτησης των δεδομένων. Με την ανάκτηση του περασμένου γίνεσθαι, ο άνθρωπος κατορθώνει να συνειδητοποιήσει την εξέλιξή του και, επομένως, να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του.

Ο Τομέας Ιστορίας, που είναι ένας από τους δύο Τομείς του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, επιδιώκει την ερμηνευτική προσέγγιση των ιστορικών φαινομένων και τη σφαιρική σύλληψη της Ιστορίας, ώστε να εξασφαλίσει στον φοιτητή επιστημονική επάρκεια και βαθύτερη γνώση του ανθρώπινου παρελθόντος. Επειδή η Ιστορία είναι αναπόσπαστα δεμένη με τις άλλες επιστήμες του ανθρώπου, με τις οποίες πρέπει να συνεργάζεται, πέρα από τον κύκλο των μαθημάτων που προσφέρει ο Τομέας της Ιστορίας (βλ. ανάλυση πιο κάτω), το πρόγραμμα συμπληρώνεται με μαθήματα από άλλους Τομείς της Φιλοσοφικής κυρίως Σχολής.

Έτσι, η κατεύθυνση Ιστορίας, η οποία είναι μία από τις δύο ειδικεύσεις που μπορούν να επιλέξουν οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, προσφέρει στον φοιτητή τα αναγκαία εφόδια που απαιτούνται για την έρευνα και τη διδασκαλία της Ιστορίας, οι οποίες αποτελούν και τις κύριες επιστημονικές και επαγγελματικές του κατευθύνσεις.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Αντικείμενο της επιστήμης της Αρχαιολογίας είναι η μελέτη των υλικών καταλοίπων των ανθρώπων του παρελθόντος, με σκοπό την κατανόηση και την ερμηνεία της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής δομής των κοινωνικών συνόλων από τα οποία προέρχονται. Όταν το ενδιαφέρον της μελέτης επικεντρώνεται στα μνημεία που έχουν ιδιαίτερες αισθητικές απαιτήσεις, τότε η επιστήμη ονομάζεται Ιστορία της Τέχνης (της Αρχαιότητας, του Μεσαίωνα, των Νεώτερων Χρόνων). Τα μεγάλα αυτά δημιουργήματα της τέχνης, που εκφράζουν μέσα από την ισχυρή προσωπικότητα των δημιουργών τους την ανθρώπινη κοσμοθεωρία, όπως διαμορφωνόταν σε κάθε περίοδο, με βάση τα δεδομένα της εποχής, ολοκληρώνουν, όπως είναι φυσικό, την κατανόηση της ιστορικής πορείας της ανθρωπότητας. Η άποψη ότι η Ιστορία της Τέχνης έχει ως κύριο αντικείμενο την εξοικείωση με τα σημαντικά μνημεία και μοναδικό σκοπό την αισθητική απόλαυση έχει προ πολλού υποχωρήσει: σήμερα επικρατεί η νέα ιστορική αντίληψη της μελέτης των κοινωνιών με τη βοήθεια αντιπροσωπευτικών έργων της τέχνης κάθε περιόδου.

Η επιστήμη της Αρχαιολογίας ασχολείται με όλους τους μεγάλους πολιτισμούς του παρελθόντος. Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών η διδασκαλία της Αρχαιολογίας και της Ιστορίας της Τέχνης εξειδικεύεται, ως τώρα, στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα:

1. **Προϊστορική Αρχαιολογία:** Αντικείμενο της Προϊστορικής Αρχαιολογίας είναι η μελέτη των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας από την εμφάνιση του ανθρώπου έως το τέλος της εποχής του Χαλκού (1100 π.Χ.), κυρίως στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, και περιλαμβάνει τις παρακάτω μεγάλες ενότητες:
  1. Παλαιολιθική Εποχή
  2. Νεολιθική Εποχή
  3. Πρώιμη, Μέση και Ύστερη εποχή του Χαλκού (Ελλαδικός-Κυκλαδικός-Μινωικός-Μυκηναϊκός πολιτισμός και νησιωτικός πολιτισμός ΒΑ Αιγαίου).
2. **Κλασική Αρχαιολογία:** Αντικείμενο της Κλασικής Αρχαιολογίας είναι η μελέτη των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας από το τέλος της Εποχής του Χαλκού έως και το τέλος της Ρωμαιοκρατίας στην περιοχή του Κλασικού κόσμου και περιλαμβάνει τις παρακάτω μεγάλες περιόδους:
  1. Πρώιμοι Χρόνοι (Πρωτογεωμετρική και Γεωμετρική εποχή)
  2. Αρχαϊκοί Χρόνοι
  3. Κλασικοί Χρόνοι
  4. Ελληνιστικοί Χρόνοι
  5. Εποχή Ρωμαιοκρατίας
3. **Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία:** Αντικείμενο της Βυζαντινής Αρχαιολογίας είναι η μελέτη των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας από την εμφάνιση του Χριστιανισμού έως την Άλωση και της Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας η μελέτη των μνημείων από την Άλωση έως τη δημιουργία του Ελληνικού Κράτους. Το γνωστικό αυτό αντικείμενο περιλαμβάνει τις παρακάτω μεγάλες περιόδους:
  1. Παλαιοχριστιανική περίοδος
  2. Βυζαντινή περίοδος (Πρωτοβυζαντινή-Μεσοβυζαντινή-Ύστεροβυζαντινή)
  3. Μεταβυζαντινή περίοδος
4. **Ιστορία Τέχνης Νεώτερων Χρόνων:** Αντικείμενο της Ιστορίας της Τέχνης των Νεώτερων Χρόνων είναι τα έργα της Νεώτερης Τέχνης της Ευρώπης και της Αμερικής, τα κοσμικά δημιουργήματα του ελλαδικού χώρου την εποχή της Τουρκοκρατίας, καθώς και τα έργα τέχνης των χρόνων μετά την Ελληνική Επανάσταση. Το γνωστικό αυτό αντικείμενο περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:
  1. Νεώτερη Ευρωπαϊκή και Αμερικανική Τέχνη
  2. Νεοελληνική Τέχνη

Επιμέρους κλάδοι των παραπάνω γνωστικών αντικειμένων είναι η Αρχιτεκτονική, η Γλυπτική, η Ζωγραφική, η Χαρακτική, η Κεραμική (Αγγειοπλαστική-Αγγειογραφία), η Μνημειακή Τοπογραφία, η Μικροτεχνία, η Βιοτεχνία, η Νομισματική, η Επιγραφική.

Η κύρια επαγγελματική κατεύθυνση του αρχαιολόγου και του ιστορικού της τέχνης είναι ο διορισμός στην Αρχαιολογική Υπηρεσία του Κράτους, στόχος της οποίας

είναι η έρευνα και η προστασία των μνημείων (εντοπισμός, αποκάλυψη, μελέτη, συντήρηση και ανάδειξη), καθώς και η οργάνωση μουσείων και εκθέσεων έργων τέχνης.

Αποφασιστική υπήρξε, από παλιά, η συμβολή των αρχαιολόγων και ιστορικών της τέχνης στη διατήρηση της ιστορικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας του ελληνικού χώρου, με τη διάσωση των αρχαιολογικών μνημείων, των παραδοσιακών οικισμών και του ιστορικού γενικά τοπίου.

Αρχαιολόγοι και ιστορικοί της τέχνης απασχολούνται επίσης σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά και σε Ερευνητικά Ιδρύματα. Τέλος, η Μέση Εκπαίδευση απορροφά μεγάλο μέρος αποφοίτων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Γενικότερα, η αρχαιολογική παιδεία και η γνώση της ιστορίας της τέχνης αποτελούν τη βάση της αισθητικής καλλιέργειας και κυρίως ολοκληρώνουν την ιστορική αντίληψη. Σύμφωνα μάλιστα με τον ορισμό του Ernst Buschor, «Αρχαιολογία είναι το ορατό τμήμα της Ιστορίας». Οι αρχαιολογικές γνώσεις αποτελούν, επίσης, απαραίτητο συμπλήρωμα της παιδείας του φιλόλογου, επειδή υπάρχει αντιστοιχία και αλληλοσυμπλήρωση μεταξύ των πληροφοριών που παρέχουν οι γραπτές πηγές και τα μνημεία.

B. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

I. ΓΕΝΙΚΑ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας περιλαμβάνει δύο κατευθύνσεις σπουδών, που αντιστοιχούν σε δύο ειδικεύσεις: α) **ειδίκευση Ιστορίας** και β) **ειδίκευση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης**.

Η επιλογή κατεύθυνσης δηλώνεται από τον φοιτητή στη Γραμματεία μετά την ολοκλήρωση του Δ' εξαμήνου των σπουδών του.

Ανεξάρτητα από την ειδίκευση, προβλέπονται υποχρεωτικά μαθήματα και για τις δύο κατευθύνσεις, ώστε να παρέχεται σφαιρική γνώση και να είναι δυνατή η απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος και από τη Μέση Εκπαίδευση. Με την ειδίκευση, ο φοιτητής εμβαθύνει, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σύγχρονης έρευνας, σε ορισμένες εποχές ή επιμέρους κλάδους και αποκομίζει ειδικές γνώσεις, ερεθίσματα και μεθόδους προσέγγισης της ιστορικής και αρχαιολογικής επιστήμης.

Οι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σε **7 ή 8 εξάμηνα**, κατά τα οποία έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν οι ίδιοι το πρόγραμμά τους. Τα μαθήματα χωρίζονται σε μαθήματα **Βάσης**, σε μαθήματα **Κορμού**, σε μαθήματα **Ειδίκευσης** και σε μαθήματα **Ελεύθερης Επιλογής**.

Τα μαθήματα **Βάσης** περιλαμβάνουν μαθήματα Φιλολογίας, Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, τα οποία οι φοιτητές του Τμήματός μας **υποχρεούνται** να παρακολουθήσουν, προκειμένου να διαμορφώσουν τη βάση εκείνη των γνώσεων που θα τους επιτρέψει να προσεγγίσουν, με την απαραίτητη ευρύτερη εποπτεία, τον επιστημονικό κλάδο που θα επιλέξουν, αλλά και να ανταποκριθούν επιτυχέστερα στις απαιτήσεις της πιθανής μελλοντικής τους απορρόφησης στη Μέση Εκπαίδευση.

Τα μαθήματα **Κορμού** περιλαμβάνουν μαθήματα Ιστορίας, Αρχαιολογίας, και Ιστορίας της Τέχνης, και είναι **υποχρεωτικά** για τους φοιτητές των δύο κατευθύνσεων. Με τα μαθήματα αυτά, οι φοιτητές του Τμήματός μας αποκτούν ένα κοινό κορμό γνώσεων, με αφετηρία τον οποίο μπορούν, στη συνέχεια, να εμβαθύνουν σε ειδικότερους κλάδους της επιστήμης τους μέσω των μαθημάτων **Ειδίκευσης**. Η κατηγορία αυτή μαθημάτων περιλαμβάνει **Υποχρεωτικά** και **Επιλεγόμενα**.

Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα μαθήματα Ειδίκευσης υποχρεούται ο φοιτητής να επιλέξει μέχρι το πέρας των σπουδών του τουλάχιστον δύο σεμιναριακά μαθήματα, στα οποία η απόδοσή του θα ελέγχεται με σεμιναριακή εργασία, που θα αποδεικνύει την ικανότητά του στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό θεμάτων με ερευνητικό ενδιαφέρον και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο θέμα που εξετάζεται.

Προσφέρονται επίσης μαθήματα **Ελεύθερης Επιλογής**, τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από τρεις κατηγορίες μαθημάτων (βλ. παρακάτω). Μία από αυτές τις κατηγορίες είναι μαθήματα, υποχρεωτικά ή επιλεγόμενα, που προσφέρονται από την άλλη κατεύθυνση.

Μαθήματα του Τμήματος προσφέρονται ως συνδιδασκαλία στα υπόλοιπα Τμήματα της Σχολής.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε δύο Γενικές Συνελεύσεις του (14/3/2002, 26/6/2003) ψήφισε ομόφωνα τις ακόλουθες προτάσεις για την αναμόρφωση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος:

- **Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στα περισσότερα μαθήματα.**
Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος πολλά μαθήματα υποστηρίζονται από ιστοσελίδα με αναλυτικό διάγραμμα και βιβλιογραφία ή/και εμπλουτίζονται με τις δυνατότητες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες. Παράλληλα σε ορισμένα σεμιναριακά μαθήματα προβλέπεται η εκπαίδευση στη χρήση εργαλείων βιβλιογραφικής αναζήτησης.
- **Εισαγωγή οργανωμένων μαθημάτων πληροφορικής, βασικών και εξειδικευμένων.**
Προβλέπεται να προσφερθούν κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος.
- **Αναδιαμόρφωση της ύλης των μαθημάτων, κυρίως των σεμιναριακών, με νέο περιεχόμενο.**
Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος θα προσφερθούν σεμινάρια με νέο ή διευρυμένο περιεχόμενο.
- **Συγκρότηση ψηφιακού εργαστηρίου για την εξυπηρέτηση των αναγκών διδασκόντων και διδασκομένων.**
Στεγάζεται σε χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου, στον β' όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη διεξαγωγή μαθημάτων, στα οποία απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή από διδάσκοντες και διδασκομένους.
- **Διεύρυνση της συνεργασίας του Τμήματος με μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ, καθώς και με εξωτερικούς συνεργάτες.**
Θα προσφερθούν σεμιναριακά μαθήματα από εξωτερικούς συνεργάτες.

Πρακτική Άσκηση των φοιτητών

Στο πλαίσιο του «Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών» του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΠΕΑΕΚ II («Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης» του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης) προβλέπεται η πρακτική άσκηση φοιτητών, που πραγματοποιείται σε Ερευνητικά Κέντρα, Αρχεία, Εφορείες Αρχαιοτήτων, Μουσεία και Βιβλιοθήκες. Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές υποβάλλουν σχετική αίτηση και επιλέγονται με δημόσια κλήρωση. Υπεύθυνος του Προγράμματος: κ. Γ. Στ. Κορρές. Γραμματεία: γραφείο 418.

Στο πλαίσιο του Τομέα Ιστορίας λειτουργεί πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε Αρχεία και Ερευνητικά Κέντρα. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στις υπεύθυνες του προγράμματος: κ. Μ. Ευθυμίου και κ. Α. Κόλια-Δερμιτζάκη.

Βιβλιοθήκες

Οι δύο Βιβλιοθήκες του Τμήματος (Σπουδαστήριο Ιστορίας και Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης) διαθέτουν περίπου 70.000 τόμους εξειδικευμένων βιβλίων και περιοδικών. Το μεγαλύτερο ποσοστό τους έχει ήδη καταγραφεί ηλεκτρονικά και το έργο αυτό συνεχίζεται. Η αναζήτηση μπορεί να γίνει στη διεύθυνση: www.lib.uoa.gr / επιλογή: opac.

Ιστοσελίδα

Από το 2005 τέθηκε σε λειτουργία η νέα κοινή ιστοσελίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας στη διεύθυνση: www.arch.uoa.gr. Οι φοιτητές μπορούν να συμβουλευτούν την ιστοσελίδα για το περιεχόμενο και την εξεταστέα ύλη ορισμένων μαθημάτων και για ανακοινώσεις που τους αφορούν.

II. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Για την απόκτηση του πτυχίου απαιτούνται **168 διδακτικές μονάδες** (1 διδακτική μονάδα αντιστοιχεί σε μία ώρα εξαμηνιαίου μαθήματος). Οι διδακτικές αυτές μονάδες (δ.μ.) αντιστοιχούν σε **42 μαθήματα**, η επιτυχής παρακολούθηση των οποίων αποτελεί το ελάχιστο όριο για την απόκτηση του πτυχίου στον ελάχιστο χρόνο σπουδών που είναι τα 8 εξάμηνα. Οι διδακτικές αυτές μονάδες οργανώνονται σε τετράωρα εξαμηνιαία μαθήματα που κατανέμονται στις ακόλουθες ενότητες:

1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

α) Μαθήματα Βάσης:¹

$$12 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 48 \text{ δ.μ.}$$

β) Μαθήματα Κορμού:

$$16 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 64 \text{ δ.μ.}$$

Μαθήματα Ιστορίας:

δηλαδή $8 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 32 \text{ δ.μ.}$

Μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

$$8 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 32 \text{ δ.μ.}$$

2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

α) Μαθήματα Ειδίκευσης:²

$$10 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 40 \text{ δ.μ.}, \text{ που οργανώνονται για την}$$

Κατεύθυνση Ιστορίας σε:

6 μαθήματα	4 μαθήματα
Υποχρεωτικά	Επιλεγόμενα
και Ειδίκευσης,	Ειδίκευσης,
$\times 4 \text{ δ.μ.} = 24 \text{ δ.μ.}$	$\times 4 \text{ δ.μ.} = 16 \text{ δ.μ.}$

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας σε:

8 μαθήματα	2 μαθήματα
Υποχρεωτικά	Επιλεγόμενα
και Ειδίκευσης,	Ειδίκευσης,
$\times 4 \text{ δ.μ.} = 32 \text{ δ.μ.}$	$\times 4 \text{ δ.μ.} = 8 \text{ δ.μ.}$

---

1. Στην περίπτωση που οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας παρακολουθούν μάθημα προσφερόμενο σε πεντάωρη βάση μέσα στο πρόγραμμα άλλου Τμήματος της Σχολής είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν και τις 5 ώρες. Το πεντάωρο μάθημα υπολογίζεται σε 4 δ.μ. Τα μαθήματα Βάσης προσφέρονται από τα Τμήματα Φιλολογίας και Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας της Σχολής μας.

2. Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα μαθήματα Ειδίκευσης υποχρεούται ο φοιτητής να επιλέξει μέχρι τέλος των Σπουδών του τουλάχιστον **δύο σεμιναριακά μαθήματα**, στα οποία η απόδοσή του θα ελέγχεται με σεμιναριακή εργασία που θα δείχνει την ικανότητά του στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό θεμάτων που ενδιαφέρουν ερευνητικά και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο παραδιδόμενο επιστητό.

Σημειώνεται ότι ορίζεται ως ανώτατο όριο συμμετοχής ο αριθμός των **20** φοιτητών ανά μάθημα, όταν αυτό προσφέρεται με τη μορφή σεμιναρίου.

β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

$$4 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 16 \text{ δ.μ.}$$

Αναλυτικά:

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

α) Μαθήματα Βάσης	δ.μ.
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία	16
Λατινική Φιλολογία	8
Βυζαντινή Φιλολογία-Βυζαντινά Κείμενα	4
Νεοελληνική Φιλολογία	8
Γλωσσολογία	4
Παιδαγωγικά	4
Ιστορία της Φιλοσοφίας ή	4
Παιδαγωγικά	<hr/>
	48 δ.μ.

β) Μαθήματα Κορμού

$$(16 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 64 \text{ δ.μ.})$$

- *Μαθήματα Ιστορίας*

$$(8 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 32 \text{ δ.μ.})$$

- Π 03 Εισαγωγή στην Ιστορία
- Π 10 Αρχαία Ιστορία Α΄
- Π 11 Αρχαία Ιστορία Β΄
- Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως
- Π 13 Βυζαντινή Ιστορία Α΄
- Π 14 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α΄
- Π 17 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α΄
- Π 18 Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού Α΄

- *Μαθήματα Αρχαιολογίας*

$$(8 \text{ μαθήματα} \times 4 \text{ δ.μ.} = 32 \text{ δ.μ.})$$

- ΙΑ 02 Προϊστορική Αρχαιολογία Α΄
- ΙΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία Β΄
- ΙΑ 11 Κλασική Αρχαιολογία Α΄
- ΙΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία Β΄
- ΙΑ 13 Βυζαντινή Αρχαιολογία Α΄
- ΙΑ 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία Β΄
- ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α΄
- ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β΄

2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

α) Μαθήματα Ειδίκευσης

(10 μαθήματα × 4 δ.μ. = 40 δ.μ.)

- *Κατεύθυνση Ιστορίας*

Υποχρεωτικά (6 μαθήματα × 4 δ.μ. = 24 δ.μ.)

- Π 25 Αρχαία Ιστορία Γ΄
- Π 26 Βυζαντινή Ιστορία Β΄
- Π 29 Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας
- Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β΄
- Π 31 Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού Β΄
- Π 19 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β΄

Επιλεγόμενα

(4 μαθήματα × 4 δ.μ. = 16 δ.μ.)

- Π 89 Αρχαία Ιστορία: Επιγραφική
- ΣΙ 38 Αρχαία Ιστορία: Επιγραφική (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 101 Θρησκευτικά Φαινόμενα Μετακλασικού Κόσμου σεμινάριο
- ΣΙ 103 Αρχαία Ιστορία σεμινάριο
- ΣΙ 45 Αρχαία Ιστορία (Ελληνιστική) (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 47 Ρωμαϊκή Ιστορία (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 48 Ιστορία Ελληνορωμαϊκών Χρόνων (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 49 Αρχαία Ιστορία σεμινάριο
- ΣΙ 112 Αρχαία Ιστορία σεμινάριο
- ΣΙ 41 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως σεμινάριο
- ΣΙ 51 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως σεμινάριο
- Π 70 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 32 Βυζαντινή Ιστορία σεμινάριο
- ΣΙ 52 Βυζαντινή Ιστορία Ι σεμινάριο
- ΣΙ 53 Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ σεμινάριο
- ΣΙ 66 Βυζαντινή Ιστορία ΙΙΙ σεμινάριο
- ΣΙ 72 Βυζαντινή Ιστορία ΙV (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 80 Βυζαντινή Ιστορία: Βοηθητικές Επιστήμες Γ΄ σεμινάριο
- ΣΙ 82 Βυζαντινή Ιστορία VΙ σεμινάριο
- ΣΙ 87 Βυζαντινή Ιστορία VΙΙ (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 89 Βυζαντινή Ιστορία σεμινάριο
- Π 83 Βυζαντινή Ιστορία (δεν προσφέρεται)
- ΣΙ 57 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Ι σεμινάριο
- ΣΙ 102 Αρχαϊκές πηγές και έρευνα σεμινάριο
- ΣΙ 62 Ιστορία Νέου Ελληνισμού ΙΙ σεμινάριο
- ΣΙ 63 Ιστορία Νέου Ελληνισμού ΙΙΙ (δεν προσφέρεται)
- Π 44 Ιστορία Νέου Ελληνισμού V (δεν προσφέρεται)
- Π 120 Εισαγωγή στην Ιστορία του Ισλάμ

Π 110	Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	
Π 111	Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	
ΣΙ 35	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού	(δεν προσφέρεται)
ΣΙ 37	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού	(δεν προσφέρεται)
ΣΙ 65	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού ΙΙΙ	σεμινάριο
ΣΙ 68	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού Ι	(δεν προσφέρεται)
ΣΙ 69	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού ΙΙ	(δεν προσφέρεται)
ΣΙ 86	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού ΙV	(δεν προσφέρεται)
Π 93	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού	
ΣΙ 114	Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού	(δεν προσφέρεται)
Π 84	Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου Ι	
Π 85	Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου ΙΙ	
Π 88	Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου	(δεν προσφέρεται)
ΣΙ 121	Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου	σεμινάριο
ΣΙ 98	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	σεμινάριο
Π 92	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	(δεν προσφέρεται)
ΣΙ 34	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	(δεν προσφέρεται)
ΣΙ 55	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Ι	σεμινάριο
Π 64	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία ΙΙ	
ΣΙ 113	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	σεμινάριο
ΣΙ 117	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	σεμινάριο
ΣΙ 118	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	σεμινάριο
ΣΙ 119	Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	σεμινάριο
Π 81	Εισαγωγή στην Ιστορία των Ανθρωπίνων Κοινωνιών	(δεν προσφέρεται)

- *Κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης*

Υποχρεωτικά

(8 μαθήματα × 4 δ.μ. = 32 δ.μ.)

ΙΑ 25	Τοπογραφία - Ανασκαφική
ΙΑ 26	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΙΑ 30	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΙΑ 27	Κλασική Αρχαιολογία
ΙΑ 31	Κλασική Αρχαιολογία
ΙΑ 28	Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΙΑ 32	Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΙΑ 29	Ιστορία της Τέχνης

Επιλεγόμενα

(2 μαθήματα x 4 δ.μ. = 8 δ.μ.)

Από τη μεγάλη ποικιλία θεμάτων, με βάση τις ανάγκες του Τμήματος, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 προσφέρονται τα εξής:

ΣΑ 22	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΙΑ 72	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΙΑ 73	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΣΑ 70	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΣΑ 74	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΣΑ 10	Προϊστορική Αρχαιολογία
ΣΑ 23	Κλασική Αρχαιολογία
ΣΑ Α2	Κλασική Αρχαιολογία
ΣΑ 24	Κλασική Αρχαιολογία
ΣΑ 62	Κλασική Αρχαιολογία
ΣΑ 63	Κλασική Αρχαιολογία
ΣΑ 25	Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΣΑ 45	Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΣΑ 50	Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΣΑ 90	Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΣΑ 120	Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΣΑ 77	Περιβαλλοντική Αρχαιολογία
ΙΑ 97	Ιστορία της Τέχνης
ΣΑ 118	Ιστορία της Τέχνης
ΙΑ 122	Ιστορία της Τέχνης

β) Ελεύθερης επιλογής

(4 μαθήματα × 4 δ.μ. = 16 δ.μ.)

Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει τα τέσσερα μαθήματα ελεύθερης επιλογής από:

- α) μαθήματα του Τμήματος της ίδιας ή της άλλης κατεύθυνσης. Π.χ. φοιτητής κατεύθυνσης Αρχαιολογίας μπορεί να επιλέξει τα τέσσερα μαθήματα ελεύθερης επιλογής ως ακολούθως: δύο μαθήματα επιλεγόμενα κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και δύο μαθήματα από τα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα κατεύθυνσης Ιστορίας ή και τα τέσσερα από τη δική του ή την άλλη κατεύθυνση. Συνιστάται στους φοιτητές της κατεύθυνσης Αρχαιολογίας να επιλέγουν το μάθημα Π 89 Αρχαία Ιστορία: Επιγραφική, όταν αυτό προσφέρεται.
- β) μαθήματα άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής. Ενδεικτικά αναφέρουμε: Θεατρολογία, που προσφέρεται από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Αραβολογία, που προσφέρεται από το Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.
- γ) μαθήματα άλλων Πανεπιστημιακών Σχολών της Αθήνας (Θεολογική, Νομική) ή Τμημάτων (ΜΙΘΕ, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου). Σχετικός κατάλογος μαθημάτων θα αναρτηθεί στη Γραμματεία του Τμήματος.

Σε περίπτωση που ο φοιτητής επιθυμεί να επιλέξει μαθήματα της κατηγορίας β) και γ) παρακαλείται να επικοινωνήσει με την επιτροπή προγράμματος ή τον σύμβουλο σπουδών του Τομέα που αντιστοιχεί στην ειδίκευσή του. Σημειώνεται ότι το επιλεγόμενο μάθημα πρέπει να διδάσκεται τουλάχιστον τρεις ώρες εβδομαδιαίως.

III. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Για τον καταρτισμό του ενδεικτικού προγράμματος που παρατίθεται στις επόμενες σελίδες θεωρήθηκε σκόπιμο τα γενικά και υποχρεωτικά μαθήματα να προτάσσονται των ειδικών, έτσι ώστε να δημιουργηθεί η βάση εκείνη των γνώσεων που θα επιτρέψει στο φοιτητή να κινηθεί με άνεση σε περισσότερο εξειδικευμένα μαθήματα. Με αυτό το σκεπτικό, στα πρώτα εξάμηνα απαντούν γενικά μαθήματα, ενώ στα τελευταία ειδικά.

Η κατανομή των μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τον φοιτητή, ο οποίος μπορεί να συνδυάσει ελεύθερα τα μαθήματα που θέλει να παρακολουθήσει, εφόσον αυτά προσφέρονται.

Ενδείκνυται τα γενικά μαθήματα να προηγούνται των ειδικών και επισημαίνεται ότι πρέπει να καταρτίσει το εβδομαδιαίο πρόγραμμά του, έτσι ώστε οι ώρες των διδασκομένων μαθημάτων να μη συμπίπτουν.

Ενδείκνυται, επίσης, κατά τη διάρκεια των σπουδών του να καλύψει, κατά το δυνατόν, τους επιμέρους βασικούς κλάδους των γνωστικών αντικειμένων.

Η οργάνωση του προγράμματος προσαρμόζεται στον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων (8) και μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου, όπως αναλύονται στις προηγούμενες σελίδες.

Από τα επιλεγόμενα μαθήματα μπορεί να επιλέξει αυτά που ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του, εφόσον αυτά προσφέρονται (π.χ. ο φοιτητής που ενδιαφέρεται για την Κλασική Αρχαιολογία μπορεί να επιλέξει το μάθημα αυτό σε οποιοδήποτε εξάμηνο παρέχεται —με την προϋπόθεση ότι δεν έχει τον ίδιο κωδικό αριθμό— συμπληρώνοντας με τον τρόπο αυτό τις επιλογές του).

Ο φοιτητής μπορεί να παρακολουθήσει στα πρώτα 5 εξάμηνα μέχρι 8 (οκτώ) μαθήματα. Στα υπόλοιπα εξάμηνα μπορεί να υπερβεί τον αριθμό αυτό, έχοντας όμως υπόψη τον ελάχιστο χρόνο φοίτησης για τη λήψη του πτυχίου.

Οι φοιτητές υποχρεούνται δύο φορές κάθε χρόνο, κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο ύστερα από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος, να δηλώνουν όλα τα μαθήματα, στα οποία προτίθενται να εξετασθούν. Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής που δηλώνονται ανά εξάμηνο **δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα τέσσερα**. Οι δηλώσεις των μαθημάτων γίνονται μέσω Διαδικτύου στην ιστοσελίδα: <http://my-studies.uoa.gr>. Για τις δηλώσεις των μαθημάτων οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιούν είτε δικό τους υπολογιστή, είτε τους υπολογιστές, που βρίσκονται 1) στο Σπουδαστήριο Ιστορίας και στο Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (6^{ος} όροφος), 2) στο Εργαστήριο Πληροφορικής του Τμήματος Φιλολογίας (8^{ος} όροφος) και 3) στην Πανεπιστημιακή Λέσχη (Ιπποκράτους 15).

Στα μαθήματα που προσφέρονται από περισσότερους από έναν διδάσκοντες, καλούνται οι φοιτητές να δηλώσουν τον διδάσκοντα που θα παρακολουθήσουν, μία εβδομάδα μετά την έναρξη των μαθημάτων. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών θα κατανέμεται στους διδάσκοντες σύμφωνα με δηλώσεις προτεραιότητας, εκτός αν οριστεί διαφορετικά από τον Τομέα για το συγκεκριμένο μάθημα.

Η αποτυχία σε υποχρεωτικό μάθημα συνεπάγεται την εκ νέου παρακολούθησή του σε επόμενο εξάμηνο. Σε περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα επιλογής, ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει το ίδιο ή άλλο μάθημα.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
ΣΠΟΥΔΩΝ

- Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, για να διευκολύνει τους φοιτητές σχετικά με την οργάνωση των σπουδών τους, αποφάσισε τα ακόλουθα:
  - α) Όρισε επιτροπή προγράμματος αποτελούμενη από τις: Μ. Ευθυμίου, Ά. Λαιμού.
  - β) Ορίζει συμβούλους σπουδών από κάθε Τομέα, οι οποίοι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 θα δέχονται 2 ώρες την εβδομάδα τους φοιτητές που επιθυμούν να ζητήσουν οδηγίες για τις σπουδές τους (η ημέρα και η ώρα θα ανακοινωθούν στους Τομείς).
  - γ) Η επιτροπή προγράμματος και οι σύμβουλοι θα ενημερώσουν τους φοιτητές σε αμφιθέατρο σχετικά με την οργάνωση του προγράμματος και τον κανονισμό σπουδών (ο τόπος και ο χρόνος θα ανακοινωθούν στη Γραμματεία του Τμήματος και στους δύο Τομείς).

Στις επόμενες σελίδες παρατίθεται ενδεικτικό πρόγραμμα ανά εξάμηνα καθώς και ορισμένες παρατηρήσεις που θα βοηθήσουν το φοιτητή.

Σημειώνεται ότι όλοι οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μαθήματα και από τις δύο κατευθύνσεις, τόσο από την κατηγορία «Μαθήματα Ειδίκευσης», όσο και από την κατηγορία «Επιλεγόμενα Μαθήματα». Σε οποιαδήποτε περίπτωση, οφείλουν να δηλώσουν την επιλογή τους στον διδάσκοντα εντός μιας εβδομάδας από την έναρξη των μαθημάτων. Σε περίπτωση που οι φοιτητές μετά την απόκτηση του πτυχίου τους επιθυμούν να παρακολουθήσουν την άλλη κατεύθυνση σπουδών, δεν δικαιούνται να επιλέξουν τα μαθήματα ειδίκευσης ή επιλογής στα οποία είχαν επιτύχει κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών τους.

2. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Διευκρινίζεται για μία ακόμη φορά:

Ο φοιτητής πρέπει να συγκεντρώσει συνολικά 168 δ.μ., δηλαδή 112 δ.μ. από τα Υποχρεωτικά Μαθήματα και για τις δύο κατευθύνσεις, και 56 δ.μ. από τα Μαθήματα Κατεύθυνσης.

Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα Μαθήματα Ειδίκευσης υποχρεούται ο φοιτητής να επιλέξει μέχρι τέλος των σπουδών του τουλάχιστον δύο σεμιναριακά μαθήματα, στα οποία η απόδοσή του θα ελέγχεται με σεμιναριακή εργασία που θα αποδεικνύει την ικανότητά του στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό θεμάτων που ενδιαφέρουν ερευνητικά και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο εξεταζόμενο θέμα.

Το Πρόγραμμα είναι ενδεικτικό· ο φοιτητής είναι ελεύθερος να συνδυάσει μόνος του τα μαθήματα ανά εξάμηνο, ώστε να είναι σε θέση εντός 8 εξαμήνων να έχει συγκεντρώσει τον αριθμό των δ.μ. που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου.

Η προτεινόμενη οργάνωση των μαθημάτων Βάσης, Κορμού και Ειδίκευσης ακολουθεί το παρακάτω σχήμα.

Τα μαθήματα κατανέμονται σε τρεις ζώνες:

A ζώνη = Τα πρώτα εξάμηνα όπου διδάσκονται τα 8 + 8 μαθήματα Κορμού + 6 Βάσης

A' Εξ. { 2 Ιστορίας Κορμού (Εισαγωγή στην Ιστορία/Αρχαία Ιστορία)
2 Αρχαιολογίας Κορμού (Προϊστορική Αρχαιολογία/Κλασική Αρχαιολογία)
2 Βάσης (Αρχαία Ελληνική Φιλολογία/Γλωσσολογία)
(6 μαθήματα)

B' Εξ. { 2 Ιστορίας Κορμού (Αρχαία Ιστορία/Μεσαιωνική Ιστορία)
2 Αρχαιολογίας Κορμού (Προϊστορική Αρχαιολογία/Κλασική Αρχαιολογία)
2 Βάσης (Αρχαία Ελληνική Φιλολογία/Γλωσσολογία)
(6 μαθήματα)

Γ' Εξ. { 2 Ιστορίας Κορμού (Βυζαντινή Ιστορία/Ιστορία Νέου Ελληνισμού)
2 Αρχαιολογίας Κορμού (Βυζαντινή Αρχαιολογία/Ιστορία της Τέχνης)
(4 μαθήματα)

Δ' Εξ. { 2 Ιστορίας Κορμού (Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία/Ιστ. Νεώτ. Ελληνισμού)
2 Αρχαιολογίας Κορμού (Βυζαντινή Αρχαιολογία/Ιστορία της Τέχνης)
1 Βάσης (Νεοελληνική Φιλολογία)
(5 μαθήματα)

B ζώνη = Εισαγωγή και κυριαρχία Μαθημάτων Κατεύθυνσης
(Υποχρεωτικά Ειδίκευσης και Ελεύθερες Επιλογές)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

E' Εξ. { 2 Ιστορίας Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης (Μεθοδολογία Ιστορίας/Ρωμαϊκή Ιστορία)
3 Βάσης (Αρχαία Ελληνική Φιλολογία, Λατινική Φιλολογία, Βυζαντινά Κείμενα)
1 Ελεύθερη Επιλογή
(6 μαθήματα)

ΣΤ' Εξ. { 2 Ιστορίας Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης (Βυζαντινή Ιστορία/Ιστορία της Βενετοκρατίας)
2 Βάσης (Αρχαία Ελληνική Φιλολογία, Νεοελληνική Φιλολογία)
1 Ελεύθερη Επιλογή
(5 μαθήματα)

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

E' Εξ. { 1. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης - Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης - Κλασική Αρχαιολογία
3. 1 Ελεύθερη Επιλογή

4. Αρχαία Ελληνική Φιλολογία
5. Λατινική Φιλολογία

(5 μαθήματα)

- ΣΤ' Εξ. {
1. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης - Ιστορία της Τέχνης
  2. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης - Βυζαντινή Αρχαιολογία
  3. Αρχαία Ελληνική Φιλολογία
  4. Νεοελληνική Φιλολογία
  5. 1 Ελεύθερη Επιλογή

(5 μαθήματα)

Γ ζώνη = Κυριαρχία Επιλογών Ελεύθερων και Ειδίκευσης

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

- Z' Εξ. {
- 2 Ιστορίας Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης (Ευρωπαϊκή Ιστορία/ Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού)
  - 2 Ιστορίας Επιλεγόμενα Ειδίκευσης
  - 1 Βάσης (Παιδαγωγικά/Ιστορία της Φιλοσοφίας)

(5 μαθήματα)

- H' Εξ. {
- 2 Ιστορίας Επιλεγόμενα Ειδίκευσης
  - 2 Ελεύθερες Επιλογές
  - 1 Βάσης (Παιδαγωγικά)

(5 μαθήματα)

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

- Z' Εξ. {
1. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης - Προϊστορική Αρχαιολογία
  2. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης - Βυζαντινή Αρχαιολογία
  3. Αρχαιολογία: Επιλεγόμενο Ειδίκευσης (Σεμινάριο I)
  4. 1 Ελεύθερη Επιλογή
  5. Παιδαγωγικά / Ιστορία της Φιλοσοφίας

(5 μαθήματα)

- H' Εξ. {
1. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης – Τοπογραφία - Ανασκαφική
  2. Αρχαιολογία Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης - Κλασική Αρχαιολογία
  3. Αρχαιολογία: Επιλεγόμενο Ειδίκευσης (Σεμινάριο II)
  4. 1 Ελεύθερη Επιλογή
  5. Παιδαγωγικά

(5 μαθήματα)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΑ

- 1 -

ΒΦΑ03 Αρχαία Ελληνική Φιλολογία Ι
Π03** Εισαγωγή στην Ιστορία²
Π10** Αρχαία Ιστορία Α΄
ΙΑ02** Προϊστορική Αρχαιολογία Α΄
ΙΑ11** Κλασική Αρχαιολογία Α΄

- 2 -

ΒΦΛ03 Λατινική Φιλολογία Ι
ΒΦΓ03 Γλωσσολογία
Π11** Αρχαία Ιστορία Β΄
Π12** Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως
ΙΑ10** Προϊστορική Αρχαιολογία Β΄
ΙΑ12** Κλασική Αρχαιολογία Β΄

- 3 -

ΒΦΑ04 Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙΙ
Π13** Βυζαντινή Ιστορία Α΄
Π17** Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α΄
Α΄
ΙΑ13** Βυζαντινή Αρχαιολογία Α΄
ΙΑ15** Ιστορία της Τέχνης Α΄

- 4 -

ΒΦΝ03 Νεοελληνική Φιλολογία Ι
Π14** Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α΄
Π18** Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού
ΙΑ14** Βυζαντινή Αρχαιολογία Β΄
ΙΑ16** Ιστορία της Τέχνης Β΄

- 5 -

ΒΦΒ25 Βυζαντινά Κείμενα (Βυζαντινή
Φιλολογία)
Π29*Ι Μεθοδολ. Προβλήματα Ιστορίας
Π25 *Ι Αρχαία Ιστορία Γ΄
ΙΑ26*ΙΙ Προϊστορική Αρχαιολογία Γ΄
ΙΑ31*ΙΙ Κλασική Αρχαιολογία Δ΄
ΒΦΑ27 Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙΙΙ
ΒΦΛ04 Λατινική Φιλολογία ΙΙ
1 Ελεύθερη Επιλογή

- 6 -

ΒΦΑ07 Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙV
ΒΦΝ83 Νεοελληνική Φιλολογία ΙΙ
Π26* Ι Βυζαντινή Ιστορία Β΄
Π30* Ι Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β΄
ΙΑ28* ΙΙ Βυζαντινή Αρχαιολογία Γ΄
ΙΑ29* ΙΙ Ιστορία της Τέχνης Γ΄
1 Ελεύθερη Επιλογή

---

2. Οι ενδείξεις μετά τους κωδικούς αριθμούς των μαθημάτων:

B = Μαθήματα Βάσης

**= Μαθήματα υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις

*I = Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης Ιστορίας

I- = Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης Ιστορίας

*II= Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

II- = Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Τα μαθήματα με την ένδειξη Β (Βάσης) και εκείνα που απαντούν στα 4 πρώτα εξάμηνα είναι υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις. Τα μαθήματα με τις ενδείξεις ΙΙ και ΙΑ είναι αντίστοιχα υποχρεωτικά για την κατεύθυνση Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

- 7 -

Κατεύθυνση Ιστορίας

ΒΠΔ01 Παιδαγωγικά Ι ή
ΒΦΣ90 Ιστορία της Φιλοσοφίας
Π31*Ι Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού Β΄
Π19*Ι Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β΄

2 Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης
(βλ. σ. 22-23)

- 7 -

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας

ΒΠΔ01 Παιδαγωγικά Ι ή
ΒΦΣ90 Ιστορία της Φιλοσοφίας
ΙΑ30*ΙΙ Προϊστορική Αρχαιολογία Δ³
ΙΑ32*ΙΙ Βυζαντινή Αρχαιολογία Δ΄

1 Επιλεγόμενο Κατεύθυνσης
(βλ. σ. 24)
1 Ελεύθερη Επιλογή

- 8 -

Κατεύθυνση Ιστορίας

ΒΠΔ70 Παιδαγωγικά ΙΙ
2 Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης

2 Ελεύθερες Επιλογές

- 8 -

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας

ΒΠΔ70 Παιδαγωγικά ΙΙ
ΙΑ25*ΙΙ Τοπογραφία - Ανασκαφική
ΙΑ27*ΙΙ Κλασική Αρχαιολογία Γ΄

1 Επιλεγόμενο Κατεύθυνσης
(βλ. σ. 24)
1 Ελεύθερη Επιλογή

---

³ Το μάθημα προσφέρεται κατά το εαρινό εξάμηνο.

IV. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΚΑΙ ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2008-2009

1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Χειμερινό εξάμηνο

α) Μαθήματα Κορμού

Κωδικός Αριθμός - Τίτλος Μαθήματος	Περιγραφή μαθήματος - Διδάσκων - Ώρες
------------------------------------	---------------------------------------

Π 03 Εισαγωγή στην Ιστορία

Εντοπισμός των κομβικών φαινομένων και τομών στην εξέλιξη των ανθρωπίνων κοινωνιών από τις απαρχές της ανθρωπίνης ύπαρξης έως σήμερα. Η διαδρομή αυτή θα παρακολουθηθεί με την βοήθεια ιστορικών χαρτών, πρωτογενών πηγών και κειμένων, θα ενισχυθεί δε με την προβολή φωτεινών διαφανειών, καθώς και με το άκουσμα μουσικών παραδειγμάτων.

Μ. Ευθυμίου, 4 ώρες.

Το μάθημα συνοδεύεται από δίωρο φροντιστήριο εξοικείωσης των φοιτητών στη χρήση της βιβλιοθήκης και τις πηγές της ιστορίας. Οι φοιτητές παρακολουθούν το φροντιστήριο κατανεμημένοι σε ομάδες των δεκαπέντε ατόμων.

Π 10 Αρχαία Ιστορία Ι

Από τη δημιουργία των Μυκηναϊκών Κρατών έως και την ακμή της αθηναϊκής ηγεμονίας.

Θα εξεταστούν η εξέλιξη του αρχαίου ελληνικού κόσμου από την εμφάνιση του ανακτορικού συστήματος μέχρι και τη δημιουργία της πόλης-κράτους, οι σχέσεις των πόλεων της αρχαϊκής και κλασικής εποχής (έως τα μέσα του 5^{ου} αιώνα), καθώς και η ανάπτυξη των πολιτειακών και κοινωνικών δομών των πόλεων αυτής της περιόδου.

Ν. Μπιργάλιας, 4 ώρες.

Το μάθημα συνοδεύεται από δίωρο φροντιστήριο.

Π 13 Βυζαντινή Ιστορία Α΄

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία από το 324 έως το 1081. Μάθημα στο οποίο διδάσκονται η μεθοδολογία, οι πηγές και οι βασικές φάσεις της ιστορίας του βυζαντινού κράτους και της κοινωνίας. Παράδοση και ιστορικός σχολιασμός επιλεγμένων αποσπασμάτων ιστορικών πηγών. Οι φοιτητές κατανέμονται αλφαβητικά σε δύο τμήματα.

Ειρήνη Χρήστου, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Α-Λ, 4 ώρες (και 2 ώρες προαιρετική άσκηση σε βάσεις δεδομένων βυζαντινών σπουδών). Για τους φοιτητές υπάρχει στο διαδίκτυο ιστοσελίδα (<http://eclass.uoa.gr>) στην οποία περιλαμβάνονται το περιεχόμενο του μαθήματος, αναλυτικό Πρόγραμμα μαθημάτων, διαγράμματα, χάρτες, ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι, ενδεικτική βιβλιογραφία κ.ά. Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών κλπ.).

Κατερίνα Νικολάου, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Μ-Ω, 4 ώρες διδασκαλία, 2 ώρες προαιρετική άσκηση των φοιτητών στις νέες τεχνολογίες. Η άσκηση θα γίνεται ύστερα από αίτηση των φοιτητών, σε μικρές ομάδες στο Εργαστήριο Πολυμέσων και στο Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας.

Ιστορική επισκόπηση πηγών (1081-1453):

Ιστορικός σχολιασμός επιλεγμένων κειμένων από τις αφηγηματικές, διπλωματικές κ.ά. πηγές, στο πλαίσιο της πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας της Βυζαντινής αυτοκρατορίας κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο. Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, αρχαιολογικού υλικού).

Συμπληρωματικά, οι φοιτητές θα ασκηθούν στην αποδελτίωση των πηγών.

Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη, 4 ώρες και 2 ώρες προαιρετική άσκηση φοιτητών.

Ιστορική επισκόπηση πηγών (1081-1453).

ΒΦΒ 25 Βυζαντινά Κείμενα

Π 17 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α΄

Η οικονομικοκοινωνική - πνευματική - εθνική πορεία του Ελληνισμού από την άλωση της Κωνσταντινούπολης έως και τις αρχές του 19ου αι.

Ο. Κατσιαρδή-Hering, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Α-Λ
4 ώρες διδασκαλία, 1 ώρα προαιρετικό για τους φοιτητές φροντιστήριο. Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, αρχειακού υλικού, προβολή DVD). Θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις των φοιτητών στα Γενικά Αρχεία του Κράτους και στο Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών.

Μ. Ευθυμίου για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Μ-Ω
4 ώρες διδασκαλία, 2 ώρες προαιρετικό για τους φοιτητές φροντιστήριο καθώς και επισκέψεις σε μουσεία και ιστορικούς χώρους. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν, να συμμετάσχουν σε μία προαιρετική άσκηση. Η επιτυχία στην άσκηση αυτή προσμετράται θετικά στον βαθμό τού τελικού διαγωνίσματος.

**β) Μαθήματα Ειδίκευσης
Υποχρεωτικά**

Π 25 Αρχαία Ιστορία ΙΙΙ

Επισκόπηση της Ρωμαϊκής Ιστορίας με έμφαση στην κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της αυτοκρατορικής περιόδου
Π. Αθανασιάδη, 4 ώρες

Π 29 Μεθοδολογικά προβλήματα
της Ιστορίας

Θεωρία και ιστορία της ιστοριογραφίας. Κυριότερες τάσεις, σχολές και θεωρητικές προσεγγίσεις της ιστοριογραφίας, με έμφαση στην περίοδο από τις αρχές του 19^{ου} αι. -εποχή εδραίωσης της ιστορίας ως επιστήμης και διακριτού επαγγελματικού κλάδου- έως τα τέλη του 20^{ου} αι.
Α. Λιάκος, 4 ώρες.

Οι δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες της Πρώ-

II 19 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β΄

ιμης Νεώτερης Περιόδου (16^{ος} -18^{ος} αι.). Κοινωνική διαστρωμάτωση και οικονομική συγκρότηση, σχέσεις εξουσίας, πολιτισμικές παραδόσεις και συλλογικές νοοτροπίες, ζητήματα συγκρότησης ταυτοτήτων (κοινωνικών, έμφυλων, θρησκευτικών, εθνοτικών, εθνικών). Παράγοντες και όψεις του κοινωνικοοικονομικού και πολιτικού μετασχηματισμού των δυτικών κοινωνιών, 1500-1789.

Το μάθημα υποστηρίζεται από **ιστοσελίδα** και διεξάγεται με χρήση νέων τεχνολογιών.

Κ. Γαγανάκης, 4 ώρες.

II 31 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β΄

Μέρος Α΄: Εθνική Ταυτότητα και ιδεολογία στη νεοελληνική κοινωνία. Οι επινοημένες παραδόσεις.

Μέρος Β΄: Οικονομία και τάξεις στη νεοελληνική κοινωνία. Αγροτικό ζήτημα, Εκβιομηχάνιση και ανάπτυξη, Εργατικό κίνημα και κοινωνική πολιτική, Πρόσφυγες.

Α. Λιάκος, 4 ώρες.

Επιλεγόμενα⁴

ΣΙ 38 Αρχαία Ιστορία

Σωματεία και ενώσεις του ελληνικού κόσμου από τους αρχαϊκούς χρόνους ως και την αυτοκρατορική εποχή: επιγραφικές μαρτυρίες. Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι οι επιγραφικές μαρτυρίες (ψηφίσματα, επιστολές, τιμητικές /επιτύμβιες /τιμητικές επιγραφές) που αφορούν σωματεία και ενώσεις ελληνικού τύπου. Συνδεδειγμένα στοιχεία αυτών των συσσωματώσεων ήταν το επάγγελμα ή/και η καταγωγή των μελών, η κοινή λατρεία ή άλλες κοινωνικοπολιτικού χαρακτήρα δραστηριότητες.

Θα εξεταστούν η σύνθεση, δομή και λειτουργία των σωματείων, η διοίκηση και τα οικονομικά τους, καθώς επίσης η ταυτότητα, τα ενδιαφέροντα και η δράση των μελών τους. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην σύνδεση τους με τις πολιτικού χαρακτήρα κοινότητες (πόλεις ή συνομοσπονδίες πόλεων), τους ελληνιστικούς ηγεμόνες και τους Ρωμαίους αυτοκράτορες/αξιωματούχους. Μεταβολές στο χαρακτήρα και τη λειτουργία των σωματείων θα μελετηθούν σε συσχέτισμό με τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της εκάστοτε περιόδου.

Το μάθημα θα έχει τη μορφή τετράωρου σεμιναρίου. Οι φοιτητές θα βαθμολογηθούν με βάση την προφορική παρουσίαση και τη γραπτή μορφή της εργασίας τους, καθώς επίσης και τη συμμετοχή τους στο σεμινάριο.

Σ. *Ανεζίρη*, 4 ώρες.

ΣΙ 45 Αρχαία Ιστορία

Το μάθημα αυτό βασίζεται και προϋποθέτει παρακολούθηση σε προγενέστερο εξάμηνο του μαθήματος κορμού Αρχαία Ιστορία II, στα πλαίσια του οποίου παρέχεται και μια πρώτη εισαγωγή στην ιστορία του ελληνιστικού κόσμου. Εδώ θα επιχειρηθεί μια συστηματική ανάλυση βάσει των πηγών ενός ειδικότερου θέματος: της εξέλιξης του ενδιαφέροντος και της βαθμιαίας εξασφάλισης βάσεων ή/και

---

⁴ Τα μαθήματα αυτά συνοδεύονται και από δίωρο συνεργασία των διδασκόντων με τους φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα. Οι φοιτητές δηλώνουν την επιλογή τους στον/στην διδάσκοντα/ουσα με την έναρξη των μαθημάτων.

ναυτικής ηγεμονίας των Πτολεμαίων της Αιγύπτου στο χώρο του Αιγαίου αλλά και των γενικότερων πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων του κράτους τους με την ίδια περιοχή κατά την ελληνοιστική περίοδο.

Η συμμετοχή στο μάθημα θα συμπεριλαμβάνει την προσωπική ανάληψη παρουσίασης επί μέρους ενοτήτων-τμημάτων του όλου θέματος (με αφετηρία την ανάλυση συγκεκριμένων γραπτών και άλλων πηγών και τη μελέτη σχετικής βιβλιογραφίας), συμβολή στις συζητήσεις όλων των άλλων παρουσιάσεων και κατάθεση τελικής γραπτής εργασίας. Τα τρία αυτά στοιχεία θα συγκαθορίσουν την τελική βαθμολόγηση κάθε συμμετοχής.

Κ. Μπουραζέλης, 4 ώρες.

ΣΙ 41 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως

Πόλη και κοινωνικές παροχές: Περίθαλψη, εκπαίδευση και δικαιοσύνη στις ευρωπαϊκές πόλεις της υστερομεσαιωνικής περιόδου (12ος- 14ος αιώνας)". Θα εξεταστούν ζητήματα που έχουν σχέση με τις αλλαγές που επισυμβαίνουν στους τρεις αυτούς τομείς κατά τη μεταβατική περίοδο της μετακίνησης των ανθρώπων από την ύπαιθρο στις πόλεις, αλλά και κατά τους επόμενους αιώνες που χαρακτηρίζονται από την αστική ανάπτυξη. Το μάθημα γίνεται με μορφή σεμιναρίου και για τη βαθμολογία θα συνυπολογιστούν η συμμετοχή, η προφορική ανάπτυξη του θέματος της εργασίας και η γραπτή εργασία. Οι φοιτητές που θα το επιλέξουν θα ασκηθούν στη χρήση βάσης δεδομένων πηγών και βιβλιογραφίας.

Νικολέττα Γιαντσή-Μελετιάδη, 4 ώρες και 2 ώρες συνεργασία με τους φοιτητές.

Οι φραγκικές ηγεμονίες στην Ρωμανία μετά την Δ' σταυροφορία.

Οι φοιτητές αναλαμβάνουν εργασίες σχετικές με τις οργανωτικές δομές (λατινική εκκλησία, διοίκηση, φεουδαρχικό δίκαιο) των φραγκικών ηγεμονιών που διαμορφώθηκαν στην άλλοτε βυζαντινή αυτοκρατορία, τις αντιπαραθέσεις με τις άλλες

ΣΙ 51 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως

πολιτικές δυνάμεις της εποχής (Βυζαντινούς, Βενετούς, Γενουάτες, Καταλανούς), τις επιβιώσεις και τις αλληλεπιδράσεις. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο σεμινάριο, η προφορική ανάπτυξη του θέματος της εργασίας και η γραπτή εργασία.
Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου, 4 ώρες.

ΣΙ 52 Βυζαντινή Ιστορία Ι

Βυζάντιο και σταυροφορίες:
Προβλήματα ιδεολογίας και πολιτικής.
Το μάθημα θα έχει τη μορφή σεμιναρίου, στο οποίο οι φοιτητές θα ασκηθούν στην άντληση ιστορικών πληροφοριών από τις βυζαντινές και μεταφρασμένες λατινικές πηγές και στη μεθοδολογία αξιοποίησής τους και θα γνωρίσουν τα προβλήματα που έχουν ανακύψει από την ιδεολογική αντιπαράθεση Βυζαντίου και Δύσεως εξαιτίας του σταυροφορικού κινήματος και από τις πολιτικές εξελίξεις που σημειώθηκαν με αφορμή τις σταυροφορίες. Οι φοιτητές που θα το επιλέξουν θα αναλάβουν την εκπόνηση εργασίας. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο μάθημα, η προφορική ανάπτυξη του θέματος της εργασίας και η γραπτή εργασία.
Αθ. Κόλια-Δερμιτζάκη, 4 ώρες.

ΣΙ 53 Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ

Ιστορική Χαρτογράφηση. Ομαδική και ατομική άσκηση στη σχεδίαση ιστορικών χαρτών με συστηματική εκπαίδευση στη χρήση ψηφιακών σχεδιαστικών προγραμμάτων σε συνεργασία με τη χαρτογράφο Μ. Πηγάκη.
Β. Κουταβά-Δεληβοριά, 4 ώρες.

Ιστορία της νεότερης Αθήνας. Ανάπτυξη της ιστορίας της Αθήνας από την εποχή της ελληνικής επανάστασης ως το μέσο του εικοστού αιώνα. Θα μελετηθούν οι κοινωνικές, πληθυσμιακές, οικιστικές και πολιτιστικές πτυχές της ιστορίας καθώς και η ιστορία της καθημερινής ζωής. Οι φοιτητές/τριες θα γράψουν και

ΣΙ 37 Νεότερη Ελληνική Ιστορία

θα παρουσιάσουν φροντιστηριακές εργασίες.

Κατερίνα Γαρδίκια, 4 ώρες.

Πόλη και καθημερινή ζωή στις βενετοκρατούμενες ελληνικές περιοχές (13^{ος}-18^{ος} αι.).

Χαρακτήρας και τυπολογία της «πόλης», πολεοδομική ανάπτυξη, κοινωνική διαστρωμάτωση και συσσωματώσεις, «πολίτες» και «ξένοι», οικονομικές λειτουργίες, εργασία και τελετές, πνευματικές και πολιτισμικές εκδηλώσεις.

ΣΙ 57 Ιστορία Νέου Ελληνισμού

Το μάθημα θα έχει μορφή σεμιναρίου. Οι φοιτητές που θα το επιλέξουν θα αναλάβουν εργασίες. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο μάθημα, η προφορική ανάπτυξη του θέματος της εργασίας και η γραπτή εργασία.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, αρχειακού υλικού).

Α. Παπαδία-Λάλα, 4 ώρες και 2 ώρες συνεργασία με τους/τις φοιτητές/ φοιτήτριες επί της ύλης του σεμιναρίου καθώς και προαιρετικές αρχειακές και βιβλιογραφικές ασκήσεις.

Ένδεια, ασθένεια και περιθώριο στις βενετοκρατούμενες ελληνικές περιοχές 13^{ος}- 18^{ος} αι.

Με βασικούς άξονες, συχνά σε συνάφεια μεταξύ τους, την ένδεια, την ασθένεια και το περιθώριο στις βενετοκρατούμενες ελληνικές περιοχές εξετάζονται: α) η βενετική ιδρυματική πολιτική στις κτήσεις της Ανατολής με στόχο την αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας από τις αρχές του 13^{ου} έως τα τέλη του 18^{ου} αι., β) η ιστορία της ασθένειας με έμφαση στις επιδημίες της πανώλης που έπληξαν το συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο από τον 14^ο έως το 18^ο αι., γ) κατηγορίες του πληθυσμού και περιθώριο.

ΣΙ 122 Ιστορία Νέου Ελληνισμού

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, οι φοιτητές/τριες είναι υποχρεωμένοι να παρουσιάσουν προφορικά εργασίες σχετικές

με τις παραπάνω θεματικές ενότητες. Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων οφείλουν να παραδώσουν τη γραπτή μορφή των παραπάνω εργασιών. Στην τελική βαθμολογία συνυπολογίζονται η παρουσία και η συμμετοχή τους καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. *Κ. Κωνσταντινίδου*, 4 ώρες.

«Όψεις της ζωής του «πλήθους» στον ελληνικό χώρο (15^{ος}-αρχές 19^{ου} αι.): εργασία, καθημερινή ζωή, νοοτροπίες, διαμαρτυρία».

Στόχος του σεμιναρίου είναι να αναδείξει πτυχές της ιστορίας των κατώτερων τάξεων της πόλης και της υπαίθρου στον ελληνικό χώρο κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κυριαρχίας. Η μελέτη θα επικεντρωθεί στην οργάνωση της εργασίας και στην εργασιακή καθημερινότητα, στην οικιστική συγκρότηση, στις θρησκευτικές αντιλήψεις καθώς και στις μορφές εκδήλωσης της διαμαρτυρίας των λεγόμενων «κοινών ανθρώπων» στην εποχή της Τουρκοκρατίας. Παράλληλα, στο σεμινάριο θα συζητηθούν ζητήματα σχετικά με την έννοια του «πλήθους» στην κοινωνική ιστορία καθώς και ιστοριογραφικά παραδείγματα από την ευρωπαϊκή ιστορία.

Οι φοιτητές που θα επιλέξουν το σεμινάριο, θα αναλάβουν γραπτή εργασία. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο μάθημα, η προφορική ανάπτυξη του θέματος της εργασίας και η γραπτή εργασία.

Βάσω Σειρηνίδου, 4 ώρες και 2 ώρες συνεργασία με τους φοιτητές επί της ύλης του σεμιναρίου.

Ελληνορθόδοξες ελίτ και οθωμανική εξουσία: ιδεολογικοπολιτικά ζητήματα (15^{ος}-18^{ος} αι.).

Το σεμινάριο εστιάζει στη μελέτη των σχέσεων ανάμεσα στην οθωμανική εξουσία και σε ισχυρές ομάδες Ελληνορθοδόξων (κληρικών και λαϊκών) από το β' μισό του 15^{ου} ως και τα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Η κατανόηση των σχέ-

ΣΙ 129 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας Ι

σεων αυτών συμβάλλει στη γνώση των κυρίαρχων συλλογικών ταυτοτήτων (Ελληνες; Ρωμιοί; Ελληνορθόδοξοι;), καθώς και κοινωνικών, οικονομικών και κοινωνικών παραμέτρων της ελληνικής της βαλκανικής και της οθωμανικής ιστορίας κατά την παραπάνω περίοδο.

Π. Κονόρτας, 4 ώρες.

ΣΙ 93 Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού

Όψεις της πολιτιστικής πολιτικής των μεγάλων Δυνάμεων (ΜΔ) σε χώρες της περιφέρειας: Το παράδειγμα της Ελλάδας στον 20^ο αιώνα.

Επιχειρείται μια συγκριτική αναλυτική προσέγγιση στον «Τρίτο πυλώνα» της εξωτερικής πολιτικής των ΜΔ (Γαλλίας, Μεγ. Βρετανίας, Γερμανίας, Ιταλίας, ΗΠΑ, ΕΣΣΔ), δηλαδή τις «πολιτιστικές» δραστηριότητες τους – υπό την ευρύτερη έννοιά τους (αυτοπροβολή κ.λπ.). Εξετάζονται οι στόχοι, οι μέθοδοι, και τα αποτελέσματα (feedback) των στρατηγικών αυτών. Το σεμινάριο επικεντρώνεται (όχι όμως αποκλειστικά) στην περίπτωση της Ελλάδας. Οι εργασίες θα λάβουν υπόψη, εκτός από τη (συνήθως ξενόγλωσση) βιβλιογραφία, κατά το δυνατόν και πρωτογενείς πηγές (Τύπος της εποχής, αρχειακό υλικό).

Χ. Φλάισερ, 4 ώρες.

Αυτοκρατορία, εθνότητες, έθνη και εθνικισμοί στην Κεντρική και Κεντροανατολική Ευρώπη, 1815-1938.

Εξετάζονται ο χαρακτήρας, οι παράγοντες συνοχής, υπονόμησης και διάλυσης της πολυεθνικής αυτοκρατορίας των Αψβούργων και αναλύονται οι διαδικασίες εθνογένεσης, οι διεκδικήσεις και στοχεύσεις των συστατικών της εθνοτήτων, καθώς και οι εθνικισμοί που εκδηλώνονται στα διάδοχα της Αυστροουγγαρίας «εθνικά κράτη» κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Το μάθημα υποστηρίζεται από **ιστοσελίδα** με αναλυτικό διάγραμμα και θεματική βιβλιογραφία.

ΣΙ 119 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Για τη συμμετοχή στο σεμινάριο απαιτούνται αναγνωστική ικανότητα της αγγλικής γλώσσας και προηγούμενη επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος Π14: Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α'. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογιστούν η γραπτή εργασία, η προφορική της παρουσίαση και η συμμετοχή στο μάθημα.

Κ. Ράπτης, 4 ώρες.

Ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου. Εξέταση της πορείας της μεταπολεμικής ιστορίας των διεθνών σχέσεων, με άξονα την ανάλυση τριών βασικών διεργασιών της: Ψυχρός Πόλεμος, Αποαποικιοποίηση και άνοδος του Τρίτου Κόσμου, Ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Εν. Χατζηβασιλείου, 4 ώρες.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου I

Εαρινό εξάμηνο

α) Μαθήματα Κορμού

Π 11 Αρχαία Ιστορία II

Κλασικοί και ελληνιστικοί χρόνοι.

Μέρος Α': Από την ανάπτυξη της αθηναϊκής ηγεμονίας έως και τον θάνατο του Φιλίππου Β'.

Μέρος Β': Εισαγωγή και επισκόπηση της περιόδου από τον Αλέξανδρο έως το πολιτικό τέλος του ελληνιστικού κόσμου (336-30 π.Χ.).

Κ. Μπουραζέλης, 4 ώρες.

Η παρακολούθηση του παράλληλου ενισχυτικού φροντιστηρίου των βοηθών Π. Ράπτου και Π. Συννεφοπούλου-Ανδρουτσοπούλου, είναι απολύτως προαιρετική, η αντίστοιχη όμως επίδοση όσων το παρακολουθήσουν θα ληφθεί ενισχυτικά υπόψη στην τελική βαθμολογία.

Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως

Επισκόπηση της Μεσαιωνικής Ιστορίας της Δύσεως (5^{ος}-15^{ος} αι.).

Διδάσκεται σε κύκλους μαθημάτων στα οποία εξετάζονται θέματα σχετικά με τις πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές δομές της Δυτικής Ευρώπης κατά το Μεσαίωνα (βαρβαρικές επιδρομές, φεουδαρχικό σύστημα, διαμάχη Παπικής Εκκλησίας-Αυτοκρατορίας, οργάνωση κρατών, ανάπτυξη πόλεων, σταυροφορίες, πνευματική ζωή, ύφεση του 14^{ου} και ανάκαμψη του 15^{ου} αιώνα). Το μάθημα υποστηρίζεται από ιστοσελίδα με αναλυτικό διάγραμμα και βιβλιογραφία. Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες (προβολή διαγραμμάτων, χαρτών, εικόνων κ.λπ.). Στους φοιτητές δίνεται η δυνατότητα της εκπόνησης εργασίας και της ιδιαίτερης άσκησης και καθοδήγησής τους.

Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου, 4 ώρες και 2 ώρες προαιρετική άσκηση φοιτητών.

Ν. Γιαντσή-Μελετιάδη, 4 ώρες και 2 ώρες προαιρετική άσκηση φοιτητών.

Π 14 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α΄

Η Ευρώπη κατά την περίοδο 1789-1939. Εξετάζονται οι σημαντικότερες πτυχές της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ιστορίας της Ευρώπης από τη Γαλλική Επανάσταση έως την έκρηξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες. Το μάθημα συνοδεύεται από δώρο προαιρετικό φροντιστήριο, στο οποίο οι φοιτητές θα εξοικειώνονται με πηγές της νεώτερης ευρωπαϊκής ιστορίας, σχετικές με το αντικείμενο των μαθημάτων.

Κ. Ράπτης, 4 ώρες.

Π 18 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α΄

Η συγκρότηση του ελληνικού κράτους (1830-1940). Οι εξελίξεις της περιόδου τοποθετούνται σε διεθνές και περιφερειακό πλαίσιο.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει το πρόγραμμα PowerPoint.

Κ. Γαρδίκας, 4 ώρες.

**β) Μαθήματα ειδίκευσης
Υποχρεωτικά**

Π 26 Βυζαντινή Ιστορία Β΄

Θέματα βυζαντινής ιστορίας.

Διαχρονικές τομές στην ιστορία της μεσαιωνικής αυτοκρατορίας των *Ρωμαίων* από τον 4^ο έως τον 15^ο αιώνα: Η κρατική οργάνωση (διοίκηση, στρατός, οικονομία), η πολιτική ιδεολογία και οι πολιτικοί παράγοντες, οι διεθνείς σχέσεις και η διπλωματία, η νομοθεσία και η δικαιοσύνη, η κοινωνία και ο οικονομικός βίος των Βυζαντινών. Εκτός της θεωρητικής ανάπτυξης των θεμάτων, ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην τεκμηρίωσή τους με τον ιστορικό σχολιασμό επιλεγμένων κειμένων από τις πηγές της περιόδου. Για τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας (με διαγράμματα, χάρτες, εικόνες κ.λπ.), θα χρησιμοποιούνται οι δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες. Συμπληρωματικά, οι φοιτητές θα ασκηθούν στη βιβλιογραφική αποδελτίωση.

Α. Κόλια-Δερμιτζάκη, Β. Κουταβά-Δεληβοριά, 4 ώρες (και 2 ώρες άσκηση

φοιτητών κατά ομάδες σε έκτακτα φροντιστήρια).

Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β΄

Ιστορία των βενετοκρατούμενων ελληνικών περιοχών (13ος-18ος αι.). Πολιτικό περιβάλλον, ιδεολογία, διοικητικοί θεσμοί και εκκλησιαστική πολιτική, κοινωνική διαστρωμάτωση και συσσωματώσεις, οικονομικές δραστηριότητες, πολιτισμικός βίος.

Το μάθημα υποστηρίζεται από **ιστοσελίδα** και η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, αρχαιακού υλικού).

Α. Παπαδία-Λάλα, 4 ώρες και 1 ώρα προαιρετικό για τους φοιτητές φροντιστήριο.

Επιλεγόμενα⁵

Π 89 Αρχαία Ιστορία:

Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Επιγραφική.

Το μάθημα το οποίο στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους προσέγγισης και μελέτης των επιγραφών: βιβλιογραφικά εργαλεία (στις βιβλιοθήκες και στο Διαδίκτυο), αποτύπωση και μεταγραφή επιγραφικών κειμένων, χρονολόγηση και συμπλήρωση επιγραφών, αρχαϊκά αλφάβητα. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες ελληνικών επιγραφών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα, όπως ψηφίσματα, επιστολές, ιεροί νόμοι, απελευθερώσεις δούλων, τιμητικές, αναθηματικές και επιτύμβιες επιγραφές, ευχές και κατάρες. Επιδιώκεται ο συσχετισμός των επιγραφικών πηγών με φιλολογικές μαρτυρίες και ιστορικά γεγονότα, καθώς επίσης με ζητήματα τοπογραφίας και προσωπογραφίας.

Στο μάθημα χρησιμοποιούνται νέες τεχνολογίες και γίνονται ασκήσεις μεταγραφής, χρονολόγησης και συμπλήρωσης επιγραφών. Προβλέπονται επίσης επισ-

---

⁵ Τα μαθήματα αυτά συνοδεύονται και από δίωρο συνεργασίας των διδασκόντων με τους φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα. Οι φοιτητές δηλώνουν την επιλογή τους στον/στην διδάσκοντα/ουσα με την έναρξη των μαθημάτων.

- κέψεις στο Επιγραφικό Μουσείο.
Το μάθημα υποστηρίζεται από ιστοσελίδα.
Σ. Ανεζίρη, 4 ώρες.
- ΣΙ 48 Αρχαία Ιστορία
Ιστορία Ελληνορωμαϊκών χρόνων. Κοινωνία και αγιότητα: ο τύπος του «θείου ανδρός» στην Ανατολική Μεσόγειο κατά τους Ελληνορωμαϊκούς χρόνους
Π. Αθανασιάδη, 4 ώρες.
- ΣΙ 127 Αρχαία Ιστορία
Πολιτική και κοινωνία στην αρχαία Σπάρτη.
Θα εξεταστεί η διαμόρφωση και η εξέλιξη της πολιτειακής οργάνωσης και της κοινωνικής δομής της Αρχαίας Σπάρτης κατά τους αρχαϊκούς και κλασικούς χρόνους με βάση τις γραμματειακές πηγές. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο σεμινάριο, η παρουσίαση επιμέρους θεμάτων και η παράδοση αντίστοιχων γραπτών εργασιών.
Ν. Μπιργάλιας, 4 ώρες.
- ΣΙ 32 Βυζαντινή Ιστορία
Ο ρόλος της γυναίκας στην πολιτική και κοινωνική ιστορία του Βυζαντίου, ιδιαίτερα κατά τη μέση περίοδο. Η άσκηση εξουσίας από γυναίκες, η νομική θέση της γυναίκας σε σχέση με την κοινωνική πρακτική, η γυναίκα στην οικογένεια, στην κοινωνική και οικονομική ζωή της αυτοκρατορίας. Οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα θα αναλάβουν εργασίες με βάση τη βιβλιογραφία, τις υφιστάμενες στο διαδίκτυο σχετικές ιστοσελίδες και τις βάσεις δεδομένων πηγών της βυζαντινής ιστορίας. Το μάθημα υποστηρίζεται από ιστοσελίδα με αναλυτικό διάγραμμα, εικόνες, χάρτες και βιβλιογραφία, και υπάρχει η δυνατότητα επίσκεψης συνδέσμων βυζαντινών σπουδών. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο μάθημα, η προφορική ανάπτυξη του θέματος της εργασίας και η γραπτή εργασία.
Κατερίνα Νικολάου, 4 ώρες και 2 ώρες προαιρετική άσκηση των φοιτητών στις νέες τεχνολογίες.

ΣΙ 66 Βυζαντινή Ιστορία III

Όψεις της βυζαντινής κοινωνίας από τον 11ο έως τον 15ο αι., με αναφορά στις προηγούμενες περιόδους:

Με βάση τα δεδομένα (από τις πηγές) για επώνυμα πρόσωπα και κοινωνικές ομάδες και την ερμηνεία τους (στη σύγχρονη βιβλιογραφία), θα μελετηθούν χαρακτηριστικά της κοινωνίας του Βυζαντίου (π.χ. σχετικά με την κινητικότητα των τάξεων, την αφομοίωση «ξένων» ή την απομόνωση μειονοτήτων, την ισότητα ή την ανισότητα μέσα στην οικογένεια, στο χωριό και στην πόλη, τον κρατικό συγκεντρωτισμό και παρεμβατισμό). Για την καλύτερη κατανόηση της εποχής θα επισημαίνονται τα κοινά ή συγκρίσιμα στοιχεία με τη μεσαιωνική δυτική ή τη μεταβυζαντινή και, κυρίως, την πολυφυλετική και παγκοσμιοποιημένη κοινωνία πλούσιων και φτωχών της εποχής μας.

Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τη μέθοδο αναζήτησης των απαραίτητων για τις εργασίες τους βιβλιογραφικών στοιχείων σε πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων θα χρησιμοποιείται, όταν κρίνεται απαραίτητο, πρόγραμμα power-point.

Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν τόσο η παρακολούθηση και η συμμετοχή στα μαθήματα, όσο και η παρουσίαση της εργασίας προφορικά και σε γραπτή μορφή.

Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη, 4 ώρες (και 2 ώρες συνεργασία με φοιτητές).

Βυζαντινή Επιγραφική. Οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα θα αναλάβουν εργασίες. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο μάθημα και τις ασκήσεις και η γραπτή εργασία.

Κ. Μέντζου-Μειμάρη, 4 ώρες.

ΣΙ 80 Βυζαντινή Ιστορία: Βοηθητικές Επιστήσεις

Δημόσιος και ιδιωτικός βίος στην Κωνσταντινούπολη κατά την εποχή της «Μακεδονικής» δυναστείας.

Ερευνώνται και ερμηνεύονται πτυχές του πολιτικού, εκκλησιαστικού και πολιτισμικού βίου των Βυζαντινών στην πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας (Ιερό Παλάτιο και πόλη), καθώς και εκφάνσεις της

ΣΙ 89 Βυζαντινή Ιστορία

ιδιωτικής ζωής των πολιτών, με τη βοήθεια σχετικών κειμένων της εποχής. Οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα θα αναλάβουν εργασίες. Για τη βαθμολογία θα συνυπολογισθούν η συμμετοχή στο μάθημα, η προφορική ανάπτυξη του θέματος και η γραπτή εργασία.

Προαιρετική άσκηση των φοιτητών στη χρήση των νέων τεχνολογικών μεθόδων (βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων και βάσεις δεδομένων βυζαντινών κειμένων) *Ειρ. Χρήστου*, 4 ώρες διδασκαλία, 2 ώρες προαιρετική άσκηση.

Εξετάζονται οι προσπάθειες ανασυγκρότησης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Μεταρρυθμίσεις /Τανζιμάτ), η σταδιακή διάδοση των εθνικισμών και οι μηχανισμοί που οδήγησαν τελικά στην κατάρρευση της (19^{ος} αι.-1923). *Π. Κονόρτας*, 4 ώρες.

Π 111 Οθωμανική Ιστορία II (19^{ος} αι. - 1923)

Από τα κινήματα και τις εξεγέρσεις των Ελλήνων και άλλων χριστιανών υπηκόων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (15ος αι.-αρχές 19ου αι.) στην Ελληνική Επανάσταση του 1821.

Θα δοθεί έμφαση στη δομή του επαναστατικού φαινομένου και στις κοινωνικές-ιδεολογικές διαστάσεις τους.

Ό. Κατσιαρδής-Hering, 4 ώρες και 2 ώρες συνεργασία με τους φοιτητές επί της ύλης του σεμιναρίου.

ΣΙ 63 Ιστορία Νέου Ελληνισμού III

Το μάθημα θα έχει την μορφή σεμιναρίου. Οι φοιτητές που θα το επιλέξουν θα αναλάβουν γραπτή εργασία. Για την βαθμολογία θα συνυπολογιστούν η συμμετοχή στο μάθημα, η προφορική ανάπτυξη του θέματος της εργασίας και η γραπτή εργασία.

Ουτοπία και Ιστορία. Υπάρχει κάτι κοινό ανάμεσα στην ουτοπία και στην ιστορία; Υπάρχουν κάποιοι τόποι όπου η ιστορία και η ουτοπία συναντιούνται; Συνήθως συνδέουμε την ουτοπία με την απραγματοποίητη προσδοκία. Αντίθετα θεωρούμε ιστορία το ήδη πραγματοποιημένο. Συνδέουμε την πρώτη με το μέλλον, τη δεύτερη με το παρελθόν. Η ουτοπία ανή-

ΣΙ 128 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

κει στη σφαίρα του δυναμικού· η ιστορία της αναγκαιότητας. Θα μπορούσαμε ενδεχομένως να βρούμε και πολλές άλλες διαφορές και να τις διατυπώσουμε συμμετρικά. Θα επιχειρήσουμε ένα ταξίδι στο παρελθόν, όπου θα διαπιστώσουμε ότι τόσο η λέξη ουτοπία, όσο και η λέξη ιστορία, δεν είχαν εξαρχής, αλλά απέκτησαν σιγά-σιγά το νόημα που τους αποδίδουμε σήμερα. Ανάμεσα στην ιστορία και στην ουτοπία υπάρχει διάζευξη, η μία αποτελεί την ετερότητα της άλλης, ή μήπως μπορούμε να χαρτογραφήσουμε κάποιον ενδιάμεσο χώρο; Πιο συγκεκριμένα: αν θεωρήσουμε ότι υπάρχει ένα ιστορικό υπόβαθρο στις ουτοπίες, γιατί αυτές γράφτηκαν σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, υπάρχει μήπως κάποιο ουτοπικό υπόβαθρο, έστω κάποιο ουτοπικό στοιχείο στην ιστορική σκέψη και γραφή; *Α. Λιάκος*, 4 ώρες.

Μεταπολεμική ευρωπαϊκή ιστορία.

Το μάθημα εξετάζει την ιστορική πορεία της Ευρώπης από το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου έως την διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και το τέλος του Ψυχρού Πολέμου το 1991. Η ανάλυση κινείται στους ακόλουθους άξονες: (α) Η Ευρώπη ως πεδίο αντιπαράθεσης στον Ψυχρό Πόλεμο, (β) Ευρωπαϊκή ενοποίηση, (γ) Εξέταση της ιστορίας των μεγάλων ευρωπαϊκών χωρών (Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Σοβιετική Ένωση) *Ευ. Χατζηβασιλείου*, 4 ώρες.

Π 85 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου II

Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός.

Δ. Παντελοδήμος, 4 ώρες.

Οι αντιστασιακές οργανώσεις 1941-1944: Μορφές συλλογικής δράσης και πολιτικές πραγματικότητες στην Ελλάδα της Κατοχής.

Στο σεμινάριο θα επιχειρηθεί μια καταγραφή και παρουσίαση των σημαντικότερων αντιστασιακών σχημάτων που έδρασαν στην περίοδο της γερμανοιταλικής κατοχής στην Ελλάδα. Το μάθημα θα βασιστεί στα παρακάτω υπό εξέταση ζητήματα: Είδη και χαρακτήρας

ΣΙ 98 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

ΣΙ 65 Ιστορία Νεώτερου Ελληνισμού

των οργανώσεων (μορφές συγκρότησης και λειτουργίας, μέθοδοι δράσης), συσχετισμός και εξέλιξη τους, ιδεολογικές και πολιτικές θέσεις, κοινωνική απήχηση, γεωγραφικά δεδομένα, ενδοαντιστασιακές συγκρούσεις. Θα εξεταστούν οι μορφές πάλης, ένοπλης ή μη (και η σχετική συζήτηση), επικεντρώνοντας στο δίπολο πόλεις – ύπαιθρος. Ως προς το αντάρτικο, θα συνεξεταστούν ιδιαίτερα και οι παράγοντες που ευνόησαν (ή και εμπόδισαν) την εμφάνιση και εδραίωσή του. Ιδιαίτερα θα μας απασχολήσει η, κατά πολύ, μεγαλύτερη αντιστασιακή οργάνωση, το ΕΑΜ/ΕΛΑΣ, καθώς και τα σχετικά με αυτή ζητήματα της μεταπελευθερωτικής πορείας της χώρας.

Οι εργασίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν, εκτός από δευτερογενή βιβλιογραφία, και μελέτη προσιτού πρωτογενούς υλικού (Τύπος της εποχής, μαρτυρίες, ημερολόγια, έγγραφα, κ.ά.)

Χ. Φλάϊσερ, 4 ώρες.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Παρακολούθηση προαιρετικών και υποχρεωτικών φροντιστηριακών ασκήσεων που συνδέονται με το περιεχόμενο του μαθήματος Π 11 Αρχαία Ιστορία: Π. Συννεφοπούλου-Ανδρουτσοπούλου, Π. Ράπτου.

2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Χειμερινό εξάμηνο

α) Μαθήματα Κορμού

Κωδ. Αριθ. - Τίτλος Μαθήματος

Περιγραφή μαθήματος - Διδάσκων - Ώρες

ΙΑ 02 Προϊστορική Αρχαιολογία

Προϊστορικό Αιγαίο.
Σύντομη επισκόπηση των πολιτισμών του Αιγαίου κατά τη Νεολιθική Εποχή και την Εποχή του Χαλκού.
Α. Παπαδημητρίου-Γραμμένου, 4 ώρες.
Αφρ. Χασιακού-Αργυράκη, 4 ώρες.
Ι. Παπαδάτος, 4 ώρες.
Επίσης προσφέρεται προαιρετικό για τους φοιτητές δίωρο: ασκήσεις στο Αρχαιολογικό Σπουδαστήριο και επισκέψεις σε μουσεία.

ΙΑ 11 Κλασική Αρχαιολογία

Αρχαιολογία των πρώιμων και αρχαϊκών χρόνων.
Επισκόπηση της περιόδου από το 1050-480 π.Χ. σύμφωνα με τα αρχαιολογικά δεδομένα. Αρχιτεκτονική, γλυπτική και κεραμική - αγγειογραφία. Βασικά προβλήματα της έρευνας.
Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά, 4 ώρες (για τους φοιτητές από Α-Μ) και
Α. Λαιμού, 4 ώρες (για τους φοιτητές από Ν-Ω) και προαιρετικό δίωρο φροντιστήριο στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία της Αθήνας ή εκπαιδευτική εκδρομή στην Ελευσίνα ή την Αίγινα.
Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών.

ΙΑ 13 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Αρχιτεκτονική και ζωγραφική της παλαιοχριστιανικής περιόδου (περίπου 300-726 μ.Χ.).
Εξέλιξη, τυπολογία και προέλευση της παλαιοχριστιανικής αρχιτεκτονικής. Ιστορική διαδρομή και τεχνοτροπική εξέλιξη της μνημειακής ζωγραφικής. Εικονογραφικά προβλήματα.
Ν. Γκιολές, 4 ώρες.
και προαιρετικό για τους φοιτητές δίωρο

φροντιστήριο (για τους φοιτητές που το επώνυμό τους αρχίζει από Α-Μ).

Χ. Κωνσταντινίδη, 4 ώρες.

και προαιρετικό για τους φοιτητές δίωρο φροντιστήριο (για τους φοιτητές που το επώνυμό τους αρχίζει από Ν-Ω).

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης

Η Τέχνη της Αναγέννησης στην Ευρώπη. Ζωγραφική, Γλυπτική, Χαρακτική, Αρχιτεκτονική στην Ιταλία και στις Κάτω Χώρες. Τάσεις, τοπικές σχολές, δημιουργοί.

Ευθ. Μαυρομιχάλη, 4 ώρες.

Εργασίες προαιρετικές.

Το μάθημα προσφέρεται και στους φοιτητές κατεύθυνσης Φιλοσοφίας του Τμήματος ΦΠΨ.

β) Μαθήματα Ειδίκευσης

Υποχρεωτικά

ΙΑ 26 Προϊστορική Αρχαιολογία

Νεολιθικός πολιτισμός και περιβάλλον. Εξετάζεται το φαινόμενο του Νεολιθικού πολιτισμού. Ορισμός της Νεολιθικής εποχής. Οι σημαντικότερες θεωρίες για την εμφάνιση του φαινομένου της νεολιθικοποίησης. Ο πρώτος νεολιθικός πολιτισμός. Η νεολιθική εποχή στη Μέση και στην Άπω Ανατολή, στην Ευρώπη, στα Βαλκάνια, στη Μεσόγειο. Μεθοδολογική προσέγγιση: Η συμβολή της περιβαλλοντικής αρχαιολογίας. Χρονολόγηση της νεολιθικής εποχής στην Ελλάδα. Το φυσικό περιβάλλον. Το ελληνικό τοπίο. Πολιτισμός-Παραγωγικό στάδιο. Κτηνοτροφία / κυνήγι / αλιεία / σκεύη και εργαλεία σχετικά με τη διατροφή. Τεχνικές και προϊόντα. Υφαντική-Καλαθοπλεκτική. Πρώτες ύλες, εργαλεία. Κεραμική τεχνολογία. Μεταλλουργία. Σφραγίδες / κοσμήματα. Ο άνθρωπος. Ο νεολιθικός πολιτισμός στην Ελλάδα κατά γεωγραφικά διαμερίσματα.

Ι. Καραλή-Γιαννακοπούλου, 4 ώρες (για τους φοιτητές από Α-Μ) και

Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη, 4 ώρες (για τους φοιτητές από Ν-Ω). Συμπεριλαμβάνονται επισκέψεις στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στο

Εργαστήριο Αρχαιομετρίας του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος» και στα Μουσεία του Τμήματος Γεωλογίας του ΕΚΠΑ.

ΙΑ 31 Π Κλασική Αρχαιολογία

Αρχαία Ελληνική Γλυπτική των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων.

Α. Αρχαϊκά Αγάλματα και Ανάγλυφα. Από το λατομείο στο χώρο ανίδρυσής τους. Υλικά, τεχνική, τύποι και θέματα, στάδια εξέλιξης, χρονολόγηση, ερμηνεία, κέντρα γλυπτικής, γλύπτες. Το μάθημα αυτό πλαισιώνεται από: α) αναλυτικό διάγραμμα και βιβλιογραφία στην ιστοσελίδα του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης: www.arch.uoa.gr

β) CD στο Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης για χρήση των φοιτητών και γ) επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.

Γ. Κοκκορού-Αλευρά, 4 ώρες.

Β. Η Γλυπτική του 5ου αι. π.Χ. Επισκόπηση των έργων του Αυστηρού ρυθμού (ναός Δία στην Ολυμπία, Τυραννοκτόνοι κ.ά.). Ωριμος κλασικός ρυθμός (Ο Φειδίας και οι μαθητές του, ο γλυπτός διάκοσμος των ναών της Ακρόπολης).

Ο. Παλαγγιά, 4 ώρες.

ΙΑ 32 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Α. Εικονογραφικοί άξονες στην επισκόπηση γλυπτικής, μικροτεχνίας, νομισματικής, κεραμικής και φορητών εικόνων κατά την παλαιοχριστιανική και βυζαντινή περίοδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους εικονογραφικούς κύκλους ιστορημένων χειρογράφων.

Βικτ. Κέπετζη,

4 ώρες και δίωρο φροντιστήριο (επισκέψεις συλλογών, μουσείων και βιβλιοθηκών) (φοιτητές Α-Μ).

Β. Εικονογραφημένα χειρόγραφα, φορητές εικόνες και στοιχεία γλυπτικής, μικροτεχνίας, νομισματικής και κεραμικής κατά την παλαιοχριστιανική και τη βυζαντινή περίοδο.

Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου,

4 ώρες και προαιρετικό για τους φοιτητές

δίωρο φροντιστήριο. Το μάθημα θα εμπλουτίζεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών (φοιτητές Ν-Ω).

Επιλεγόμενα

ΣΑ 74 Προϊστορική Αρχαιολογία

Η Προϊστορία της Κύπρου. Προβλήματα προσέγγισης και ερμηνείας των κοινωνιών της Εποχής του Χαλκού στην Κύπρο. Αρχικά εξετάζεται συνοπτικά η ανάπτυξη των πρώιμων κοινωνιών στο νησί, δηλ. της νεολιθικής και χαλκολιθικής περιόδου, ενώ παράλληλα επιχειρείται η σύνδεσή τους με τις εξελίξεις της Εποχής του Χαλκού. Μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στα κοινωνικά φαινόμενα που χαρακτηρίζουν την Πρώιμη, Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού. Αναλύονται ζητήματα χωροοργάνωσης, παραγωγικών διαδικασιών και θεσμικών μεταβολών (διοίκηση, οικονομία, θρησκεία) στη διάρκεια της μακράς αυτής περιόδου. Ο πολιτισμικός χαρακτήρας του νησιού εντάσσεται στο πλαίσιο των γενικότερων εξελίξεων που έλαβαν χώρα στον ευρύτερο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου κατά την εποχή αυτή.

Ελ. Μαντζουράνη, 4 ώρες και δύο επισκέψεις στο Μουσείο Κυπριακής Τέχνης του Ιδρύματος Πιερίδη στην Αθήνα. Σεμινάριο με υποχρεωτικές εργασίες.

Μινωική Κεραμική: Τυπολογική εξέλιξη και διακοσμητικοί ρυθμοί.

Τα βασικά στάδια εξέλιξης της μινωικής κεραμικής. Τεχνικές, τυπολογία, διακοσμητικοί ρυθμοί, ανά περίοδο. Τα κυριότερα προβλήματα που αφορούν στη χρονολόγηση κεραμικών ομάδων.

Ελ. Πλάτων, 4 ώρες και δύο ξεναγήσεις σε συλλογές προϊστορικής κεραμικής σε μουσεία της Αττικής.

Σεμινάριο με υποχρεωτικές εργασίες.

Περιβαλλοντική Αρχαιολογία.

Διεπιστημονική έρευνα και μέθοδοι ανασύστασης του παλαιοπεριβάλλοντος. Οι νέες μέθοδοι και η εφαρμογή τους στη

ΣΑ 22 Προϊστορική Αρχαιολογία

ΣΑ 77 Περιβαλλοντική Αρχαιολογία

γνώση των κοινωνιών του παρελθόντος.
I. Καραλή-Γιαννακοπούλου, 4 ώρες.

ΣΑ 62 Κλασική Αρχαιολογία

Ιερά και πόλεις-κράτη κατά την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου.

Το σεμινάριο εξετάζει τα ιερά της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου στο Αιγαίο και τον ρόλο τους στην κοινωνία της περιόδου. Η βάση όλων των αναλύσεων είναι τα στοιχεία που βοηθούν στη διερεύνηση του πιθανού ρόλου των ιερών και της λατρείας στην ανάπτυξη του θεσμού της πόλης-κράτους.

N. Κούρου, 4 ώρες.

Υποχρεωτική η γραπτή εργασία και η προφορική παρουσίασή της.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες.

ΣΑ 24 Κλασική Αρχαιολογία

Ιερά της Αττικής. Τοπογραφία και λατρεία.

Θα εξεταστούν ζητήματα τοπογραφίας και αρχιτεκτονικής των σημαντικότερων ιερών της Αττικής, καθώς και της λατρείας των θεοτήτων.

Σεμινάριο με υποχρεωτική εκπόνηση και παρουσίαση εργασίας.

Α. Παλαιοκρασσά, 4 ώρες και δύο ώρες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.

ΣΑ 63 Κλασική Αρχαιολογία XVI

Αρχαία ελληνική ζωγραφική από το 700 π.Χ. έως τον 1ο μ.Χ. αι..

Εξετάζονται τα σωζόμενα μνημεία, οι πηγές απ' όπου αντλούμε πληροφορίες για τα έργα που δεν σώζονται, καθώς και οι άλλες μορφές τέχνης που έχουν δεχθεί την επίδραση της μεγάλης ζωγραφικής.

Εκπόνηση και παρουσίαση εργασίας υποχρεωτική.

Ελ. Σερμπέτη, 4 ώρες και προαιρετικό δίωρο για ασκήσεις σε θέματα του σεμιναρίου.

Βυζαντινή και «βυζαντινίζουσα» τέχνη στη Νότια Ιταλία και Σικελία. Θα μελετηθούν η αρχιτεκτονική των μεσοβυζαντινών ναών, οι τοιχογραφίες των κρυπ-

ΣΑ 45 Βυζαντινή Αρχαιολογία

τών και των εκκλησιών της Νότιας Ιταλίας, τα ψηφιδωτά σύνολα του 12^{ου} αιώνα στη νορμανδική Σικελία. Θα διερευνηθεί το πρόβλημα των σχέσεων της Ιταλίας με το Βυζάντιο στον τομέα της τέχνης.

Σ. Καλοπίση-Βέρτη, 4 ώρες.

Σεμινάριο με υποχρεωτικές εργασίες.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες.

ΣΑ 50 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Πολεοδομία ελλαδικών πόλεων κατά την πρωτοβυζαντινή περίοδο.

Συνέχειες και αλλαγές στην πολεοδομική οργάνωση, την οικιστική αρχιτεκτονική και την οχυρωτική των ελλαδικών πόλεων κατά την πρωτοβυζαντινή περίοδο.

Π. Πετρίδης, 4 ώρες.

Σεμινάριο με υποχρεωτική παρακολούθηση και εργασίες και προαιρετική εκδρομή σε αρχαιολογικούς χώρους που συνδέονται με το αντικείμενο του σεμιναρίου.

ΙΑ 97 Ιστορία της Τέχνης

Η ευρωπαϊκή τέχνη από τα τέλη του 18ου έως τα τέλη του 19ου αιώνα. Ζωγραφική, Γλυπτική, Χαρακτική.

Δ. Παυλόπουλος, 4 ώρες.

Σεμινάριο με υποχρεωτικές εργασίες.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών.

Όροι και τάσεις στη Νεότερη Τέχνη.

Δ. Παυλόπουλος, 4 ώρες

ΙΑ 122 Ιστορία της Τέχνης

Εαρινό εξάμηνο

α) Μαθήματα Κορμού

Κωδ. Αριθ. - Τίτλος Μαθήματος

Περιγραφή μαθήματος - Διδάσκων - Ώρες

ΙΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία

Μινωική Αρχαιολογία.

Εξετάζονται όλες οι περίοδοι ανάπτυξης και εξέλιξης του Μινωικού πολιτισμού. Πιο συγκεκριμένα καταγράφονται και αναλύονται: 1. τα επιτεύγματα στην αρχιτεκτονική, στην τέχνη και τεχνολογία κατά την προανακτορική εποχή, 2. η ίδρυση και η σημασία των πρώτων ανακτόρων και, τέλος, 3. ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στους νεοανακτορικούς χρόνους.

Ελ. Μαντζουράνη, 4 ώρες.

(φοιτητές που το επώνυμό τους αρχίζει από Α-Μ).

Ελ. Πλάτων, 4 ώρες.

(φοιτητές που το επώνυμό τους αρχίζει από Ν- Ω).

Προαιρετικές εργασίες. Εξαήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στην Κρήτη με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες.

ΙΑ 11 Κλασική Αρχαιολογία

Αρχαιολογία των πρώιμων και αρχαϊκών χρόνων.

Επισκόπηση της περιόδου από το 1050-480 π.Χ. σύμφωνα με τα αρχαιολογικά δεδομένα. Αρχιτεκτονική, γλυπτική και κεραμική - αγγειογραφία. Βασικά προβλήματα της έρευνας.

Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά, 4 ώρες.

(Επανάληψη του μαθήματος του χειμ. εξαμήνου).

ΙΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία

Αρχαιολογία των κλασικών και ελληνιστικών χρόνων (480 π.Χ.-1ος αι. π.Χ.).

Ιστορικό πλαίσιο. Αρχιτεκτονική, γλυπτική, κεραμική-αγγειογραφία. Στάδια εξέλιξης και βασικοί χαρακτήρες. Προβλήματα της έρευνας.

Π. Γεωργίου-Γκέκα, 4 ώρες.

	<p><i>Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου, 4 ώρες.</i> και δίωρο φροντιστήριο σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.</p>
IA 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία	<p>Αρχιτεκτονική και μνημειακή ζωγραφική της βυζαντινής περιόδου (περίπου 641-1453 μ.Χ.). Τυπολογία και μορφολογία της βυζαντινής αρχιτεκτονικής. Εικονογραφικά στοιχεία και τεχνοτροπική έκφραση της βυζαντινής μνημειακής ζωγραφικής.</p> <p><i>Σ. Καλοπίση-Βέρτη, 4 ώρες.</i> Και επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Έχει δημιουργηθεί ιστοσελίδα με αναλυτικό διάγραμμα και βιβλιογραφία (βλ. www.arch.uoa.gr). Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες.</p>
IA 16 Ιστορία της Τέχνης	<p>Η Τέχνη του Μπαρόκ στην Ευρώπη. Διαφοροποιήσεις, τοπικές σχολές, δημιουργοί.</p> <p><i>Ευθ. Μαυρομιχάλη, 4 ώρες.</i> Εργασίες προαιρετικές. Το μάθημα προσφέρεται και στους φοιτητές κατεύθυνσης Φιλοσοφίας του Τμήματος ΦΠΨ.</p>
β) Μαθήματα Ειδίκευσης	
Υποχρεωτικά κατεύθυνσης	
IA 30 Προϊστορική Αρχαιολογία	<p>Μνημειακή Τοπογραφία και Αρχιτεκτονική της Μυκηναϊκής Ελλάδας.</p> <p><i>Π. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα, 4 ώρες.</i> Εκδρομή στις Μυκήνες, την Τίρυνθα και το Ναύπλιο, καθώς και στη Θήβα, τον Ορχομενό και το Γλα.</p>
IA 25 Τοπογραφία - Ανασκαφική	<p>I. Μνημειακή τοπογραφία των Αθηνών κατά τους αρχαίους και παλαιοχριστιανικούς χρόνους.</p> <p><i>Ν. Γκιολές, 4 ώρες.</i> <i>Α. Παλαιοκρασσά, 4 ώρες.</i> <i>Π. Βαλαβάνης, 4 ώρες.</i> και επιπλέον δίωρες επισκέψεις στους αρχαιολογικούς χώρους.</p>

ΙΑ 27 Κλασική Αρχαιολογία

Π. Ανασκαφική. Θεωρία και πρακτική άσκηση (σχετική ανακοίνωση θα αναρτηθεί στην αρχή του εαρινού εξαμήνου).
Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

Α. Γεωμετρική Εποχή: Αρχαιολογία, Ομηρος και Κοινωνία.

Το μάθημα επιδιώκει την εμβάθυνση στα προβλήματα, τις εξελίξεις και τις αλλαγές που συντελούνται κατά τη Γεωμετρική εποχή, όπως προκύπτουν από τα αρχαιολογικά δεδομένα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα Ομηρικά έπη και τη σχέση τους (καθώς και της κοινωνίας στην οποία αναφέρονται) με τη Γεωμετρική εποχή.

Ν. Κούρου, 4 ώρες υποχρεωτικές.

Β. Η γλυπτική του 4^{ου} αι. και των Ελληνιστικών Χρόνων.

Οι μεγάλοι γλύπτες της ύστερης κλασικής περιόδου Πραξιτέλης, Σκόπας, Λύσιππος. Ο γλυπτός διάκοσμος του Μουσολείου της Αλικαρνασσού. Οι διάφορες τάσεις της Ελληνιστικής εποχής, Ευτυχίδης, Δαμοφών, ο βωμός της Περγάμου, δυναστικά πορτρέτα.

Ο. Παλαγγιά, 4 ώρες και 2 ώρες προαιρετικές επισκέψεις σε μουσεία.

ΙΑ 28 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Εισαγωγή στη μεταβυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη. Κοσμική και εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, ζωγραφική, αργυροχρυσοχοΐα, κεντητική και κεραμική.

Πλ. Πετρίδης, 4 ώρες και προαιρετική εκδρομή στον Μυστρά. Επισκέψεις σε συλλογές μεταβυζαντινής και νεότερης κεραμικής.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Επίσης έχει δημιουργηθεί ιστοσελίδα στη διεύθυνση www.arch.uoa.gr

ΙΑ 29 Ιστορία της Τέχνης

Η νεοελληνική τέχνη (ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτηριστική, αρχιτεκτονική), 19ος και 20ός αι. Προβλέπονται επισκέψεις-ξεναγήσεις στην Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών, σε ιδιωτικές συλλογές και σε δημόσια κτήρια της Αθήνας.

Δ. Παυλόπουλος, 4 ώρες.

Επιλεγόμενα

ΣΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία

Λιθοτεχνίες και λίθινα εργαλεία στην Προϊστορική Ελλάδα.

Το μάθημα εστιάζει στις λιθοτεχνίες και τα λίθινα εργαλεία, που απαντούν από την Παλαιολιθική έως και την Ύστερη Εποχή του Χαλκού, ακόμα και στους ιστορικούς χρόνους, και αποτελούν το κλειδί για την διερεύνηση και κατανόηση της ανθρώπινης νοημοσύνης και συμπεριφοράς.

Διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες: Α. το ιστορικό της έρευνας των λίθινων εργαλείων στον Ευρωπαϊκό χώρο, από την Αναγέννηση έως τις μέρες μας. Β. το θεωρητικό και μεθοδολογικό υπόβαθρο της έρευνας, έτσι όπως διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε έως σήμερα. Γ. οι τέσσερις βασικοί τομείς της μελέτης: οι λίθινες πρώτες ύλες, η τεχνολογία και οι χειρωνακτικές αλυσίδες, η τυπολογική προσέγγιση και η λειτουργική ανάλυση. Συμβολή της πειραματικής αρχαιολογίας στην κατανόηση της παραγωγής και χρήσης των εργαλείων.

Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη 4 ώρες.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών, προβολή ντοκιμαντέρ και πρακτική άσκηση σε λίθινες προϊστορικές συλλογές. Θα διανεμηθούν επιλεγμένα κείμενα από δημοσιεύσεις στα ελληνικά.

ΙΑ 72 Προϊστορική Αρχαιολογία

Το νησιωτικό Αιγαίο κατά την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού.

Εξετάζονται όλες οι πτυχές του πολιτισμού που αναπτύχθηκε στο νησιωτικό Αιγαίο κατά την 3^η χιλιετία π.Χ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις Κυκλάδες, γίνονται όμως αναφορές και σε γειτονικές περιοχές (Βορειοανατολικό Αιγαίο, Μικρασιατικά παράλια, Αττική-Εύβοια, Βόρεια Κρήτη) για την καλύτερη κατανόηση των στενών σχέσεων και έντονων αλληλεπιδράσεων που αναπτύχθηκαν αυτήν την περίοδο μεταξύ των διαφόρων περιοχών

- του Αιγαίου.
Γ. Παπαδάτος, 4 ώρες και δώρες ξεναγήσεις σε μουσεία της Αττικής. Προαιρετικές εργασίες.
- Η Μέση Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα και η γένεση του Μυκηναϊκού κόσμου. Οικιστική και ταφική αρχιτεκτονική. Ταφικά έθιμα. Οικονομία και κοινωνία. Ιδιαίτερη έμφαση στην κεραμική.
 Σεμινάριο με υποχρεωτικές εργασίες.
Αφρ. Χασιακού-Αργυράκη, 4 ώρες.
 και προαιρετικό για τους φοιτητές δώρο: επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.
- ΣΑ 70 Προϊστορική Αρχαιολογία
- Μυκηναϊκή Μικροτεχνία
 Επισκόπηση των σημαντικότερων δημιουργημάτων α. χρυσοχοΐας-αργυροχοΐας, β. σφραγιδογλυφίας, γ. ελεφαντουργίας και δ. εκ τεχνητών υλών (φαγεντιανής και υαλόμαζας) της Ύστερης εποχής του Χαλκού, με ιδιαίτερη έμφαση στην ακμή της Μυκηναϊκής περιόδου στο Αιγαίο (1400-1100 π.Χ.). Ανάλυση του υλικού, τυπολογία, ερμηνεία. Εργασίες προαιρετικές.
Α. Παπαδημητρίου-Γραμμένου, 4 ώρες.
- ΙΑ 73 Προϊστορική Αρχαιολογία V
- Εικονογραφία της Προκλασικής και Κλασικής Ελλάδας
 Συστηματική μελέτη των κυριότερων μύθων και των κύκλιων επών στην αρχαία ελληνική τέχνη από το 770-400 π.Χ. μέσα από τις πηγές: τα κείμενα και τα μνημεία. Η εξέλιξη των εικονογραφικών σχημάτων και οι εικονολογικές προσεγγίσεις τους.
 Σεμινάριο με υποχρεωτική εργασία και προφορική παρουσίασή της.
Α. Λαιμού, 4 ώρες.
- ΣΑ Α2 Κλασική Αρχαιολογία
- Τρόποι προσέγγισης και μελέτης της αρχαίας ελληνικής περίοπτης γλυπτικής από τους αρχαϊκούς χρόνους έως την εποχή

ΣΑ 23 Κλασική Αρχαιολογία

της ρωμαϊοκρατίας. Περιγραφή, τυπολογική και τεχνοτροπική ανάλυση, χρονολόγηση, λειτουργία, ερμηνεία.

Γ. Αλευρά, 4 ώρες.

Υποχρεωτική παρουσία, προφορική και γραπτή εργασία.

Π 89 Εισαγωγή στην αρχαία ελληνική επιγραφική

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους προσέγγισης και μελέτης των επιγραφών: βιβλιογραφικά εργαλεία (στις βιβλιοθήκες και στο Διαδίκτυο), αποτύπωση και μεταγραφή επιγραφικών κειμένων, χρονολόγηση και συμπλήρωση επιγραφών, αρχαϊκά αλφάβητα. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες ελληνικών επιγραφών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα, όπως ψηφίσματα, επιστολές, ιεροί νόμοι, απελευθερώσεις δούλων, τιμητικές, αναθηματικές και επιτύμβιες επιγραφές, ευχές και κατάρες. Επιδιώκεται ο συσχετισμός των επιγραφικών πηγών με φιλολογικές μαρτυρίες και ιστορικά γεγονότα, καθώς επίσης με ζητήματα τοπογραφίας και προσωπογραφίας.

Σ. Ανεζίρη, 4 ώρες.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Γίνονται ασκήσεις μεταγραφής, χρονολόγησης και συμπλήρωσης επιγραφών. Προβλέπονται επίσης επισκέψεις στο Επιγραφικό Μουσείο.

ΣΑ 90 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Βυζαντινή κοινωνία και τέχνη κατά την εικονομαχική και μετεικονομαχική περίοδο. Η περίπτωση της Κάτω Ιταλίας, κυρίως μέσα από εικονογραφημένα χειρόγραφα.

Β. Κέπετζη, 4 ώρες και δύο επισκέψεις σε μουσεία και συλλογές χειρογράφων.

Σεμινάριο με υποχρεωτική γραπτή εργασία και προφορική παρουσίαση.

Βυζαντινή Αθήνα (Τοπογραφία - Αρχιτεκτονική).

Χ. Κωνσταντινίδη, 4 ώρες, και υποχρεωτικό δώρο για επισκέψεις μνημείων και μουσείων. Σεμινάριο με υποχρεωτικές

ΣΑ 120 Βυζαντινή Αρχαιολογία

εργασίες.

Βυζαντινή τέχνη και Δύση: Βυζαντινές τοιχογραφίες και φορητές εικόνες (11^{ος}-15^{ος} αι.) και η μεσαιωνική ζωγραφική της βόρειας και κεντρικής Ιταλίας.

ΣΑ 25 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Θα εξεταστούν οι σχέσεις της βυζαντινής ζωγραφικής της μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου με τη μεσαιωνική ιταλική τέχνη σε περιοχές όπως η Βενετία και η ευρύτερη περιοχή της, η Τοσκάνη και άλλες, στο πλαίσιο των πολιτιστικών, πολιτικών και εμπορικών επαφών Βυζαντίου και Δύσης.

Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου, 4 ώρες.

Σεμινάριο με υποχρεωτικές εργασίες και υποχρεωτικές για τους φοιτητές επισκέψεις σε μουσεία και συλλογές.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες.

Ιστοριογραφία της νεοελληνικής τέχνης, 20ός αιώνας. Φορείς και κείμενα.

Δ. Παυλόπουλος, 4 ώρες.

Σεμινάριο με υποχρεωτική εργασία.

Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες.

ΣΑ 118 Ιστορία της Τέχνης

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Χειμερινό εξάμηνο

- Αρχαιολογική Φωτογραφία: Τεχνική, αισθητική, δεοντολογία φωτογράφισης αρχαίων μνημείων και κινητών ευρημάτων.

Γ. Σταθόπουλος, 4 ώρες.

- Μεθοδολογία εκπόνησης εργασίας στην Ιστορία της Νεότερης Τέχνης.
Δημ. Παυλόπουλος, 2 ώρες.

Εαρινό εξάμηνο

- Αρχαιολογική Επιφανειακή Έρευνα. Εντοπισμός αρχαιοτήτων (συμβατικές και αρχαιομετρικές μέθοδοι). Καταγραφή αρχαιοτήτων. Σύνταξη αρχαιολογικών χαρτών. Αρχαιολογικό σχέδιο.
Γ. Σταθόπουλος, 4 ώρες.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Για τα Τμήματα Φιλολογίας, ΦΠΨ, Θεατρολογίας, Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής Φιλολογίας

ΙΑ 01 Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.

Ερμηνείες και θεωρίες προσέγγισης των έργων της Τέχνης. Οι συγγραφείς και η φιλοσοφία τους από το 15ο μέχρι τον 20ό αι. (χειμερινό και εαρινό εξάμηνο).

Αθ. Σχινά, 4 ώρες.

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α΄.

Η Τέχνη της Αναγέννησης στην Ευρώπη. Ζωγραφική, Γλυπτική, Χαρακτική, Αρχιτεκτονική στην Ιταλία και στις Κάτω Χώρες. Τάσεις, τοπικές Σχολές, δημιουργοί.

Ευθ. Μαυρομιχάλη, 4 ώρες. Εργασίες προαιρετικές.

Το μάθημα προσφέρεται αποκλειστικά στους φοιτητές της κατεύθυνσης Φιλοσοφίας του Τμήματος ΦΠΨ.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β΄.

Η Τέχνη του Μπαρόκ στη Ευρώπη. Διαφοροποιήσεις, τοπικές Σχολές, δημιουργοί.

Ευθ. Μαυρομιχάλη, 4 ώρες. Εργασίες προαιρετικές.

Το μάθημα προσφέρεται αποκλειστικά στους φοιτητές της κατεύθυνσης Φιλοσοφίας του Τμήματος ΦΠΨ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Τα μαθήματα που σημειώνονται με αστερίσκο (*) προσφέρονται από τους διδάσκοντες σε ιδιαίτερες ώρες.

Για το Τμήμα Φιλολογίας

Χειμερινό εξάμηνο

Π 13 Βυζαντινή Ιστορία* (*Αικ. Καραπλή*)

Π 14 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία* (*Δ. Παντελοδήμος*)

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου (*Ε. Χατζηβασιλείου*)

Εαρινό εξάμηνο

Π 10 Αρχαία Ιστορία* (*Σ. Ανεζίρη*)

Π 20 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15^{ος}-20^{ος} αι. (*Β. Σειρηνίδου και Κ. Κωνσταντινίδου*)

Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως (*Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου και Ν. Γιαντζή*)

Π 26 Βυζαντινή Ιστορία (*Β. Κουταβά-Δεληβοριά και Α. Κόλια-Δερμιτζάκη*)

Π 85 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου (*Ε. Χατζηβασιλείου*)

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Υποχρεωτικά

Για την Κατεύθυνση Φιλοσοφίας

Π 10 Αρχαία Ιστορία* (*Σ. Ανεζίρη*, εαρινό εξάμηνο)

Π 14 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία* (*Δ. Παντελοδήμος*, χειμερινό εξάμηνο)

Για την Κατεύθυνση Παιδαγωγικής

Π 10 Αρχαία Ιστορία* (*Σ. Ανεζίρη*, εαρινό εξάμηνο)

Π 13 Βυζαντινή Ιστορία Α' * (*Αικ. Καραπλή*, χειμερινό εξάμηνο)

Π 14 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία* (*Δ. Παντελοδήμος*, χειμερινό εξάμηνο)

ΙΥ 20 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15^{ος}-20^{ος} αι. (*Β. Σειρηνίδου και Κ. Κωνσταντινίδου*)

Για την Κατεύθυνση Ψυχολογίας

Π 10 Αρχαία Ιστορία* (*Σ. Ανεζίρη*, εαρινό εξάμηνο)

Π 14 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία* (*Δ. Παντελοδήμος*, χειμερινό εξάμηνο)

Επιλεγόμενα

Χειμερινό εξάμηνο

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου (*Ε. Χατζηβασιλείου*)

Εαρινό εξάμηνο

- Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως (*Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου και Ν. Γιαντζή*)
Π 26 Βυζαντινή Ιστορία Β' (*Β. Κουταβά-Δεληβοριά και Α. Κόλια-Δερμιτζάκη*)
Π 85 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου (*Ε. Χατζηβασιλείου*)

Για το Τμήμα Αγγλικών Σπουδών

- Π 93 Ιστορία Νεωτέρου Ελληνισμού* (*Κ. Γαρδίκια*)
Π 14 Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία* (*Δ. Παντελοδήμος*)

Για το Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ανατολικών Σπουδών

- Π13 Βυζάντιο και ισλαμικός κόσμος* (*Κ. Καραπλή*)
7001 Ιστορία του Νέου Ελληνισμού (15ος – 20ος αι.)* (*Β. Σειρηνίδου*)

<p>Παρακαλούνται οι φοιτητές των άλλων Τμημάτων, όταν το μάθημα δεν προσφέρεται σε ιδιαίτερες για το Τμήμα τους ώρες, να δηλώνουν τη συμμετοχή τους στους διδάσκοντες με την έναρξη των μαθημάτων, ανεξάρτητα από την ημερομηνία εγγραφής και δήλωσης στη Γραμματεία. Στην περίπτωση αυτή, ως ανώτατο όριο καθορίζεται ο αριθμός των 150 φοιτητών ανά διδάσκοντα (κατά σειρά προτεραιότητας).</p>

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΟΑΤΑΠ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΣΤΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Οι σπουδαστές/πτυχιούχοι ξένων Πανεπιστημίων, οι οποίοι θέλουν να αποκτήσουν αντιστοιχία (από ΔΟΑΤΑΠ), θα εξετάζονται αποκλειστικά και μόνον κατά τις εξεταστικές περιόδους, δηλαδή Ιούνιο, Σεπτέμβριο και Φεβρουάριο.

Θα αναρτάται ανακοίνωση ορισμού της ακριβούς ημερομηνίας και ώρας ένα μήνα πριν τις εξετάσεις.

Οι υποψήφιοι πρέπει να δηλώσουν την συμμετοχή τους στις εξετάσεις ένα μήνα πριν.

ΣΥΣΤΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Παρακαλούνται οι κκ. φοιτητές, οι οποίοι ζητούν συστατικές επιστολές, να καταθέτουν αίτησή τους με πλήρη στοιχεία στο γραφείο του διδάσκοντος τουλάχιστον ένα μήνα ενωρίτερα.

**ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ERASMUS**

Στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγών φοιτητών με ευρωπαϊκά πανεπιστήμια (ERASMUS), υπάρχει δυνατότητα υποτροφιών, διάρκειας 1-2 εξαμήνων, για τους φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Σύμφωνα με το πρόγραμμα οι διδακτικές μονάδες και οι βαθμοί, που αποκτώνται στο ξένο πανεπιστήμιο, μεταφέρονται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και, κατόπιν συνεννοήσεως με τους υπευθύνους συντονιστές, αναγνωρίζονται και ενσωματώνονται στο πρόγραμμα σπουδών του φοιτητή του Τμήματός μας.

Πληροφορίες παρέχονται από τους αρμόδιους συντονιστές.

Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια

Υπεύθυνοι Συντονιστές

ΑΥΣΤΡΙΑ

Graz	(έμφαση στην Ιστορία)	Ο. Κατσιαρδή-Hering
Wien	(έμφαση στην Ιστορία)	Μ. Ευθυμίου
Wien	(έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία)	Ο. Παλαγγιά

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Σόφια	(έμφαση στην Ιστορία)	Ο. Κατσιαρδή-Hering
-------	-----------------------	---------------------

ΓΑΛΛΙΑ

Angers	(έμφαση στην Ιστορία)	Ν. Μπιργάλιας
Caen Basse Normandie	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
Grenoble II	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
Lyon III, Jean Moulin	έμφαση στην Ιστορία	Δ. Παντελοδήμος
Marseille I (Aix-en-Provence)	(έμφαση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία)	Σ. Καλοπίση-Βέρτη
Nancy II	(έμφαση στην Ιστορία)	Ν. Μπιργάλιας
PARIS I (Panthéon - Sorbonne)	(έμφαση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία)	Μ. Παναγιωτίδη
PARIS X, Nanterre	(έμφαση στην Ιστορία)	Ν. Μπιργάλιας
PARIS, École Pratique des Hautes Études	(μπτχ. Ιστορίας)	Κ. Γαρδίκια
PARIS, École Nationale de Chartes	(έμφαση στην Ιστορία)	Ν. Γιαντσή
Poitiers	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
Rouen	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
Strasbourg II, Marc Bloch	(έμφαση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία)	Πλ. Πετρίδης

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Berlin (Humboldt Universität, Freie Universität) Bonn	(έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία) (έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία)	Γ. Αλευρά Γ. Αλευρά
Chemnitz	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Ράπτης
Hamburg	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Μπουραζέλης
Heidelberg	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Μπουραζέλης
Konstanz	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Μπουραζέλης
Köln	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Μπουραζέλης
Leipzig	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
München	(έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία) (έμφαση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία)	Γ. Αλευρά Σ. Καλοπίση-Βέρτη
Münster	(έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία)	Κ. Μπουραζέλης Γ. Αλευρά
Tübingen	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης

ΔΑΝΙΑ

Roskilde	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
----------	-----------------------	---------------------------

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Sussex	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
Cambridge	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Μπουραζέλης
Glasgow	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Γαγανάκης
Glasgow	(έμφαση στην Αρχαιο- λογία)	Ελ. Μαντζουράνη
Leicester	(έμφαση στην Ιστορία)	Κ. Μπουραζέλης

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Maynooth (St. Patrick's College)	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
-------------------------------------	-----------------------	---------------------------

ΙΣΛΑΝΔΙΑ

Reykjavik	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
-----------	-----------------------	---------------------------

ΙΣΠΑΝΙΑ

Barcelona	(έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Αρχαιο-	Α. Λιάκος Σ. Καλοπίση - Ελ. Μαντζουράνη
-----------	---	--

Deusto, Bilbao II Oviedo	λογία) (έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Αρχαιο- λογία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης Ν. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα
Salamanca Sevilla Valencia	(έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Περιβαλ- λοντική Αρχαιολογία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης Κ. Γαρδίκας Λ. Καραλή

ΙΤΑΛΙΑ

Bologna Napoli IV	(έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Αρχαιο- λογία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης Ν. Σγουρίτσα
Pisa	(έμφαση στην Ιστορία) μπτχ. Ιστορίας	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης Κ. Γαρδίκας
Palermo Milano, Univ. Cattolica Perugia Roma (Tor Vergata)	(Αρχαιολογία) (έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία)	Ελ. Μαντζουράνη Κ. Μπουραζέλης Κ. Μπουραζέλης Γ. Αλευρά

ΚΥΠΡΟΣ

Λευκωσία (Πανεπιστήμιο Κύπρου)	(έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία)	Ν. Κούρου
-----------------------------------	--------------------------------------	-----------

ΜΑΛΤΑ

Malta	(έμφαση στην Ιστορία)	Ό. Κατσιαρδή-Hering
-------	-----------------------	---------------------

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Groningen	(έμφαση στην Ιστορία) (έμφαση στην Περιβαλ- λοντική Αρχαιολογία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης Λ. Καραλή
Amsterdam	(έμφαση στην Περιβαλ- λοντική Αρχαιολογία)	Λ. Καραλή

ΠΟΛΩΝΙΑ

Krakow	(έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία)	Γ. Αλευρά
--------	--------------------------------------	-----------

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Minho, Braga I	(έμφαση στην Ιστορία)	Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης
----------------	-----------------------	---------------------------

ISCTE, Lisboa

(μπτχ. Ιστορίας)

Κ. Γαρδίκια

ΣΟΥΗΔΙΑ

Uppsala

(έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία, με μαθήματα και στην αγγλική γλώσσα) Γ. Αλευρά

ΤΟΥΡΚΙΑ

Σμύρνη

(έμφαση στην Αρχαιολογία) Ν. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Helsinki

(έμφαση στην Ιστορία) Σ. Ανεζίρη - Π. Βαλαβάνης

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Άρθρο 1: Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-94 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με βάση τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 2: Αντικείμενο-Σκοπός

Το ΠΜΣ αποτελείται από δέσμη οκτώ προγραμμάτων ειδίκευσης: α) Προϊστορική Αρχαιολογία, β) Κλασική Αρχαιολογία, γ) Βυζαντινή Αρχαιολογία, δ) Ιστορία της Νεώτερης Τέχνης, ε) Ιστορία της Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας, στ) Βυζαντινή Ιστορία, ζ) Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, η) Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Σκοπός του προγράμματος είναι α) η προσφορά σε επιλεγμένο μικρό αριθμό σπουδαστών της δυνατότητας παρακολούθησης ενός από τα ανωτέρω προγράμματα που αποβλέπουν στην ειδίκευση (δηλ. στην ανάπτυξη των γνώσεων και στην εμβάθυνση στην έρευνα και τις μεθόδους της σύμφωνα με τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις) σε συγκεκριμένους τομείς των αντικειμένων που διδάσκονται στο Τμήμα και β) η οργάνωση, καθοδήγηση και υποστήριξη της παραγωγής πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας στους ανωτέρω τομείς, με κύριο στόχο τη σύνταξη διδακτορικής διατριβής.

Άρθρο 3: Απονεμόμενοι Μεταπτυχιακοί Τίτλοι

Το ΠΜΣ απονέμει α) Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (ΜΔΕ) στα αναφερόμενα στο άρθρο 2 οκτώ προγράμματα και β) Διδακτορικό δίπλωμα.

Άρθρο 4: Σπουδαστές

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί οι κάτοχοι πτυχίου των αντιστοίχων τμημάτων ελληνικών πανεπιστημίων ή ανεγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Κάτοχοι πτυχίων άλλων κλάδων (Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του Ν.2916/01) είναι δυνατόν να γίνουν δεκτοί στο ΠΜΣ, αφού υποστούν επιτυχώς πρόσθετη δοκιμασία, κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό ΜΣ του Τμήματος και σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν.2327/95 (ΦΕΚ 156 Α) και την παρ.12.3 του άρθρου 5 του Ν.2916/01). Επίσης είναι δυνατόν κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό ΜΣ να γίνουν δεκτοί απ' ευθείας για τον δεύτερο κύκλο σπουδών του άρθρου 3 (διδακτορικό) κάτοχοι αντιστοίχων με το ΜΔΕ μεταπτυχιακών διπλωμάτων ειδίκευσης ελληνικών ΑΕΙ ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Άρθρο 5: Διάρκεια σπουδών

Η χρονική διάρκεια για την απονομή των αναφερομένων στο άρθρο 3 τίτλων ορίζεται α) διετής για το μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (τέσσερα διδακτικά εξάμηνα) και β) τριετής για το διδακτορικό δίπλωμα. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όπως αυτές ορίζονται στον κανονισμό των ΜΣ η διάρκεια των ΜΣ μπορεί να παραταθεί για τον πρώτο κύκλο (δίπλωμα ειδίκευσης) επί ένα ακόμη έτος και για τον δεύτερο (διδακτορικό) επί δύο έτη.

Άρθρο 6: Πρόγραμμα μαθημάτων

α) Πρώτος κύκλος (ΜΔΕ): α) Πρώτος κύκλος (ΜΔΕ): 1) Τα οκτώ προγράμματα της δέσμης, όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 2 έχουν κοινή δομή.
2) Ο σπουδαστής που παρακολουθεί ένα από αυτά κατευθύνεται από επόπτη σπουδών και έχει την υποχρέωση να συμμετάσχει επιτυχώς σε 8 εξαμηνιαία ειδικά σεμιναριακά μαθήματα του κλάδου, το καθένα από τα οποία διδάσκεται σε οκτώ τουλάχιστον δίωρα. Στον αριθμό των οκτώ σεμιναρίων συμπεριλαμβάνεται και η διπλωματική του εργασίας. Από το σύνολο των σεμιναρίων τα τέσσερα πρέπει να προέρχονται από τον κατάλογο μαθημάτων της ειδίκευσης στην οποία έχει εγγραφεί ο σπουδαστής, ή συγγενών ειδικεύσεων, ή από μαθήματα της ίδιας ειδίκευσης σε ομοταγές ανεγνωρισμένο ίδρυμα της αλλοδαπής, στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα δύο μπορούν να προέρχονται από άλλες ειδικεύσεις του ΠΜΣ του Τμήματος ή από εξωτερικούς συνεργάτες και το ένα από το χώρο της Πληροφορικής. Ανά τρία από τα εξαμηνιαία αυτά σεμινάρια πραγματοποιούνται κατά τα δύο πρώτα εξάμηνα σπουδών και ανά ένα συμπεριλαμβανομένης της διπλωματικής του εργασίας κατά το τρίτο και τέταρτο εξάμηνο. Ο πρώτος κύκλος τερματίζεται με την υποβολή διπλωματικής εργασίας με πρωτότυπες συμβολές, ενδεικτικές της συνθετικής ικανότητας του σπουδαστή, που κρίνεται για την επάρκειά της κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό ΜΣ του Τμήματος.

Το σύστημα σεμιναρίων που υιοθετεί το Τμήμα έχει ως ακολούθως και επιτρέπει την ανάπτυξη όλων των κατευθύνσεων έρευνας που πρέπει να είναι ανοικτές σε κάθε μεταπτυχιακή έρευνα.

Πρόγραμμα σεμιναρίων

Προϊστορική Αρχαιολογία

Υποχρεωτικά

- Θέματα εμβάθυνσης στην Παλαιολιθική και Μεσολιθική εποχή
- Θέματα εμβάθυνσης στη Νεολιθική εποχή
- Θέματα εμβάθυνσης στο Περιβάλλον των Προϊστορικών Χρόνων
- Θέματα εμβάθυνσης στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού
- Θέματα εμβάθυνσης στο Μινωϊκό Πολιτισμό
- Θέματα εμβάθυνσης στο Μεσοελλαδικό Πολιτισμό
- Θέματα εμβάθυνσης στο Μυκηναϊκό Πολιτισμό
- Θέματα εμβάθυνσης στον Κυπριακό Πολιτισμό

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Αρχαιομετρία
- Διαχείριση Μνημείων
- Θρησκευσιολογία
- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών
- Αρχαία κείμενα
- Άλλα

Κλασική Αρχαιολογία

Υποχρεωτικά

- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία των πρώτων ιστορικών και αρχαϊκών χρόνων
- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία των κλασικών χρόνων
- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων
- Επιγραφική
- Νομισματική
- Αρχαία Κείμενα
- Αρχαία Ιστορία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Διαχείριση Μνημείων
- Αρχαιομετρία
- Γεωλογία
- Μουσειολογία
- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών
- Άλλα

Βυζαντινή Αρχαιολογία

Υποχρεωτικά

- Θέματα εμβάθυνσης στην αρχαιολογία και τέχνη της παλαιοχριστιανικής περιόδου
- Θέματα εμβάθυνσης στην αρχαιολογία και τέχνη της βυζαντινής περιόδου
- Θέματα εμβάθυνσης στην αρχαιολογία και τέχνη της μεταβυζαντινής περιόδου
- Βυζαντινή Ιστορία
- Βυζαντινή Φιλολογία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Νομισματική
- Επιγραφική
- Μουσειολογία
- Διαχείριση μνημείων
- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών

- Θέματα θεολογικής ερμηνείας
- Άλλα

Ιστορία Τέχνης

Υποχρεωτικά

Ευρωπαϊκή Τέχνη

- Η τέχνη της Αναγέννησης
- Η τέχνη του Μπαρόκ
- Η τέχνη του 19ου αιώνα

Νεοελληνική τέχνη

- Η επτανησιακή τέχνη
- Η ελληνική ζωγραφική του 20ού αιώνα
- Η γενιά του '30
- Η ελληνική εκδοχή των αναζητήσεων της μοντέρνας και μεταμοντέρνας τέχνης
- Η νεοελληνική αρχιτεκτονική

Επιλεγόμενα

- Διαχείριση μνημείων
- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών
- Άλλα

Ιστορία της Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας

Υποχρεωτικά

- Αρχαίοι, Κλασικοί χρόνοι
- Ελληνιστικοί χρόνοι
- Ρωμαϊκή Ιστορία
- Ο κόσμος της Ύστερης Αρχαιότητος
- Αρχαία Ελληνική Φιλολογία
- Λατινική Φιλολογία
- Κλασική Αρχαιολογία
- Επιγραφική
- Νομισματική

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Ιστορία του δικαίου
- Παπυρολογία
- Κοινωνιολογία, Πολιτειολογία
- Βυζαντινή Ιστορία
- Βυζαντινή Αρχαιολογία
- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών
- Άλλα

Βυζαντινή Ιστορία

Υποχρεωτικά

- Πρώιμη Βυζαντινή περίοδος
- Μέση Βυζαντινή περίοδος
- Ύστερη Βυζαντινή περίοδος
- Διαχρονικά με έμφαση στην ιστοριογραφία, Διπλωματική, Αγιολογία, Επιγραφική, Νομισματική, Παπυρολογία, Χαρτογραφία και Ιστορική Γεωγραφία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Βυζαντινή Φιλολογία
- Βυζαντινή Αρχαιολογία
- Βυζαντινή Τέχνη
- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών
- Άλλα

Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

Υποχρεωτικά

Νέου Ελληνισμού:

- Κοινωνικές, οικονομικές, ιστορικοανθρωπολογικές προσεγγίσεις της Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- Συλλογικότητες και αστικοί θεσμοί κατά την περίοδο της βενετικής κυριαρχίας στον ελληνικό χώρο.

Νεωτέρου Ελληνισμού

- Δημόσια Ιστορία
- Θεωρία της Ιστορίας
- Νεοελληνική Ιστορία: Ζητήματα πηγών
- Νεοελληνική Ιστορία: Ζητήματα μεθοδολογίας

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Ευρωπαϊκή Ιστορία
- Κοινωνική Ιστορία
- Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας
- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών
- Άλλα

Ευρωπαϊκή Ιστορία

Υποχρεωτικά

- Πολιτική, κοινωνικοοικονομική και πολιτισμική ιστορία της Ευρώπης από το Μεσαίωνα ως τον 20ό αιώνα
- Λατινική Παλαιογραφία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Εφαρμογές νέων τεχνολογιών
- Θεωρία της Ιστορίας
- Ιστοριογραφία
- Άλλα

β) Δεύτερος κύκλος (διδασκαλικό): Ο σπουδαστής υποχρεούται να συνεργάζεται τακτικά με τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και να υποβάλλει ανά εξάμηνο αναλυτική έκθεση για την πορεία της εργασίας του. Επίσης υποχρεούται να παρακολουθεί το πρόγραμμα ειδικών διαλέξεων που ορίζει το οικείο πρόγραμμα. Η διαδικασία αξιολόγησης και κρίσης της διατριβής είναι η οριζόμενη στην παρ. 5β-δ του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 7: Αριθμός εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων στο πρόγραμμα ορίζεται από τη ΓΣΕΕ και αντιστοιχεί απολύτως στον αριθμό των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Οι σπουδαστές που εισάγονται κατ' έτος κατανέμονται στα 8 προγράμματα ειδίκευσης της δέσμης του άρθρου 2 επίσης αντίστοιχα με τον αριθμό μελών ΔΕΠ κάθε ειδίκευσης (εξαιρούνται ειδικεύσεις στις οποίες υπηρετεί ένα μέλος ΔΕΠ, για τις οποίες ορίζεται ένας ελάχιστος αριθμός εισακτέων). Κατά την επιλογή τους σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις του κανονισμού ΜΣ εκτός από την πρόθεση του Τμήματος για την λειτουργία όλων των προγραμμάτων ειδίκευσης της δέσμης του ΠΜΣ λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και η ικανότητα των υποψηφίων να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα ειδίκευσης που επιθυμούν.

Άρθρο 8: Προσωπικό

Το διδακτικό προσωπικό του προγράμματος ορίζεται κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12 παρ. 3α-β και 5^α του Ν. 2083/92 και τις σχετικές προβλέψεις του κανονισμού ΜΣ του Τμήματος. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν κατ' ελάχιστο όριο 25 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και επιστήμονες άλλων ιδρυμάτων, μέχρι του συνολικού αριθμού των μελών ΔΕΠ του Τμήματος ανάλογα με τις ανάγκες του προγράμματος και των προσωπικών προγραμμάτων των σπουδαστών του δεύτερου ιδίως κύκλου.

Το διοικητικό προσωπικό του προγράμματος είναι ένας γραμματέας με πλήρη απασχόληση, η οποία περιγράφεται στον κανονισμό ΜΣ του Τμήματος. Προβλέπεται να προσληφθεί ένας ακόμη γραμματέας.

Άρθρο 9: Υλικοτεχνική υποδομή

Για τη λειτουργία του προγράμματος ΜΣ το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαθέτει α) τους απαραίτητους χώρους για τη διδασκαλία, β) τις βιβλιοθήκες του Ιστορικού και του Αρχαιολογικού Σπουδαστηρίου, γ) τις Διδακτικές συλλογές εκμαγείων, κεραμικής κλπ. του Τομέα Αρχαιολογίας, δ) χώρο εντευκτηρίου και γραμματείας του προγράμματος και περιορισμένη ηλεκτρονική υποστήριξη. Ακόμη δύναται να συνδυ-

άζει με το πρόγραμμα τα τρέχοντα ερευνητικά προγράμματα που διευθύνονται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Άρθρο 10: Διάρκεια λειτουργίας

Το ΠΜΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδ. έτος 2013-2014.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Σκοπός

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών λειτουργεί βάσει του Νόμου 2083/92 και έχει σκοπό:

α) την προσφορά σε επιλεγμένο μικρό αριθμό σπουδαστών δέσμης προγραμμάτων, που αποβλέπουν στην ειδίκευση (ανάπτυξη των γνώσεων και εμπάθυνση στην έρευνα και τις μεθόδους της) σε συγκεκριμένους τομείς των αντικειμένων που διδάσκονται στο Τμήμα, και

β) την οργάνωση, καθοδήγηση και υποστήριξη πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας στους ανωτέρω τομείς για τη σύνταξη διδακτορικής διατριβής.

2. Περιεχόμενο

Η αναφερθείσα δέσμη προγραμμάτων περιλαμβάνει:

- 1) Προϊστορική Αρχαιολογία
- 2) Κλασική Αρχαιολογία
- 3) Βυζαντινή Αρχαιολογία
- 4) Ιστορία της Νεώτερης Τέχνης
- 5) Ιστορία της Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας
- 6) Βυζαντινή Ιστορία
- 7) Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία
- 8) Ευρωπαϊκή Ιστορία

3. Διάρκεια

Η διάρκεια του προγράμματος είναι δεκαετής, ενώ η μέγιστη διάρκεια σπουδών για κάθε σπουδαστή είναι πενταετής.

4. Σπουδαστές

Ο συνολικός αριθμός των μεταπτυχιακών σπουδαστών του προγράμματος δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 200.

Ο αριθμός των εισακτέων κατ' έτος καθορίζεται από τη γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΣΕΜΣ) και λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμός των μεταπτυχιακών σπουδαστών Α' Κύκλου ανά ειδίκευση δεν υπερβαίνει τους 20. Στην εισήγηση αυτή διατυπώνονται συνολικά οι προτάσεις των Τομέων σχετικά με τις δυνατότητες εποπτείας μεταπτυχιακών σπουδαστών από μέλη ΔΕΠ των αντιστοίχων προγραμμάτων. Στις δυνατότητες αυτές λαμβάνονται υπόψη και οι ανάγκες εξυπηρέτησης των προγραμμάτων του ΙΚΥ, των κοινοτικών προγραμμάτων και των προγραμμάτων ανταλλαγών του ΥΠΕΠΘ. Ο αριθμός των εισακτέων στο πρόγραμμα, απολύτως αντίστοιχος με τον αριθμό των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 60.

Για να γίνει κανείς δεκτός στο πρόγραμμα απαιτείται να έχει πτυχίο αντίστοιχου Τμήματος ελληνικού ή ανεγνωρισμένου ομοταγούς ξένου πανεπιστημίου (κατωτέρω περιγράφεται η δυνατότητα εισόδου στο πρόγραμμα κατόχων άλλων πτυχίων) και να γνωρίζει επαρκώς μια από τις κύριες ευρωπαϊκές γλώσσες, και, εφόσον δεν είναι Έλληνας, και την ελληνική. Οι αιτήσεις υποβάλλονται στη γραμματεία μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος στο διάστημα: 1- 20 Ιουνίου και 1-10 Σεπτεμβρίου.

Ο αριθμός εισακτέων για το Ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 ορίσθηκε ανά ειδίκευση ως ακολούθως⁶:

Προϊστορική Αρχαιολογία	11 θέσεις
Κλασική Αρχαιολογία	6 θέσεις
Βυζαντινή Αρχαιολογία	2 θέσεις
Ιστορία της Νεώτερης Τέχνης	3 θέσεις
Ιστορία της Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας	10 θέσεις
Βυζαντινή Ιστορία	14 θέσεις
Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	
Ιστορία Νέου Ελληνισμού (13ος αι.-1830)	6 θέσεις
Ιστορία Νεότερου Ελληνισμού (1830-2008)	3 θέσεις
Ευρωπαϊκή Ιστορία	5 θέσεις

(Ο αριθμός των εισακτέων για το ακαδ. έτος 2009-2010 θα ορισθεί τέλη Ιουνίου 2009)

Α΄ Κύκλος: Η επιλογή των μεταπτυχιακών σπουδαστών γίνεται από επιτροπή καθηγητών κάθε προγράμματος υπό την εποπτεία της ΣΕΜΣ, ύστερα από γραπτή εξέταση που διεξάγεται κατά το τελευταίο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου και συνέντευξη που πραγματοποιείται κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Οκτωβρίου. Σε περίπτωση που παρέλθει η προθεσμία αυτή, την επιλογή αναλαμβάνει η ΣΕΜΣ. Η γραπτή εξέταση αφορά στο ειδικό γνωστικό αντικείμενο σε θέματα συνθετικού χαρακτήρα που επιλέγονται από τους οικείους εξεταστές λίγο πριν από την εξέταση. Κατά τη συνέντευξη ελέγχονται οι γνώσεις των υποψηφίων σε τρία μαθήματα της ειδίκευσης που επιλέγονται επί της δεδομένης ύλης, καθώς και η δυνατότητά τους να πραγματοποιήσουν πρω-

⁶ Ο αριθμός των εισακτέων ανά γνωστικό αντικείμενο προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του αριθμού των μελών ΔΕΠ εκάστου γνωστικού αντικειμένου (κατεύθυνσης) X 3, όσα δηλαδή είναι τα έτη φοίτησης των σπουδαστών Α΄ Κύκλου (2 έτη κανονικά+1 παράτασης) και μετά την αφαίρεση από το αποτέλεσμα αυτό του αριθμού των ενεργών μεταπτυχιακών σπουδαστών Α΄ Κύκλου. Π.χ., εάν τα υπηρετούντα μέλη ΔΕΠ ενός γνωστικού αντικειμένου (μίας κατεύθυνσης) είναι 6 και οι ενεργοί μεταπτυχιακοί σπουδαστές 15, τότε ο αριθμός εισακτέων που προκύπτει είναι $6 \times 3 = 18 - 15 = 3$. Εάν ο συνολικός αριθμός των μεταπτυχιακών σπουδαστών Α΄ Κύκλου ισούται με 18 τότε δεν προβλέπεται καμία θέση για το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο (κατεύθυνση). Ωστόσο, για γνωστικά αντικείμενα με ένα μέλος ΔΕΠ προβλέπεται η εισαγωγή 3 σπουδαστών κατ' έτος, εφόσον συμφωνεί το μέλος ΔΕΠ του αντίστοιχου γνωστικού αντικειμένου. Οι προτεινόμενες αναλογίες σπουδαστών ανά γνωστικό αντικείμενο δεν σημαίνουν ότι υποχρεωτικά κάθε διδάσκων ενός γνωστικού αντικειμένου αναλαμβάνει οπωσδήποτε από έναν σπουδαστή Α΄ Κύκλου ανεξάρτητα από την επιθυμία εξειδίκευσης του τελευταίου. Απλά οι αριθμοί που προκύπτουν αντιστοιχούν σε γνωστικά αντικείμενα.

τότυπη έρευνα. Συνεκτιμάται ο γενικός βαθμός του πτυχιού, και κυρίως των σχετικών προπτυχιακών μαθημάτων, η γνώση περισσότερων της μίας ξένων γλωσσών, η επίδοση σε σεμιναριακές εργασίες και, εφ' όσον υπάρχει, η ερευνητική δραστηριότητα. Στη συνέντευξη συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ του γνωστικού αντικείμενου στο οποίο η/ο υποψήφιος/ος επιθυμεί να ειδικευτεί, των οποίων ο αριθμός δεν πρέπει να υπερβαίνει τους (5). Για τη γενική βαθμολογία ισχύει ποσοστό 50% στη γραπτή εξέταση και 50% στην προφορική συνέντευξη. Επίσης για την ένταξη θα πρέπει ο υποψήφιος να συγκεντρώσει μέσο όρο βαθμολογίας οκτώ (8).

Οι υπότροφοι του ΙΚΥ, οι υπότροφοι του Ελληνικού Ινστιτούτου της Βενετίας, και οι αρχαιολόγοι υπάλληλοι της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας (που έχουν προσληφθεί στην υπηρεσία κατόπιν εξετάσεων) απαλλάσσονται από τη γραπτή εξέταση, και κατά την προφορική συνέντευξη κρίνονται με βάση τον έλεγχο των γνώσεών τους στο αντικείμενο στο οποίο επιθυμούν να ειδικευτούν, τα υπόλοιπα στοιχεία, καθώς και τη δυνατότητα προσαρμογής τους στο πρόγραμμα. Εάν η υποψηφιότητα συνοδεύεται από ικανό αριθμό σοβαρών επιστημονικών εργασιών, είναι δυνατή η απαλλαγή τους από σεμιναριακά μαθήματα του Α' Κύκλου.

Για την ένταξη στον Α' Κύκλο πτυχιούχων άλλων Τμημάτων προβλέπεται κατ' αρχήν επιλογή των υποψηφίων με ειδική συνέντευξη ελέγχου βασικής υποδομής στο κύριο γνωστικό αντικείμενο από την επιτροπή του σχετικού γνωστικού αντικείμενου. Οι επιλεγέντες, όχι περισσότεροι των δύο (2) ανά γνωστικό αντικείμενο, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν τα ακόλουθα προπτυχιακά μαθήματα για δύο εξάμηνα και συγκεκριμένα: α) 2 μαθήματα κορμού β) 2 μαθήματα ειδίκευσης και γ) ένα σεμιναριακό του σχετικού γνωστικού αντικείμενου. Μετά την επιτυχία τους στις εξετάσεις των παραπάνω μαθημάτων απαλλάσσονται από τη γραπτή εξέταση και προσέρχονται μόνο στην προβλεπόμενη και για τους υπόλοιπους υποψηφίους συνέντευξη· ελέγχονται οι γνώσεις των υποψηφίων σε τρία μαθήματα της ειδίκευσης και ανάλογα με τα αποτελέσματά της εντάσσονται οριστικά ή όχι στον Α' Κύκλο του ΠΜΣ. Σημειώνεται ωστόσο ότι οι υποψήφιοι έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν τον τρόπο εξέτασης που ισχύει για τους πτυχιούχους Ιστορικών και Αρχαιολογικών Τμημάτων (γραπτές εξετάσεις και συνέντευξη) μετά από γραπτό αίτημά τους. Επισημαίνεται ότι δεν εισάγονται στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα (Α' και Β' Κύκλο) χωρίς εξετάσεις πτυχιούχοι άλλων τμημάτων που δεν έχουν πραγματοποιήσει σπουδές Α' Κύκλου. Κάτοχοι Διπλώματος Ειδίκευσης Α' Κύκλου άλλων Τμημάτων εντάσσονται στον Β' Κύκλο χωρίς γραπτές εξετάσεις, μόνο με συνέντευξη στο αντικείμενο στο οποίο επιθυμούν να ειδικευθούν και σύμφωνα με τη δυνατότητα απορρόφησης του γνωστικού αντικείμενου.

Αλλοδαποί υποψήφιοι, για κανονικής διάρκειας ένταξη στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, εντάσσονται στον Α' Κύκλο αφού πρώτα παρακολουθήσουν τα ακόλουθα προπτυχιακά μαθήματα για δύο εξάμηνα και συγκεκριμένα: α) δύο μαθήματα κορμού β) δύο μαθήματα ειδίκευσης και γ) ένα σεμιναριακό του σχετικού γνωστικού αντικείμενου καθώς και μαθήματα δύο εξαμήνων της νεοελληνικής γλώσσας (υποχρεωτικά). Η συνέχιση στον Α' Κύκλο σπουδών προϋποθέτει επιτυχείς εξετάσεις όλων των παραπάνω μαθημάτων στις κανονικές προπτυχιακές εξετάσεις. Ο αριθμός των αλλοδαπών σπουδαστών δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει τους δύο (2) ανά ειδίκευση.

Αλλοδαποί υπότροφοι του ΙΚΥ και άλλων φορέων περιορισμένης (συνήθως δεκάμηνης) διάρκειας εγγράφονται στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα χωρίς περαιτέρω διαδικασία, εφόσον μέλος ΔΕΠ δηλώνει επίσημα ότι αποδέχεται την εποπτεία ενός εκάστου για το διάστημα που διαρκεί η υποτροφία.

Όσοι από τις παραπάνω κατηγορίες (υπότροφοι του ΙΚΥ, αρχαιολόγοι υπάλληλοι της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων, αλλο-

δαποί πτυχιούχοι, κάτοχοι μεταπτυχιακών διπλωμάτων ομοταγών ιδρυμάτων) ενταχθούν στο πρόγραμμα δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό των εισακτέων.

Μεταπτυχιακοί σπουδαστές υπότροφοι προγραμμάτων κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή συναφών ρυθμίσεων είναι δυνατόν να πραγματοποιούν, ύστερα από απόφαση της ΣΕΜΣ, Τμήμα των σπουδών τους εντασσόμενοι ως υπεράριθμοι στο πρόγραμμα. Αντιστοίχως σπουδαστές του προγράμματος του Τμήματος που εξασφαλίζουν κοινοτική υποτροφία κινητικότητας ή άλλη, μπορούν να πραγματοποιήσουν Τμήμα των σπουδών τους σε κοινοτικό ή άλλο πανεπιστήμιο, συμβεβλημένο με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, ύστερα από απόφαση της ΣΕΜΣ.

5. Διδακτικό προσωπικό

Το διδακτικό προσωπικό του προγράμματος ορίζεται κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12, παρ. 3α-β και 5α του Ν. 2083/92⁷. Οι εξωτερικοί συνεργάτες προτείνονται από το γνωστικό αντικείμενο στον αρμόδιο Τομέα, ο οποίος και εισηγείται στη ΣΕΜΣ. Οι επιμέρους ειδικεύσεις υποβάλλουν κατ' έτος στη ΣΕΜΣ τεκμηριωμένο πρόγραμμα με τα προσφερόμενα από μέλη ΔΕΠ και εξωτερικούς συνεργάτες μαθήματα, με τη θεματολογία, τη βιβλιογραφία και το χαρακτήρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας την οποία σκοπεύουν να ακολουθήσουν. Η ΣΕΜΣ συζητεί τις προτάσεις, φροντίζει για τη συνοχή των προγραμμάτων της δέσμης και για τη δημιουργία των κατάλληλων όρων πραγματοποίησής τους.

6. Διοίκηση

Οι μεταπτυχιακές σπουδές διευθύνονται από τη Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΣΕΜΣ), η οποία συγκροτείται από τους εκπροσώπους των επί μέρους προγραμμάτων (ως ανωτ. παρ. 2), τον Πρόεδρο του Τμήματος, τους Διευθυντές των Τομέων καθώς και εκπροσώπους των διατμηματικών προγραμμάτων, στα οποία συμμετέχει το Τμήμα, και δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών σπουδαστών από όσους μετέχουν στη ΓΣΕΣ. Οι τελευταίοι δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Η ΣΕΜΣ συγκαλείται σε συνεδρίες από τον Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών, θέση που καταλαμβάνει μέλος ΔΕΠ από τις δύο ανώτερες βαθμίδες με απόφαση της ΓΣΕΣ (Ν.

---

⁷ Ν. 2083/92. Άρθρο 12: 3.

- α) τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις που μπορούν να αναλαμβάνουν:
- Μέλη του ΔΕΠ του οικείου τμήματος ή άλλων τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ, ομότιμοι καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, εντεταλμένοι επίκουροι καθηγητές, ή ειδικοί επιστήμονες.
- Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική ή ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα.
- Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο αντικείμενο του ΠΜΣ.

β) Δεν επιτρέπεται στα μέλη ΔΕΠ να απασχολούνται αποκλειστικά σε ΠΜΣ. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής ορίζονται στον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών.

5. α) Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή - υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από εισήγηση της συντονιστικής επιτροπής, τριμελής συμβουλευτική επιτροπή η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου. Η συμβουλευτική επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος ΔΕΠ του οικείου τμήματος και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή ή του αναπληρωτή καθηγητή, ή του επίκουρου καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ από τα οποία μπορεί το ένα να είναι λέκτορας του οικείου τμήματος, εφόσον είναι μόνιμος ή έχει τουλάχιστον τριετή θητεία, ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος κατά τα προβλεπόμενα στη παρ. 3 α' του παρόντος άρθρου.

2454/97, αρ. 6) και την αντιπροσωπεύει στην επιτροπή μεταπτυχιακών σπουδών που λειτουργεί σε επίπεδο ΑΕΙ. Η ΣΕΜΣ εισηγείται τον αριθμό εισακτέων του επομένου έτους με τις αναλογίες για τους υποτρόφους του ΙΚΥ και των ανταλλαγών, επιλέγει τους σπουδαστές κατ' έτος, συντονίζει τα ετήσια προγράμματα της δέσμης, εισηγείται για την απονομή υποτροφιών και ασκεί γενικά εποπτεία της όλης λειτουργίας των μεταπτυχιακών σπουδών. Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους υποβάλλει στη ΓΣΕΣ απολογισμό της πορείας του προγράμματος.

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) για τα μεταπτυχιακά του Τμήματος συνέρχεται τουλάχιστον τέσσερις φορές κάθε χρόνο. Επικυρώνει την εισήγηση της ΣΕΜΣ για τον αριθμό των εισακτέων, γνωστοποιεί στο ΙΚΥ και το ΥΠΕΠΘ τον αριθμό των υποτρόφων που μπορεί να εξυπηρετήσει το πρόγραμμα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, επικυρώνει τις αποφάσεις της ΣΕΜΣ για την επιλογή των επιτυχόντων στις συνεντεύξεις, τη λειτουργία των προγραμμάτων, τη βαθμολογία των σπουδαστών και απονέμει τα μεταπτυχιακά διπλώματα. Επίσης εξουσιοδοτεί τη ΣΕΜΣ για τη διεύθυνση των μεταπτυχιακών σπουδών κατά το ερχόμενο ακαδημαϊκό έτος και την αντιμετώπιση των σχετικών θεμάτων.

Η ΣΕΜΣ διαθέτει γραμματεία με πλήρη απασχόληση. Η γραμματεία τηρεί το μητρώο και το αρχείο των σπουδαστών καθώς και τα πρακτικά των συνεδριών της ΣΕΜΣ, εκδίδει τα αναγκαία πιστοποιητικά και διεκπεραιώνει την αλληλογραφία για τις μεταπτυχιακές σπουδές και τις συνδεδεμένες με αυτές ανταλλαγές σπουδαστών. Επίσης προσφέρει γραμματειακή υποστήριξη στην οργάνωση των επιστημονικών εκδηλώσεων του ΠΜΣ.

7. Διάρθρωση σπουδών

Τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχουν κοινή δομή προγράμματος.

Οι σπουδαστές παρακολουθούν υποχρεωτικώς τα σεμινάρια και συμμετέχουν ενεργώς στις δραστηριότητες του μεταπτυχιακού προγράμματος, καταρτίζουν δε το προσωπικό τους πρόγραμμα σε συνεργασία με τον επόπτη σπουδών τους, ο οποίος ενημερώνει στη συνέχεια γραπτώς τη ΣΕΜΣ.

Επόπτες ορίζονται μέλη ΔΕΠ που δέχονται να συμμετάσχουν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα και προσφέρουν στη διάρκεια των 4 εξαμήνων του Α' Κύκλου ένα τουλάχιστον σεμιναριακό μάθημα. Ο αριθμός μεταπτυχιακών σπουδαστών ανά επόπτη δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 5, με εξαίρεση τα γνωστικά αντικείμενα που έχουν έως 3 μέλη ΔΕΠ. Οι επόπτες επιλέγονται από την εξεταστική επιτροπή σε συνεργασία με τους επιτυχόντες.

Οι υποχρεώσεις των σπουδαστών κατανέμονται ως εξής:

Α' Κύκλος:

Αποτελείται από 4 εξάμηνα (δύο έτη) στα οποία ο φοιτητής συμμετέχει σε 7 σεμινάρια. Μετά την ολοκλήρωση των σεμιναρίων επιπροσθέτως συντάσσει διπλωματική εργασία. Από το σύνολο των σεμιναρίων τα τέσσερα πρέπει να προέρχονται από τον κατάλογο των μαθημάτων της ειδίκευσης στην οποία έχει εγγραφεί ο σπουδαστής ή συγγενών ειδίκευσεων ή από μαθήματα της ίδιας ειδίκευσης σε ομοταγές αναγνωρισμένο ίδρυμα της αλλοδαπής στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα υπόλοιπα σεμινάρια μπορούν να προέρχονται από άλλες ειδίκευσεις του ΠΜΣ του Τμήματος. Ένα ή το πολύ δύο εξ αυτών υπάρχει δυνατότητα να προσφέρονται ως «ελεύθερες σεμιναριακές εργασίες» από μέλη ΔΕΠ του Τμήματός μας ή από εξωτερικούς συνεργάτες, με θέματα εξειδικευμένα, τα οποία δεν προσφέ-

ρονται στο Πρόγραμμα μεταπτυχιακών σεμιναρίων. Ο επόπτης της «ελεύθερης σεμιναριακής εργασίας» παρακολουθεί την εργασία του μεταπτυχιακού φοιτητή ανελλιπώς και συναντάται μαζί του ανά 15ήμερο. Η εργασία παρουσιάζεται γραπτή και ολοκληρωμένη σε ειδικό σεμινάριο στο τέλος του εξαμήνου ή στην επόμενη εξεταστική περίοδο. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής Α΄ Κύκλου έχει δικαίωμα να εκπονήσει μία ή δύο το πολύ ελεύθερες σεμιναριακές εργασίες ανάλογα με την κρίση του επόπτη. Σημειωτέον ότι οι εξωτερικοί συνεργάτες του ΠΜΣ εάν προσφέρουν θέματα τα οποία μπορεί να ενδιαφέρουν περισσότερους από ένα μεταπτυχιακούς φοιτητές, αυτά εντάσσονται στα σεμιναριακά μαθήματα του Τμήματος, όπως τούτο έχει αποφασισθεί και εγκριθεί από την ΣΕΜΣ. Τα σεμιναριακά μαθήματα που προσφέρονται ανά ειδικευση στα πλαίσια του ΠΜΣ του Τμήματος ανά διετία είναι τουλάχιστον 8. Η θεματολογία και η βιβλιογραφία των μαθημάτων περιέχονται στον παρόντα οδηγό σπουδών, ο οποίος διανέμεται στους σπουδαστές το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου. Ο πρώτος Κύκλος τερματίζεται με την υποβολή μεταπτυχιακής εργασίας με πρωτότυπες συμβολές, ενδεικτικές συνθετικής ικανότητας. Η συνεκτίμηση της επιτυχούς παρακολούθησης των σεμιναρίων και της μεταπτυχιακής εργασίας οδηγεί στη χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος. Οι σεμιναριακές εργασίες αντιστοιχούν σε 10 διδακτικές μονάδες (ECTS) η καθεμία και η διπλωματική σε 50.

Τα σεμινάρια είναι εξαμηνιαία. Διδάσκονται επί δίωρο κάθε εβδομάδα με ελάχιστο αριθμό οκτώ μαθημάτων ανά εξάμηνο. Κατά την έναρξη των μαθημάτων ο διδάσκων αναλύει το πρόγραμμα του σεμιναρίου, προσδιορίζει τα επί μέρους θέματα που θα εξετασθούν, κατανέμει τις υποχρεώσεις και τις εργασίες των μετεχόντων και υποδεικνύει την αναγκαία βιβλιογραφία.

Πρόγραμμα σεμιναρίων

Προϊστορική Αρχαιολογία

Υποχρεωτικά

- Θέματα εμβάθυνσης στην Παλαιολιθική και Μεσολιθική εποχή
- Θέματα εμβάθυνσης στην Νεολιθική εποχή
- Θέματα εμβάθυνσης στο Περιβάλλον των Προϊστορικών Χρόνων
- Θέματα εμβάθυνσης στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού
- Θέματα εμβάθυνσης στο Μινωϊκό Πολιτισμό
- Θέματα εμβάθυνσης στο Μεσοελλαδικό Πολιτισμό
- Θέματα εμβάθυνσης στο Μυκηναϊκό Πολιτισμό
- Θέματα εμβάθυνσης στον Κυπριακό Πολιτισμό

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Αρχαιομετρία
- Διαχείριση Μνημείων
- Θρησκευσιολογία
- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Αρχαία κείμενα
- Άλλα

Κλασική Αρχαιολογία

Υποχρεωτικά

- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία των Πρώιμων Ιστορικών και Αρχαϊκών χρόνων
- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία των Κλασικών Χρόνων
- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων
- Επιγραφική
- Νομισματική
- Αρχαία Κείμενα
- Αρχαία Ιστορία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Διαχείριση Μνημείων
- Αρχαιομετρία
- Γεωλογία
- Μουσειολογία
- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Άλλα

Βυζαντινή Αρχαιολογία

Υποχρεωτικά

- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία και Τέχνη της Παλαιοχριστιανικής Περιόδου
- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία και Τέχνη της Βυζαντινής Περιόδου
- Θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαιολογία και Τέχνη της Μεταβυζαντινής Περιόδου
- Βυζαντινή Ιστορία
- Βυζαντινή Φιλολογία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Νομισματική
- Επιγραφική
- Μουσειολογία
- Διαχείριση Μνημείων
- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Θέματα Θεολογικής Ερμηνείας
- Άλλα

Ιστορία Τέχνης

Υποχρεωτικά

Ευρωπαϊκή Τέχνη

- Η Τέχνη της Αναγέννησης
- Η Τέχνη του Μπαρόκ
- Η Τέχνη του 19ου αιώνα

Νεοελληνική τέχνη

- Η Επτανησιακή Τέχνη
- Η Ελληνική Ζωγραφική του 20ού Αιώνα
- Η Γενιά του '30
- Η Ελληνική Εκδοχή των Αναζητήσεων της Μοντέρνας και Μεταμοντέρνας Τέχνης
- Η Νεοελληνική Αρχιτεκτονική

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Διαχείριση μνημείων
- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Άλλα

Ιστορία της Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας

Υποχρεωτικά

- Αρχαίοι, Κλασικοί Χρόνοι
- Ελληνιστικοί Χρόνοι
- Ρωμαϊκή Ιστορία
- Ο Κόσμος της Ύστερης Αρχαιότητας
- Αρχαία Ελληνική Φιλολογία
- Λατινική Φιλολογία
- Κλασική Αρχαιολογία
- Επιγραφική
- Νομισματική

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Ιστορία του Δικαίου
- Παπυρολογία
- Κοινωνιολογία, Πολιτειολογία
- Βυζαντινή Ιστορία
- Βυζαντινή Αρχαιολογία
- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Άλλα

Βυζαντινή Ιστορία

Υποχρεωτικά

- Πρώιμη Βυζαντινή περίοδος
- Μέση Βυζαντινή περίοδος
- Ύστερη Βυζαντινή περίοδος
- Διαχρονικά με έμφαση στην ιστοριογραφία, Διπλωματική, Αγιολογία, Επιγραφική, Νομισματική, Παπυρολογία, Χαρτογραφία και Ιστορική Γεωγραφία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Βυζαντινή Φιλολογία
- Βυζαντινή Αρχαιολογία
- Βυζαντινή Τέχνη
- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Άλλα

Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

Υποχρεωτικά

Νέου Ελληνισμού:

- Κοινωνικές, Οικονομικές, Ιστορικοανθρωπολογικές Προσεγγίσεις της Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- Συλλογικότητες και Αστικοί θεσμοί κατά την περίοδο της βενετικής κυριαρχίας στον ελληνικό χώρο.

Νεώτερου Ελληνισμού

- Δημόσια Ιστορία
- Θεωρία της Ιστορίας
- Νεοελληνική Ιστορία: Ζητήματα Πηγών
- Νεοελληνική Ιστορία: Ζητήματα Μεθοδολογίας

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Ευρωπαϊκή Ιστορία
- Κοινωνική Ιστορία
- Βοηθητικές Επιστήμες της Ιστορίας
- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Άλλα

Ευρωπαϊκή Ιστορία

Υποχρεωτικά

- Πολιτική, κοινωνικοοικονομική και πολιτισμική ιστορία της Ευρώπης από το Μεσαίωνα ως τον 20ό αιώνα
- Λατινική Παλαιογραφία

Επιλεγόμενα

(προσφέρονται εναλλακτικά δύο ή περισσότερα αλλά το Πρόγραμμα διατηρεί το δικαίωμα εισαγωγής και άλλων εξειδικευμένων σεμιναρίων)

- Εφαρμογές Νέων Τεχνολογιών
- Θεωρία της Ιστορίας
- Ιστοριογραφία
- Άλλα

Οι σπουδαστές καθορίζουν το πρόγραμμα των μαθημάτων τους σε συνεργασία με τον επόπτη κατά τις ρυθμίσεις του εσωτερικού κανονισμού. Είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς τα σεμινάρια και να ακολουθούν τους κανονισμούς κάθε σεμιναρίου και τις οδηγίες του διδάσκοντος. Σπουδαστής που θα απουσιάσει αδικαιολογήτως πέραν των τριών συναντήσεων σε κάθε σεμινάριο χάνει το δικαίωμα

της παρακολούθησής του. Οι σπουδαστές παρακολουθούν υποχρεωτικώς και τις διαλέξεις ή τις επιστημονικές συναντήσεις που οργανώνει η επιτροπή του προγράμματος. Τέλος οι σπουδαστές, για λόγους ειδικής ενημέρωσης που επιβάλλει η κατεύθυνση σπουδών και μετά από απόφαση της ΣΕΜΣ, είναι δυνατόν να παρακολουθήσουν εξειδικευμένα σεμινάρια ή και ειδικά προπτυχιακά μαθήματα σε άλλα Τμήματα του αυτού ή άλλου ΑΕΙ. Η παρακολούθηση προπτυχιακών μαθημάτων δεν υποκαθιστά σε καμία περίπτωση τα μεταπτυχιακά σεμινάρια.

Ο σπουδαστής κατά το πρώτο έτος μπορεί να παρακολουθήσει τρία σεμινάρια σε κάθε εξάμηνο, ενώ κατά το δεύτερο έτος, στο οποίο προετοιμάζει τη διπλωματική του εργασία, ένα σεμινάριο. Για να θεωρηθεί επιτυχής η παρακολούθηση σεμιναρίων ο σπουδαστής οφείλει να έχει συγκεντρώσει κατά μέσον όρο βαθμό οκτώ. Εάν δεν συγκεντρώσει το βαθμό αυτό στο ένα τρίτο των σεμιναρίων, τότε απορρίπτεται. Ο σπουδαστής δεν είναι δυνατόν να παρακολουθήσει το δεύτερο έτος, αν δεν έχει ολοκληρώσει την παρακολούθηση τουλάχιστον τεσσάρων σεμιναρίων κατά το πρώτο έτος. Ο Α' Κύκλος είναι δυνατόν να ολοκληρωθεί σε τρία έτη. Για κάθε επί πλέον εξάμηνο απαιτείται πρόταση του επόπτη των σπουδών.

Στο τέλος της φοίτησής του στον Α' Κύκλο σπουδών ο σπουδαστής καταθέτει εργασία στο κύριο μάθημα, επιστημονική και με συμβολές στην έρευνα, 55000 περίπου λέξεων (100 δακτ. σελ.). Η εργασία αυτή κρίνεται από διμελή επιτροπή, την οποία αποτελούν ο επόπτης σπουδών και ένας από τους διδάσκοντες στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Σημειώνεται ότι μέλος ΔΕΠ άλλου Τμήματος μπορεί να οριστεί ως Β' βαθμολογητής διπλωματικής εργασίας ειδίκευσης, εφόσον υπάρχει σχετική τεκμηριωμένη πρόταση του επόπτη. Εξάλλου, οι επόπτες μεταπτυχιακών εργασιών ειδίκευσης είναι υποχρεωμένοι εντός τριμήνου από την ημερομηνία κατάθεσης της τελικής μορφής της εργασίας στη γραμματεία του ΠΜΣ και εν συνεχεία στον επόπτη, να καταθέτουν εισήγηση και να προτείνουν Β' βαθμολογητή, για τη διπλωματική εργασία. Αν η προθεσμία παρέλθει χωρίς αποτέλεσμα, το θέμα συζητείται στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία μπορεί να ορίσει αντικαταστάτη. Τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την 1η Ιουνίου και 1η Δεκεμβρίου εκάστου έτους, οπότε και εγκρίνονται οι διπλωματικές εργασίες, ο επόπτης σπουδών υποβάλλει αίτημα στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών για τον ορισμό του Β' βαθμολογητή. Η διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία Α' Κύκλου βαθμολογείται με το μέσο όρο της βαθμολογίας που προτείνουν οι δύο βαθμολογητές. Σε περίπτωση απόκλισης πέραν των τριών βαθμών, επιλαμβάνεται του θέματος η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών. Τέλος, ο βαθμός του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης προκύπτει με ποσοστό 50% από το βαθμό στις επτά σεμιναριακές εργασίες και 50% από το βαθμό της διπλωματικής εργασίας. Οι διπλωματικές εργασίες αξιολογούνται με βαθμό της κλίμακας από 8 (οκτώ) -10 (δέκα) με ενδιάμεσες διαβαθμίσεις. Επιτυχής θεωρείται η αποφοίτηση με συνολικό βαθμό όχι χαμηλότερο του 8 (οκτώ).

Όσοι σπουδαστές δεν ολοκληρώσουν τον Α' Κύκλο σε τρία έτη θεωρούνται ανενεργοί. Ο σπουδαστής είναι δυνατό να ενεργοποιηθεί μετά από αίτησή του και πρόταση του επόπτη και υποχρεούται να ολοκληρώσει τον Α' Κύκλο σε ένα έτος.

Στο τέλος κάθε χρόνου προβλέπεται η οργάνωση ημερίδας κατά την οποία παρουσιάζονται με μορφή ανακοινώσεων οι εργασίες των μεταπτυχιακών σπουδαστών, καθώς και τα προσωρινά συμπεράσματα διδακτορικών διατριβών εν εξελίξει. Η ημερίδα αυτή είναι δημόσια και γνωστοποιείται, με κατάλληλο τρόπο, στα μέλη της αντίστοιχης επιστημονικής κοινότητας. Αντί ημερίδας είναι δυνατό να οργανώνονται κανονικής διάρκειας μεταπτυχιακά σεμινάρια Β' Κύκλου στα οποία οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν ενώπιον και της τριμελούς επιτροπής τους την πορεία της εκπονούμενης διατριβής και τα προσωρινά συμπεράσματά τους.

Β' Κύκλος:

Οι αιτήσεις για ένταξη στον Β' Κύκλο εξετάζονται δύο φορές το χρόνο, τον Ιούνιο και το Δεκέμβριο, στις τακτικές συναντήσεις της ΣΕΜΣ.

Η εισαγωγή στο Β' Κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών γίνεται ύστερα από απόφαση της ΣΕΜΣ η οποία πρέπει να συνεκτιμήσει:

- το σύνολο της βαθμολογίας στα σεμινάρια του Α' Κύκλου
- την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας
- την εισήγηση του επόπτη σπουδών
- την τεκμηριωμένη πρόταση διδακτορικής διατριβής

Κάτοχοι μεταπτυχιακών διπλωμάτων ομοταγών ιδρυμάτων, αντιστοίχων με τους πραγματοποιούμενους στο πρόγραμμα κλάδων, μπορούν ύστερα από απόφαση της ΣΕΜΣ και σχετική εισήγηση της εξεταστικής επιτροπής, η οποία σε συνέντευξη διερευνά τις δυνατότητες εκπόνησης από αυτούς διατριβής, να πραγματοποιήσουν μόνο τον Β' Κύκλο σπουδών, εφόσον μέλος ΔΕΠ δέχεται να αναλάβει την εποπτεία τους. Οι αιτήσεις υποβάλλονται από 1-20 Νοεμβρίου και συνέντευξη πραγματοποιείται κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου. Επισημαίνεται ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την εισαγωγή στον Β' Κύκλο είναι η κατάθεση στη γραμματεία του ΠΜΣ Διπλώματος Ειδίκευσης Α' Κύκλου Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ως χρόνος εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής ορίζεται η τριετία. Για να παραταθεί το διάστημα αυτό χρειάζεται αιτιολογημένη έκθεση του επόπτη της διδακτορικής διατριβής. Ο Κύκλος αυτός οδηγεί στην απόκτηση διδακτορικού διπλώματος.

Όσοι σπουδαστές δεν ολοκληρώσουν τη διατριβή τους σε πέντε χρόνια θεωρούνται ανενεργοί. Είναι δυνατό να ενεργοποιηθούν μετά από αίτησή τους και μετά από πρόταση της συμβουλευτικής επιτροπής και υποχρεούνται να υποβάλουν τη διατριβή τους σε δύο έτη.

Οι σπουδαστές δικαιούνται να αναστείλουν τις σπουδές τους για σοβαρούς λόγους (στράτευση, ασθένεια, κ.α.). Ο χρόνος της αναστολής δεν πρέπει να υπερβαίνει τα δύο έτη καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους (Α' και Β' Κύκλος)· η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από τη σύμφωνη γνώμη του επόπτη. Εξυπακούεται ότι ο χρόνος της αναστολής δεν πρέπει να συμπίπτει με τον χρόνο της αδράνειας.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες εκπονούν τη διδακτορική τους διατριβή με την παρακολούθηση τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής η οποία ορίζεται από την ΣΕΜΣ, μετά από εισήγηση του επόπτη, και επικυρώνεται από τη ΓΣΕΣ.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να συνεργάζονται με τα μέλη της τριμελούς επιτροπής και να υποβάλλουν στο τέλος κάθε εξαμήνου έκθεση για την πορεία της έρευνάς τους. Οι επιβλέποντες ενημερώνουν τη ΣΕΜΣ για την πορεία αυτή συμπληρώνοντας ειδική κατάσταση, που διανέμεται κάθε χρόνο από τη γραμματεία μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος και περιλαμβάνει τους Μ.Φ Β' Κύκλου της ειδίκευσής τους. Παράλειψη εκ μέρους του υποψηφίου να καταθέσει έκθεση επί ένα χρόνο, χωρίς αιτιολογία, συνεπάγεται την διαγραφή του από το Β' Κύκλο. Υποχρεούται επίσης να παρακολουθεί το πρόγραμμα ειδικών διαλέξεων ή μεταπτυχιακών σεμιναρίων Β' Κύκλου που ορίζει το πρόγραμμα.

Μετά την κατάθεση της διδακτορικής διατριβής που συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση ότι κατατίθεται για πρώτη φορά, η τριμελής επιτροπή υποβάλλει εντός τριμήνου στην ΣΕΜΣ αίτηση συγκρότησης επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Αν η προθεσμία παρέλθει χωρίς αποτέλεσμα, το θέμα συζητείται στη Μεταπτυχιακή Επιτροπή, η οποία μπορεί να ο-

ρίσει αντικαταστάτη. Παράλληλα, υποβάλλει εισηγητική έκθεση η οποία διαβιβάζεται στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής καθώς και στον υποψήφιο, 30 ημέρες πριν από την προφορική δοκιμασία του υποψηφίου.

Η προφορική δοκιμασία του υποψηφίου είναι δημόσια και αναγγέλλεται με ανακοινώσεις και προσκλήσεις προς το διδακτικό προσωπικό, τους φοιτητές και τα μέλη της επιστημονικής κοινότητας. Δέον όπως έχει επίσημο και πανηγυρικό χαρακτήρα. Το πρακτικό της επταμελούς επιτροπής θα πρέπει να κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ.

Μεταδιδακτορικό

Η ΣΕΜΣ στη συνεδρία της 22-5-2003 αποφάσισε ότι το Τμήμα θα δέχεται στο πλαίσιο του ΠΜΣ να υιοθετεί μεταδιδάκτορες ερευνητές για την διεξαγωγή της έρευνάς τους, εφόσον μέλος ΔΕΠ του Τμήματος αναλαμβάνει με γραπτή διαβεβαίωση την εποπτεία εκάστου μεταδιδάκτορα ερευνητή μετά από αίτηση του υποψηφίου στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η μεταδιδακτορική αυτή έρευνα μπορεί να διαρκέσει από ένα έως τρία ακαδημαϊκά έτη. Ο μεταδιδάκτορας ερευνητής οφείλει να καταθέτει γραπτή έκθεση της πορείας της έρευνάς του στο τέλος εκάστου ακαδημαϊκού έτους, συνοδευόμενη από σχετική έκθεση του επόπτη καθηγητή. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνάς του ο μεταδιδάκτορας ερευνητής καταθέτει στη γραμματεία του ΠΜΣ συνοπτική έκθεση των αποτελεσμάτων της, έκτασης τουλάχιστον 6.000 λέξεων, που θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ στο διαδίκτυο. Η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της έρευνας θα γίνεται μετά την υποβολή της τελικής έκθεσης. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές του Τμήματος οφείλουν να αναφέρουν τη συναφή ιδιότητά τους στις δημοσιεύσεις που πραγματοποιούν επί του αντικειμένου της έρευνάς τους.

8. Μεταβατικές ρυθμίσεις

Ο κανονισμός αυτός ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 1996-97. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οι οποίοι φοιτούσαν στο προϋπάρχον Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Τμήματος εντάχθηκαν αυτομάτως στο νέο πρόγραμμα. Οι σπουδαστές Β' Κύκλου συνεχίζουν υπό την καθοδήγηση των επιτροπών που έχουν ήδη οριστεί.

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

<i>ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p>Προϊστορικό Αιγαίο: Το θαλάσσιο περιβάλλον <i>Α. Καραλή – Γ. Φερεντίνος</i> Prehistoric Aegean: Marine Environment <i>L. Karali – G. Ferentinos</i></p>	0801
<p><i>Η αρχιτεκτονική στην εικονογραφία της προϊστορικής Κρήτης και Κύπρου, με έμφαση στην Υστερη Χαλκοκρατία</i> <i>Ε. Μαντζουράνη</i></p> <p>The architecture in the iconography of prehistoric Crete and Cyprus, with emphasis in the Late Bronze Age <i>E. Mantzourani</i></p>	0803
<i>ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p>Η ιστορία της προϊστορικής έρευνας στην Ευρώπη και την Ελλάδα κατά τον 19ο και 20ό αιώνα: Παλαιολιθική και Νεολιθική Εποχή <i>Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη</i></p> <p>The history of Prehistoric archaeology in Europe and Greece during the 19th and 20th centuries. Paleolithic and Neolithic Era <i>G. Kourtessi-Filippaki</i></p>	0802
<p>Ταφική αρχαιολογία του Πρώιμου Αιγαίου <i>Γ. Παπαδάτος</i></p> <p>Mortuary archaeology of the EBA Aegean <i>J. Papadatos</i></p>	0804
<p>Αναζητώντας τη χρήση αινιγματικών αντικειμένων από το χώρο του Αιγαίου της Εποχής του Χαλκού <i>Α. Πλάτων</i></p> <p>Looking for the function of enigmatic objects from the Bronze Age Aegean <i>L. Platon</i></p>	0806
<p>Ο πόλεμος στο Αιγαίο κατά την Εποχή του Χαλκού <i>Ν. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα</i></p> <p>The War in the Aegean Bronze Age <i>N. Polychronakou-Sgouritsa</i></p>	0808

ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

<i>ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p><i>Προκλασικά ιερά των Κυκλάδων και της Κρήτης</i> <i>N. Κούρου</i></p> <p>Pre-Classical Sanctuaries in the Cyclades and Crete <i>N. Kourou</i></p>	0805
<p>Η τέχνη και αρχιτεκτονική του Πελοποννησιακού πολέμου <i>Ο. Παλαγγιά</i></p> <p>Art and Architecture during the Peloponnesian War <i>O. Palaggia</i></p>	0807
<i>ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p>Η Ανδρική Μορφή στην Ολόγλυφη Μνημειακή Ελληνική Γλυπτική Τυπολογία-Τεχνοτροπικά Γνωρίσματα- Λειτουργία-Ερμηνεία <i>Γ. Κοκκορού-Αλευρά</i></p> <p>The Male Figure in the Monumental Greek Sculpture in the Round. Typology-Style-Function-Interpretation <i>G. Kokkorou-Alevras</i></p>	0810
<p>Ιερά και αναθήματα <i>Α. Παλαιοκρασσά</i></p> <p>Sanctuaries and Votive Offerings. <i>L. Paleocrassa</i></p>	0812
<p>Θέματα Τοπογραφίας και Αρχιτεκτονικής της Αττικής κατά την Κλασική και Ελληνιστική Εποχή <i>Ε. Πέππα-Παπαϊωάννου – Τ. Τανούλας</i></p> <p>Topics from the Topography and Architecture of Attica during the Classical and Hellenistic Age <i>E. Peppra-Papaiouannou – T. Tanulas</i></p>	0814
<p>Κυκλάδες και Ανατολική Ελλάδα: Θέματα κεραμικής και εικονογραφίας <i>Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά – Α. Α. Λαιμού</i></p> <p>Cyclades and East Greece: Pottery workshops and iconographical issues <i>E. Simantoni-Bournia – A. A. Laimou</i></p>	0816

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

<i>ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p>Βυζαντινή μικροτεχνία: πρώτες ύλες και τεχνικές <i>Πλ. Πετρίδης</i></p> <p>Byzantine Minor Arts: resources and production techniques <i>Pl. Petridis</i></p>	0809
<p><i>ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ «ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ»</i> Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα: Εποχή κοινωνικών αλλαγών, εδαφικών ανακατατάξεων και άνθησης του πνευματικού βίου και της τέχνης. <i>Α. Κόλια-Δερμιτζάκη – Σ. Καλοπίση-Βέρτη</i> (σε συνεργασία με τη Χρ. Αγγελίδη. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών / Ε.Ι.Ε.)</p> <p><i>INTERDISCIPLINARY POSTGRADUATE SEMINAR “NIKOS OIKONOMIDES”</i> Eleventh-century Byzantium: A period of social reshaping, territorial changes and flourishing of intellectual life and arts <i>A. Kolia-Dermitzaki – S. Kalopisi-Verti</i> (in collaboration with Chr. Angelidi. Institute for Byzantine Research / National Hellenic Research Foundation)</p>	0811
<i>ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p>Καλλιτεχνική δημιουργία στην μεσοβυζαντινή περίοδο: Κέντρο και περιφέρεια <i>Ν. Γκιολές – Β. Κέπετζη</i></p> <p>Cultural activity in Middle- Byzantine period: the presence of the metropolitan art in the periphery <i>N. Gioles - V. Kepetzi</i></p>	0818
<p>Κέντρα λατρείας στην Κωνσταντινούπολη και οι εικόνες τους <i>Χ. Κωνσταντινίδη</i></p> <p>Cultural Centers in Constantinople and their Icons <i>Ch. Konstantinidi</i></p>	0820
<p>Βυζάντιο και Δύση στην τέχνη της Κύπρου (12ος-16ος αι.) <i>Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου</i></p> <p>Byzantium and the West in the Art of Cyprus (12th-16th centuries) <i>M. Constantoudaki-Kitromilides</i></p>	0822
<p><i>ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ «ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ»</i> Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα: Εποχή κοινωνικών αλλαγών, εδαφικών ανακατατάξεων και άνθησης του πνευματικού βίου και της τέχνης <i>Α. Κόλια-Δερμιτζάκη – Σ. Καλοπίση-Βέρτη</i> (σε συνεργασία με τη Χρ. Αγγελίδη. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών / Ε.Ι.Ε.)</p> <p><i>INTERDISCIPLINARY POSTGRADUATE SEMINAR “NIKOS OIKONOMIDES”</i> Eleventh-century Byzantium: A period of social reshaping, territorial changes and flourishing of intellectual life and arts <i>A. Kolia-Dermitzaki– S. Kalopisi-Verti</i> (in collaboration with Chr. Angelidi. Institute for Byzantine Research / National Hellenic Research Foundation)</p>	0811

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
<p>Εικαστικές παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο της Αθήνας, 1974-2004: Η τέχνη στο δημόσιο χώρο και η σχέση της με την εικόνα και την εξέλιξη της σύγχρονης μητρόπολης. <i>Κ. Χ. Κανελλοπούλου</i></p> <p>Artistic interventions in the public space of Athens, 1974-2004: Public art and its relationship with the image and the evolution of the contemporary metropolis <i>Ch. Kanellou</i></p>	0813
<p>Η Γλυπτική του Νεοκλασικισμού <i>Δ. Μαρκάτου</i></p> <p>The Sculpture of Neoclassicism <i>D. Markatou</i></p>	0815
<p>Η ζωγραφική του Nicolas Poussin και οι ιδέες του περί ζωγραφικής. Οι απαρχές της θεωρίας της ζωγραφικής στη Γαλλία <i>Ε. Μαυρομιχάλη</i></p> <p>Nicolas Poussin's painting and his ideas on painting. The beginnings of the French theory of painting <i>E. Mavromichali</i></p>	0817
<p>Ευρωπαϊκή και ελληνική χαρακτική: 18ος-19ος αι. <i>Δ. Παυλόπουλος</i></p> <p>European and Greek Prints: 18th-19th cent. <i>D. Pavlopoulos</i></p>	0819

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Η ζωγραφική του Delacroix και οι ιδέες του για τη χρωματική σύνθεση του πίνακα
Ε. Μαυρομιχάλη

Delacroix's painting and his ideas on colour composition
Ε. Μavromichali

0824

Ευρωπαϊκή και ελληνική χαρακτική: 20ός αι.
Δ. Παυλόπουλος

European and Greek Prints: 20th cent.
Δ. Pavlopoulos

0826

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ιστορική και αρχαιολογική προσέγγιση της υστερορωμαϊκής Αθήνας μέσα από τον Βίο του Πρόκλου Ι
Π. Αθανασιάδη

A historical and archaeological approach of late Roman Athens through the Life of Proclus I
P. Athanassiadi 0821

Αποθέωση και λατρεία των ηγεμόνων στον ελληνιστικό και ρωμαϊκό κόσμο: τρέχουσες τάσεις και ανοιχτά προβλήματα
Κ. Μπουραζέλης – Σ. Ανεζίρη

Deification and cult of the rulers in the Hellenistic and Roman World: Current views and open problems
K. Bursaelis – S. Aneziri 0823

Οι ολιγαρχικοί σε πόλεις της Δηλιακής -Αθηναϊκής Συμμαχίας. Η συμβολή τους στην ανάπτυξη και κατάλυσή της
Α. Ραμού-Χασιιάδη

The oligarchs allies of Athens. Their contribution to the growth and the collapse of the Delian-Athenian League
A. Ramou-Chapsiadi 0825

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ιστορική και αρχαιολογική προσέγγιση της υστερορωμαϊκής Αθήνας μέσα από τον Βίο του Πρόκλου ΙΙ
Π. Αθανασιάδη

A historical and archaeological approach of late Roman Athens through the Life of Proclus ΙΙ
P. Athanassiadi 0828

Το Γυμνάσιο κατά τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους: επιγραφικές μαρτυρίες για το θεσμό και τη λειτουργία του
Σ. Ανεζίρη

The *Gymnasion* in the Hellenistic and Roman age: epigraphic testimonia on the institution and its function”
S. Aneziri 0830

<p>Η Αθήνα τον 6ο π.Χ. αι. <i>N. Μπιργάλιας</i></p> <p>Athens in 6th Century B.C. <i>N. Birgalias</i></p>	0832
<p>Η θέση της ηγεμονίδας στην αρχαία πολιτειακή πράξη και την νομισματική <i>K. Μπουραζέλης – Σ. Ψωμά</i></p> <p>Female members of ancient dynasties, politics and numismatics <i>K. Buraselis – S. Psoma</i></p>	0832
<p>Επιγραφική ρωμαϊκών χρόνων. Λατινικές και ελληνικές επιγραφές (δόγματα της Συγκλήτου, επιστολές αυτοκρατόρων, ψηφίσματα ελληνικών πόλεων) <i>A. Ριζάκης</i></p> <p>Epigraphy of the Roman age. Latin and Greek inscriptions (<i>senatus consulta</i>, imperial letters, decrees of the Greek cities) <i>A. Rizakis</i></p>	0834

BYZANTINΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

<i>ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p>Ιστορική Χαρτογράφηση: εκκλησιαστική διοίκηση <i>B. Κουταβά-Δελιβοριά</i></p> <p>Drawing historical maps: ecclesiastical administration <i>B. Koutava-Delivoria</i></p>	0827
<p><i>ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ «ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ»</i> Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα: Εποχή κοινωνικών αλλαγών, εδαφικών ανακατατάξεων και άνθησης του πνευματικού βίου και της τέχνης.</p> <p><i>A. Κόλια-Δερμιτζάκη – Σ. Καλοπίση-Βέρτη</i> (σε συνεργασία με τη Χρ. Αγγελίδη, Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών / E.I.E.)</p> <p><i>INTERDISCIPLINARY POSTGRADUATE SEMINAR “NIKOS OIKONOMIDES”</i> Eleventh-century Byzantium: A period of social reshaping, territorial changes and flourishing of intellectual life and arts.</p> <p><i>A. Kolia-Dermitzaki – S. Kalopisi-Verti</i> (in collaboration with Chr. Angelidi. Institute for Byzantine Research / National Hellenic Research Foundation)</p>	
Ημερίδα υποψηφίων διδασκτόρων Βυζαντινής Ιστορίας – Χειμερινό εξάμηνο	
<i>ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
<p>Όψεις της καθημερινής ζωής στο Βυζάντιο <i>Φλ. Ευαγγελάτου-Νοταρά</i></p> <p>Aspects of Everyday Life in Byzantium <i>Fl. Evangelatou-Notara</i></p>	0836
<p>Ζητήματα Βυζαντινής Διπλωματίας. <i>Αικ. Καραπλή</i></p> <p>Issues of Byzantine Diplomacy <i>A. Karapli</i></p>	0838
<p>Τα έγγραφα της υστεροβυζαντινής περιόδου: κρατικές και ιδιωτικές πράξεις 11ου-15ου αι. <i>Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη</i></p> <p>Byzantine documents 11th to 15th century: state and private <i>acts</i>. <i>Tr. Maniati-Kokkini</i></p>	0840
<p>Βυζαντινή Αγιολογία <i>Κ. Μέντζου-Μειμάρη</i></p> <p>Byzantine Hagiography <i>K. Mentzou-Meimari</i></p>	0842
<p>Γυναίκες και εξουσία στο Βυζάντιο <i>Κ. Νικολάου</i></p> <p>Women and power in Byzantium <i>K. Nikolaou</i></p>	0844

<p>Η εποχή της Εικονομαχίας. Εποχή πολιτικών, κοινωνικών και θρησκευτικών αναταράξεων <i>Ειρ. Χρήστου</i></p> <p>The iconoclast era. Times of political, social and religious turbulences <i>Eir. Christou</i></p>	0846
<p><i>ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ «ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ»</i> Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα: Εποχή κοινωνικών αλλαγών, εδαφικών ανακατατάξεων και άνθησης του πνευματικού βίου και της τέχνης <i>Α. Κόλια-Δερμιτζάκη – Σ. Καλοπίση-Βέρτη</i> (σε συνεργασία με τη Χρ. Αγγελίδη, Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών / Ε.Ι.Ε.)</p> <p><i>INTERDISCIPLINARY POSTGRADUATE SEMINAR “NIKOS OIKONOMIDES”</i> Eleventh-century Byzantium: A period of social reshaping, territorial changes and flourishing of intellectual life and arts <i>A. Kolia-Dermitzaki – S. Kalopisi-Verti</i> (in collaboration with Chr. Angelidi. Institute for Byzantine Research / National Hellenic Research Foundation)</p>	0811

* Το σεμινάριο αντιστοιχεί σε ένα εξάμηνο

ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

<i>ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
Έλληνες και Σέρβοι κατά το πρώτο τέταρτο του 19ου αιώνα. Μία σύγκριση κοινωνιών και επαναστάσεων <i>Μ. Ευθυμίου</i>	
Greeks and Serbs during the first quarter of the 19th century. A Comparison of Societies and Revolutions <i>M. Efthymiou</i>	0831
Σεμινάριο εμβάθυνσης σε θέματα Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας (για υποψήφιους διδάκτορες και σπουδαστές Α΄ κύκλου σε στάδιο σύνταξης διπλ. εργασίας) <i>Ο. Κατσιαρδή-Hering</i>	
Advanced study on subjects of Modern Greek History (for PhD. Candidates and students working on their master thesis) <i>O. Katsiardi-Hering</i>	0833
Η Ελλάδα ως μεσογειακή δύναμη, 19ος-20ός αιώνες: γεωγραφικές, στρατηγικές, ιστοριογραφικές παράμετροι <i>Ε. Χατζηβασιλείου</i>	
Greece as a Mediterranean power, 19th- 20th centuries: geographical, strategic, historiographical dimensions <i>E. Hatzivassiliou</i>	0835
Αρχειακά τεκμήρια και κοινωνική ιστορία των Ρωμιών της Πόλης <i>Κ. Γαβρόγλου, Καθηγητής ΜΙΘΕ – Ε. Κάννερ</i>	
Archives and Social History of the Istanbul Greek Orthodox Communities <i>K. Gavroglou, Professor MITHE – E. Kanner</i>	0837
<i>ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>	
Κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις κατά την οθωμανική περίοδο: τα οθωμανικά ιεροδικαστικά αρχεία (16ος – 17ος αι.) <i>Π. Κονόρτας</i>	
Social and Economic Relations during the Ottoman Era: The Ottoman sicills (16th - 17th cent.) <i>P. Konortas</i>	0848
Από τη Βενετία στο Λεβάντε: θεσμοί, κοινωνία, πολιτισμός <i>Κωνσταντινίδου Κατερίνα</i>	
From Venice to the Levant: institutions, society, civilization <i>Konstantinidou Katerina</i>	0850
Αστικές Κοινότητες και Αγροτικές Εγκαταστάσεις Ελλήνων στη Δυτική Μεσόγειο, 15ος-18ος αι. <i>Α. Παπαδιά-Λάλα</i>	
Urban Communities and Rural Settlements of Greeks in the Western Mediterranean, 15th- 18th centuries <i>A.Papadia-Lala</i>	0852

Φύση, Περιβάλλον και Ιστορία – Περιβαλλοντική Ιστορία <i>B. Σειρηνίδου</i>	
Nature, Environment and History – Environmental History <i>V. Seirinidou</i>	0854
Υγεία και Πόλη <i>K. Γαρδίκας</i>	
Health and the city <i>K. Gardikas</i>	0856
Η Ιστορία του Πανεπιστημίου <i>A. Λιάκος (από κοινού με τον Κ. Γαβρόγλου-ΜΙΘΕ)</i>	
The History of the University <i>A. Liakos (in common with K. Gavroglou)</i>	0858
Πρόσβαση και αξιοποίηση πρωτογενών πηγών για την ελληνική ιστορία του 20ού αιώνα (Μέρος Β')	
<i>E. Χατζηβασιλείου</i>	
Access and utilization of primary sources for the Greek history of the twentieth century (Part II)	
<i>E. Hatzivassiliou</i>	0860

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

<i>ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>
<p>Νέα πολιτισμική ιστορία και η συγκρότηση της πρώιμης νεωτερικότητας. Τέσσερεις ιστορικοί: Natalie Zemon Davis, Carlo Ginzburg, Roger Chartier, Robert Scribner <i>Κ. Γαγανάκης</i></p> <p>New cultural history and the construction of the early modern period. Four historians: Natalie Zemon Davis, Carlo Ginzburg, Roger Chartier, Robert Scribner <i>C. Gaganakis</i></p>
<p>Προμαρξικός σοσιαλισμός <i>Ι. Δημάκης</i></p> <p>Premarxian Socialism <i>I. Dimakis</i></p>
<p>Οι σταυροφορικές ηγεμονίες στην Ανατολική Μεσόγειο (οργάνωση, κοινωνία, οικονομία, 12ος-15ος αιώνες) <i>Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου</i></p> <p>The crusading dominions in the Eastern Mediterranean (organization, society, economy, 12th – 15th centuries) <i>M. Dourou-Elioroulou</i></p>
<p>Περιηγήσεις στην Ελλάδα (1770 – 1920) – Φιλελληνισμός (1770 – 1830) <i>Δ. Παντελοδήμος</i></p> <p>Travels in Greece (1770 – 1920) – Philhellenism (1770 – 1830). <i>D. Padelodimos</i></p>
<p>Αστικές τάξεις, αστική κοινωνία και αστικότητα στην Ευρώπη κατά τον 19ο και πρώιμο 20ό αιώνα <i>Κ. Ράπτης</i></p> <p>Middle Classes, bourgeois society and culture in 19th and early 20th century Europe <i>K. Raptis</i></p>
<p>Οι πόλεμοι της μνήμης – Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στη δημόσια ιστορία <i>Χ. Φλάισερ</i></p> <p>The wars of memory - WW II in Public History <i>H. Fleischer</i> [Το σεμινάριο προσφέρεται και για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές της Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας]</p>
<i>ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ</i>
<p>Πανεπιστήμιο και κοινωνία στην Ευρώπη των Ύστερων Μεσαιωνικών Χρόνων. Το παράδειγμα της Σορβόνης <i>Ν. Γιαντσή</i></p> <p>University and society in Europe of Later Medieval Years. The example of Sorbonne <i>N. Giantsi</i></p>

Σχέσεις οικονομίας και εξωτερικής πολιτικής στη Νεότερη Ευρώπη
I. Δημάκης

Economy and Foreign Policy in Modern Europe
I. Dimakis

Συνέπειες του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου στην Ελλάδα (και αλλού)

X. Φλάισερ

(σε συνεργασία με την υποψηφ. διδάκτορα Δ. Κωνσταντινάκου στο πλαίσιο του προγράμματος «Καποδίστριας»)

The long aftermath of WW II in Greece (and elsewhere)

H. Fleischer

[Το σεμινάριο προσφέρεται και για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές της Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας.]

ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ – ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ημερίδα κατά την οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές Α' και Β' κύκλου θα παρουσιάσουν την πορεία των διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών τους.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ευρωπαϊκό διδακτορικό στην Κοινωνική Ιστορία της Ευρώπης και της Μεσογείου

Το Ευρωπαϊκό Διδακτορικό Πρόγραμμα είναι μια συμφωνία δέκα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων να εκπαιδεύσουν υποψήφιους διδάκτορες από την Ευρώπη εντός και εκτός ΕΕ, αλλά και από άλλες χώρες εκτός Ευρώπης. Συμμετέχουν τα πανεπιστήμια Βενετίας (όπου η οργανωτική έδρα), Αθηνών, Bielefeld (Γερμανία), Groningen (Ολλανδία), Ecole Normal Supérieure (Παρίσι), University College (Λονδίνο), Πανεπιστήμιο της Λισσαβόνας, Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide της Σεβίλλης, η Σλοβακική Ακαδημία Επιστημών, και το Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης

<http://venus.unive.it/eurodoct/base.php?page=stockholm>. Οι υποτροφίες που χορηγούνται χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Αριστείας Marie Curie της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιστημονικός υπεύθυνος στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Καθηγητής Αντώνης Λιάκος aliakos@otenet.gr. Αιτήσεις για συμμετοχή για το έτος 2009-2010, έως 28. Φεβρ. 2009.

Περισσότερες Πληροφορίες <http://venus.unive.it/eurodoct/>

Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό στην Πολιτική και Πολιτισμική Ιστορία της Μεσαιωνικής, Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης.

Στο πρόγραμμα αυτό μετέχουν πέντε πανεπιστήμια:

- Ecole Pratique des Hautes Etudes, Παρίσι,
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών,
- Instituto Superior de Ciência do Trabalho e da Empresa της Λισσαβόνας,
- Università degli studi di Pisa, Πίζα και
- Universidad Pablo de Olavide της Σεβίλλης.

Το πρόγραμμα είναι διετές και οι σπουδαστές, οι οποίοι πρέπει να έχουν ήδη εισαχθεί κανονικά στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ειδίκευσης της χώρας τους, φοιτούν το δεύτερο έτος των σπουδών τους είτε σε ένα από τα ξένα πανεπιστήμια είτε το τρίτο και τέταρτο εξάμηνο των σπουδών τους σε δύο ξένα πανεπιστήμια. Το πρόγραμμα υποστηρίζεται από το κοινοτικό πρόγραμμα Erasmus. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται από επιτροπή στην οποία αντιπροσωπεύονται και τα πέντε πανεπιστήμια.

European Master of Classical Cultures Studies

Από διετίας περίπου (έναρξη από πλευράς Παν/μίου Αθηνών: Φεβρ. 2006) το Τμήμα μας εκπροσωπείται από τον καθηγητή Κ. Μπουραζέλη στις προπαρασκευαστικές εργασίες κατάρτισης ενός κοινού ευρωπαϊκού μεταπτυχιακού προγράμματος στην περιοχή των κλασικών σπουδών με τον παραπάνω τίτλο. Για το σκοπό αυτό αποφάσισαν να συνεργασθούν δέκα τρία πανεπιστήμια από δέκα ευρωπαϊκές χώρες (πίνακας των παν/μίων και των αντίστοιχων υπευθύνων παρακάτω). Πανεπιστήμιο συντονισμού είναι το παν/μιο του Münster (Γερμανία), δια του καθ. Peter Funke, του τωρινού προέδρου του Deutscher Historikerverband. Σε συστηματικές, πολύωρες συσκέψεις στις έδρες των συμμετεχόντων ιδρυμάτων έχει έως σήμερα προωθηθεί ικανοποιητικά η προπαρασκευή ενός κανονισμού λειτουργίας αυτού του προγράμματος, δηλ. η ρύθμιση θεμάτων επιπέδου και αναλογίας των μαθημάτων κατά ειδικότητες, επιλογής των σπουδαστών, δομών και προϋποθέσεων παρακολούθησης των διετών σπουδών και αντίστοιχης συνεργασίας των ιδρυμάτων, τρόπων εξετάσεων και βαθμολόγησης κ.ά. Βασική αρχή απετέλεσε εξ αρχής να γίνουν σεβαστές οι ιδιαιτερότητες των ήδη ισχυρόντων κανονισμών και όρων λειτουργίας των μεταπτυχιακών προγραμμάτων των συμμετεχόντων παν/μίων. Μέσα στο καλοκαίρι 2008 προβλέπεται η οριστική διαμόρφωση του κοινού κανονισμού λειτουργίας του προγράμματος που θα τεθεί στη συνέχεια υπό την έγκριση των συλλογικών σωμάτων των επί μέρους παν/μίων (σε αντίστοιχες μεταφράσεις κατά το δυνατόν). Πρώτη εισδοχή φοιτητών και λειτουργία του προγράμματος προβλέπεται, αν όλα εξελιχθούν ομαλά, από το ακαδ. έτος 2009/2010.

Κατάλογος συμμετεχόντων ευρωπαϊκών πανεπιστημίων

1. Westfälische Wilhelms Universität Münster
Seminar für Alte Geschichte / Institut für Epigraphik
Prof. Dr. Peter Funke
2. Leopold-Franzens-Universität Innsbruck
Institut für Alte Geschichte und Altorientalistik
Prof. Dr. Günther Lorenz
3. Istanbul Üniversitesi
Seminar für Alte Geschichte im Rahmen des Instituts für Geschichte
Prof. Dr. Mustafa Sayar
4. Università degli Studi di Perugia
Dipartimento di Scienze Storiche
Prof. Dr. Francesco Prontera, Prof. Dr. Massimo Nafissi
5. Universität Zürich
Historisches Seminar
Prof. Dr. Beat Näf
6. Uniwersytet im. Adam Mickiewicza, Poznan
Historisches Institut
Prof. Dr. Kazimierz Ilski

7. Universität Hamburg
Historisches Seminar – Arbeitsbereich Alte Geschichte
Prof. Dr. Helmut Halfmann

8. Universität Freiburg
Archäologisches Seminar
Prof. Dr. Ralf von der Hoff

9. Università degli Studi di Roma Tre
Dipartimento di studi sul mondo antico
Prof. Dr. Leandro Polverini

10. University of Cyprus
Department of Classics and Philosophy
Prof. Dr. Antonis Tsakmakis

11. Universität Athen
Department of History & Archaeology
Prof. Dr. Kostas Buraselis

12. Université Toulouse Le Mirail
Département d'histoire ancienne
Prof. Dr. Corinne Bonnet

13. Universidad La Coruña
Facultade de Humanidades
Prof. Dr. Victor Alonso Troncoso

**Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα (ΜΑ)
Μεσογειακές Ιστορικές Σπουδές**
(υπεύθυνη Καθηγήτρια Όλγα Κατσιαρδή-Hering)

Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια

Μάλτας (συντονιστής Καθηγητής κ. Victor Mallia Milanes)

Πίζας (υπεύθυνη Καθηγήτρια νεότερης ιστορίας κ. A.K. Isaacs)

Valencia (υπεύθυνος ο καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης κ. Raphael Gil Salinas), Sveti Kliment Ohridski της Σόφιας (υπεύθυνος ο καθηγητής βυζαντινής και μεταβυζαντινής ιστορίας κ. Christo Matanov)

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (υπεύθυνος ο επίκ. Καθηγητής νεότερης ιστορίας του κ. Ιάκωβος Μιχαηλίδης)

ΕΚΠΑ Αθηνών (υπεύθυνη Καθηγήτρια Όλγα Κατσιαρδή-Hering).

Το πρόγραμμα Α΄ Κύκλου οργανώθηκε κατά την τριετία 2004-2007 από τα έξι συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια, σύμφωνα με την έγκριση του σχετικού έργου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πρόγραμμα θα λειτουργήσει εντός των ισχυόντων μεταπτυχι-

ακών προγραμμάτων των 6 συνεργαζόμενων πανεπιστημίων στο πλαίσιο των εντός του προγράμματος Socrates/Erasmus ανταλλαγών φοιτητών και διδασκόντων. Οι φοιτητές που θα εισαχθούν στο μεταπτυχιακό μας πρόγραμμα κατά το ακαδ. έτος 2006-2007 θα έχουν τη δυνατότητα από το ακαδ. έτος 2007-2008 να μεταβούν για ένα εξάμηνο για σπουδές ή και για έρευνα περί τη μεταπτυχιακή τους διπλωματική εργασία σε ένα από τα άλλα παν/μια (πλην της Θεσσαλονίκης προκειμένου για τους φοιτητές της Αθήνας). Οι ενδιαφερόμενοι να συμμετάσχουν στο κοινό αυτό πρόγραμμα δύνανται να διαμορφώσουν το ατομικό πρόγραμμα σπουδών τους με κατεύθυνση τις μεσογειακές ιστορικές σπουδές σε συνεννόηση με τον επόπτη καθηγητή τους και ένα συνεπόπτη καθηγητή ενός από τα συμβαλλόμενα πανεπιστήμια. Η διπλωματική μεταπτυχιακή τους εργασία επί θέματος της μεσογειακής ιστορίας θα συνταχθεί στη γλώσσα του πανεπιστημίου από το οποίο προέρχεται ο υποψήφιος, θα κριθεί από τον οικείο καθηγητή και τον συνεπόπτη καθηγητή. Το πτυχίο θα απονεμηθεί σύμφωνα με τα ισχύοντα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγεί κάθε χρόνο υποτροφίες για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό καθώς και βραβεία σε φοιτητές, συγγραφείς επιστημονικής πραγματείας κλπ. Οι υποτροφίες και τα βραβεία χορηγούνται, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη κάθε κληροδοτήματος, με ορισμένες προϋποθέσεις και, ακόμη, άλλοτε με διαγωνισμό, άλλοτε με επιλογή. Ο αριθμός των υποτρόφων δεν είναι συγκεκριμένος ή ο ίδιος κάθε χρόνο γιατί αυτό εξαρτάται από τα έσοδα κάθε κληροδοτήματος. Σε περίπτωση διαγωνισμού τα μαθήματα στα οποία εξετάζονται οι υποψήφιοι προσδιορίζονται με βάση το Ενδεικτικό Πρόγραμμα του Τμήματος.

Παραθέτουμε πίνακα των υποτροφιών και βραβείων των κληροδοτημάτων με τα απαραίτητα στοιχεία, προκειμένου να ενημερωθούν οι φοιτητές του Τμήματός μας. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στη Διεύθυνση Κληροδοτημάτων - Τμήμα Υποτροφιών και Βραβείων, στην οδό Χρήστου Λαδά 6.

ΣΠ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ: Δίνονται υποτροφίες σε καταγόμενους από το Συρράκο Ιωαννίνων για τη Δημοτική, Μέση, Ανωτέρα και Ανωτάτη Εκπαίδευση. Γίνεται επιλογή.

ΜΑΡΙΑΣ ΑΒΡΑΣΟΓΛΟΥ: Ενισχύεται ένας σπουδαστής από τις Σχολές του Πανεπιστημίου Αθηνών, άπορος, με καταγωγή από την Ανατολική Ρωμυλία. Γίνεται επιλογή.

ΔΗΜΗΤΡ. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες για τη Φιλοσοφική, Ιατρική, Οδοντιατρική και Θεολογική Σχολή όλων των Ελληνικών Πανεπιστημίων σε ομογενείς, κατά προτίμηση από την Κωνσταντινούπολη. Γίνεται επιλογή.

ΜΑΤΘ. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε διδάκτορες ή πτυχιούχους με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον) του Πανεπιστημίου Αθηνών για μεταπτυχιακές σπουδές σε Οικονομικές και Πολιτικές Επιστήμες στην Ευρώπη και στην Αμερική. Γίνεται διαγωνισμός.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΑΡΥΚΑ: Δίνονται υποτροφίες σε δευτεροετείς φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής (μόνον άρρενες), άπορους. Γίνεται διαγωνισμός.

ΚΩΝ. ΓΕΡΟΣΤΑΘΗ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από την Άρτα. Γίνεται διαγωνισμός.

Ι. ΔΕΛΛΙΟΥ ή ΝΑΚΙΔΟΥ: Δίνονται υποτροφίες για την τελειοποίηση νέων επιστημόνων σε οποιαδήποτε επιστήμη, εκτός της Ιατρικής, στην Ευρώπη, με προτίμηση σε αυτούς που κατάγονται από την Ανατολική Μακεδονία.

Ε. ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ-ΣΤΙΜΣΟΝ: Δίνονται υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές σε Πανεπιστήμια της Γαλλίας και της Ρωσίας σε απόφοιτους των Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με κριτήριο την οικονομική τους κατάσταση και το βαθμό του πρώτου έτους και με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΝΕΛΛΗ: Δίνεται υποτροφία σε φοιτητή του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από το Μελιγαλά Μεσσηνίας. Γίνεται επιλογή.

ΚΩΝ/ΝΟΥ ΚΡΙΕΖΗ: Δίνονται υποτροφίες σε πτυχιούχους ή διδάκτορες με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον) των Ελληνικών Πανεπιστημίων, με προτίμηση σε αυτούς που κατάγονται από Ύδρα και Σπέτσες, για μεταπτυχιακές σπουδές σε Νομικές, Πολιτικές και Οικονομικές Επιστήμες, Ιατρική και Οδοντιατρική, στην Ευρώπη και την Αμερική. Γίνεται διαγωνισμός.

ΤΡΙΑΝΤ. ΚΡΙΕΖΗ: Δίνονται υποτροφίες στους φοιτητές των Θεωρητικών Σχολών όλων των Ελληνικών Πανεπιστημίων που κατάγονται από τη Μακεδονία. Γίνεται επιλογή.

ΘΕΟΔ. ΜΑΝΟΥΣΗ: Δίνονται υποτροφίες στους φοιτητές όλων των ΑΕΙ της χώρας που κατάγονται από τη Σιάτιστα. Γίνεται επιλογή.

Δίνεται υποτροφία σε έναν πτυχιούχο Φιλολογίας, σε έναν πτυχιούχο Ιστορίας και Αρχαιολογίας και σε έναν πτυχιούχο Θεολογίας για μεταπτυχιακές σπουδές στη Δυτική Ευρώπη, για μια τριετία. Πρέπει να είναι πρώην υπότροφοι του Κληροδοτήματος.

ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών. Γίνεται διαγωνισμός.

Σ. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές όλων των Ελληνικών Πανεπιστημίων που κατάγονται από την Ανδρίτσαινα. Γίνεται επιλογή.

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τη Λακωνία και κατά προτίμηση από το χωριό Κρεμαστή και την επαρχία Επιδαύρου Λιμηράς. Γίνεται επιλογή.

ΜΑΡΙΑΣ ΡΑΔΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής που κατάγονται από την Αθήνα και την Ήπειρο. Γίνεται διαγωνισμός.

ΣΟΦΙΑΣ ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε πτυχιούχους ή διδάκτορες της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον) και «άριστα» στον κλάδο που θα μετεκπαιδευθούν για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη και την Αμερική. Γίνεται διαγωνισμός.

ΜΑΡΙΑΣ ΣΤΑΗ: Δίνονται υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές των ΑΕΙ που κατάγονται από τα Κύθηρα. Γίνεται επιλογή.

Δίνονται υποτροφίες σε πτυχιούχους των ΑΕΙ, με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον), που κατάγονται από τα Κύθηρα, για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη και την Αμερική. Γίνεται επιλογή.

Ι. ΣΦΟΓΓΟΠΟΥΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε μαθητές γυμνασίου που κατάγονται από την Πορταριά Βόλου.

Δίνονται υποτροφίες σε άπορους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τα 24 χωριά του Βόλου Μαγνησίας. Γίνεται διαγωνισμός.

ΓΕΩΡΓ. ΑΡΩΝΗ: Απονέμεται το εισόδημα του καταπιστεύματος σε Έλληνα συγγραφέα, με απόφαση της Συγκλήτου, ο οποίος θα έχει γράψει όχι μυθιστόρημα, αλλά βιβλίο μορφωτικής, θρησκευτικής ή άλλης φιλοσοφικής φύσεως.

ΚΩΝ. ΚΟΝΤΟΥ: (Κοντείου διαγωνίσματος δωρεά): Προκηρύσσεται διαγωνισμός κάθε δύο χρόνια για τη συγγραφή πραγματείας φιλολογικού περιεχομένου.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΟΣΚΟΡΟΖΗ: Προκηρύσσεται διαγωνισμός, κάθε πέντε χρόνια για τη συγγραφή πραγματείας αναφερομένης στις επιστήμες ή στις καλές τέχνες.

ΕΠΑΘΛΟΝ ΠΟΠΗΣ ΜΑΡΗ-ΚΑΜΑΡΑ: Απονέμονται κάθε χρόνο έπαθλα στους καλύτερους σε επίδοση και ήθος σπουδαστές του Πανεπιστημίου.

ΠΑΝΤΙΑ ΡΑΛΛΗ: Απονέμονται κάθε χρόνο βραβεία σε φοιτητές όλων των Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι οποίοι διακρίνονται για το ήθος και την πρόοδο τους, κατά την κρίση του Πρυτάνεως και της Συγκλήτου.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΣΑΜΠΟΥΛΑ: Απονέμεται κάθε χρόνο έπαθλο σε φοιτητή ή φοιτήτρια της Ιατρικής κατά προτίμηση, διαφορετικά της Οδοντιατρικής ή άλλης Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που κατάγεται από το Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας είτε από το Καρπενήσι είτε από το Μικρό Χωριό, Βούτυρο, Ανάδα, Νόστιμο, Καρίτσα και Δερμάτι.

ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΦμεΑ)

Στόχος της Μονάδας Προσβασιμότητας ΦμεΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών είναι:
η επίτευξη στην πράξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ περιλαμβάνει:

- Υπηρεσία Καταγραφής Αναγκών των ΦμεΑ.
- Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο
- Υπηρεσία Μεταφοράς

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνο: 210-7275183

Fax: 210-7275135

ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Πανεπιστημίου, η οποία διοικείται από Επταμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε μέλη του Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών και δύο εκπροσώπους των φοιτητών.

Σκοπός του Ταμείου είναι η ηθική και υλική ενίσχυση φοιτητών για την κάλυψη σοβαρών, εκτάκτων αναγκών, που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχιση των σπουδών τους και που δεν μπορούν, κατά την κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως: σοβαρές παθήσεις, είδος περίθαλψης που δεν καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία, περίθαλψη στο εξωτερικό σε περιπτώσεις πολύ σοβαρών νοσημάτων, παροχή οικονομικού βοηθήματος σε απόρους φοιτητές, οικονομικά επιδόματα σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων και συμπάρσταση με κάθε τρόπο σε φοιτητές που νοσηλεύονται σε νοσοκομεία.

Για τη χορήγηση βοηθήματος απαιτούνται η υποβολή αίτησης από τον ενδιαφερόμενο και η συνυποβολή δικαιολογητικών (πιστοποιητικά και γνωματεύσεις) στη Γραμματεία του Ταμείου, που στεγάζεται στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, Ιπποκράτους 15, 3^{ος} όροφος, Γραφείο Επιμελητείας, τηλ. 210- 3688221, 3688240, 3688256, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται για περισσότερες πληροφορίες. Πληροφορίες υπάρχουν επίσης στην ιστοσελίδα <http://tafpa.uoa.gr>.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΛΛΑΔΑ
2008
Αριστεία στην Αριστεία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης